

Libelli duo de morbo gallico : Opusculum perutile de curatione morbi ... gallici ... / per Joannem Almenar ... Nicolai Leonicensi ... de curatione morbi quem Itali gallicum; Galli vero Neapolitanum vocant, libellus.

Contributors

Almenar, Juan de.
Leonicensi, Niccolò, 1428-1524.

Publication/Creation

Lyons : A. Blanchard, 1529.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/kw82y2zj>

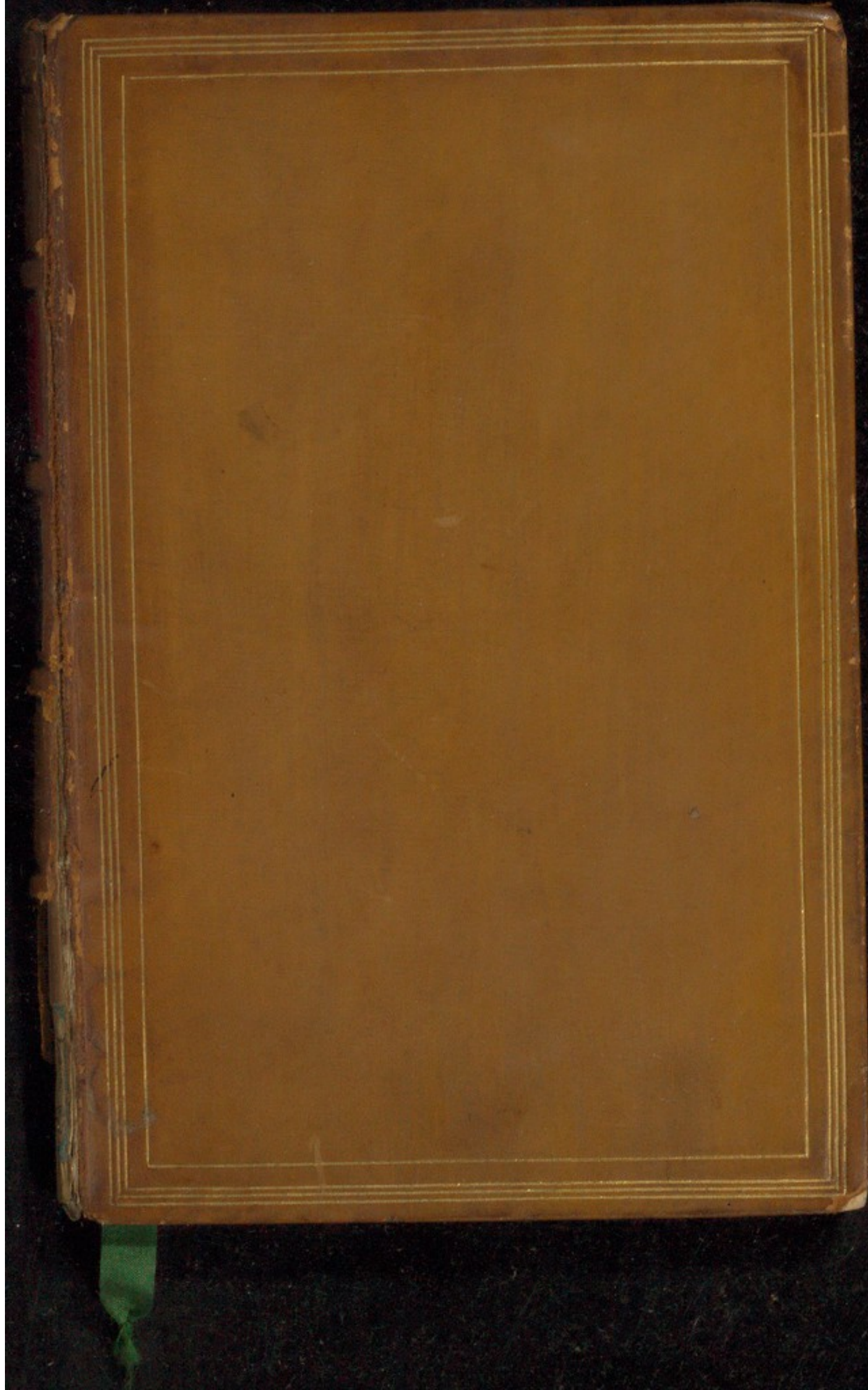
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Dr E.F.

1948

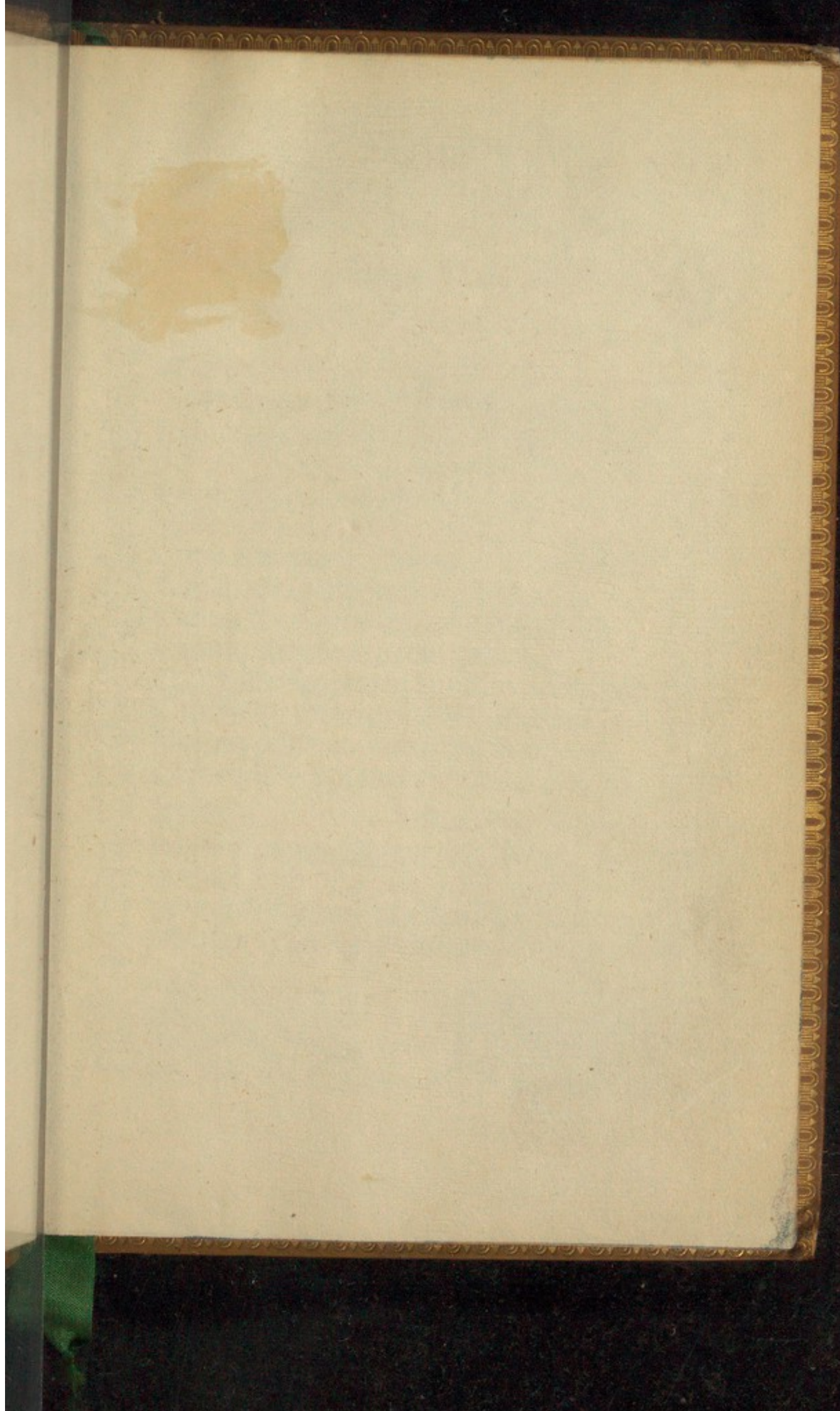
227/A

F. 1 x b 16

~~2/22/22~~
cess

~~ce~~
8h

08.

Joan Alderman
at
Nicolaï Leominas

De Marbo gallico
40 ff.

agon
1929

Libelli duo de morbo Gallico.

Opusculū per utile de curatione morbi (vt vulgo dici solet) gallici / ipsuz per fecte eradicare ostēdēs: per eximii virū **Joānem Almenar** ibuspanū Valentinē sem artiū / r medicine doctores editum.

Opusculi huius capita sunt septem.

Cap. i. De morbi origine et definitione.

Cap. ii. De causis morbi gallici.

Cap. iii. De signis morbi gallici.

Cap. iiii. De cura morbi gallici.

Cap. v. De cautela in euitādo morbo gal.

Cap. vi. De solutione difficultatum que moueri possunt circa hunc morbum.

Cap. vii. De explanatiōe arboris signorū

Nicolai Leonice Vincētini fidelissimi interpretis **Saleni** / de curatiōe morbi / quē **Itali Gallicū: Galli** vero **Ita-** politanū vocant / libellus **Medicis** omnibusq; **Chirurgicis** admodum utilis.

OMNIBUS
CIVIBUS
REPUBLICAE
SACRAE
SACRAE
SACRAE

[illegible]

Libellus de morbo gallico qui ita perfecte eradicare ipsum ostendit: ut nunquam reuertatur nocumtum in ore accidere non permittens: neque in lecto stare cogens cum explanatione arboris signorum editus per Joannem Almenar Hispanum artium et medicine doctorem eximium.

Am graui languētū mor

bo pietate compulsum: de tanta in curando ipsum medicorum ignorantia dolens meaque erga te benivolentia motus mi charissime Luca summi opificis auxilium implozo. Quatenus mentem meam in scribendo illustret: in curando mea sequentibus remedia habilitatem preestet

infirmis in sanando gratiam largiatur. Conabor ergo tibi libellum tradere quo sanos a morbo gallico precare doceas: infirmos taliter liberes ut nunquam morbo reuertatur: nec uti emperici faciunt in lecto stare cogas: nocumtum in ore nullum accidere permittas incurabiles qui reputantur quandoque tales morbos mirifice sanes: et in curando fistulas cancerum scabies lepram et omnes fere melancolicos morbos doctus efficiaris: neque hoc a veritate alienum putes: quoniam si bene perspexeris ratione et auctoritate id verum esse comprehendes: et si expertus fueris ad sensum hoc patet cognosces nec mei hoc opusculo nisi multis experientis comprobata remedia scribere credas ubi si quid minus bene dixerim equo animo feras: si autem ex eo fructum consequaris deo laus: et gloria tribuatur: pro mei tamen laboris mercede tibi et quibus hic labor profecerit dicere libeat. Te deum suppliciter exoramus ut qui hoc nobis beneficium intulit tuo beneficio muniat: ut ab omni animi et corporis miseria liberetur et nos liberemur amen.

Divisio opusculi talis. In primo capitulo determinabitur de origine morbi eius diffinitionem con-

Joannis almenar libellus

cludēdo. In scō de causaz ipsi⁹ indagatiōe. In tertio de signis. In quarto de cura. In qnto d cautela in eni-
tando hūc morbū. In sexto de solutiōe pulchraz diffi-
cultatū. In septimo pro his q in medicina paruz exer-
citati sunt declarabo arborē signoz qua possint hui⁹
morbi ⁊ alioz q̄litate cōprehendere ⁊ ipsorum causas
inuestigare breui ac clarissima via.

**Patursā
nomen
morbi**

De morbi origine ⁊ diffinitione.

Capi. i.

**Origo
morbi.**

Conuenerūt sapientes qdā vt hic morb⁹
q apud Italos appellat gallic⁹ nūc dica-
tur patursā qd iterptat passio turpis sa-
turnia: turpis em morb⁹ ē: qz mulieres i
castas ac religiosos reputari facit ⁊ gñā
liter oēs d turpat. Et saturnin⁹ qz a sa-

**Duratio
morbi.**

turno pp eius ingressuz in ariete alijs celi dispōnib⁹
coadunatib⁹ originē traxit. Et si illi influxus cessauer-
rit nō pp hoc morbū cessare necesse fuit: qm̄ plura cor-
pa infecta remāserūt a qb⁹ alia inficiunt: ex q̄ pprehēdi
pōt qd adhuc per multos ānos hic morb⁹ durabit. id
caneāt hoīes vt de alijs sumpto exemplo de ipsis dici
possit. felix quē faciūt aliena pīcula cautū. fuit aut di-
spō a celesti influxu tūc in corpib⁹ imp̄ssa hūoz adu-
stina ex pte signi arietis qd calidū ⁊ siccū existit. et per
adustionē hūmoz frigidoz ⁊ siccorū pductina ex pte
saturni q̄ frigid⁹ ⁊ sicc⁹ natura existit q̄ hūozes frigidi

**Diffini-
tio mor-
bi.**

et sicci siue melācolici p adustionē geniti pulsi ad va-
ria loca varios dolores inferūt ⁊ ad cuti varia pustula-
larū genera pducūt: definitas ergo sic. Morb⁹ galli-
c⁹ siue patursā ē mala epidimialis dispō in mēbris cor-
pis p̄cipue in epate ⁊ venis ⁊ eoz humorib⁹ existēs ex
qua relati accētia sequūt dolores ⁊ pustule p vnuer-
suz corp⁹. Tāgīt cā efficiēs cū dī epidimialis qz a cele-
sti influxu pcedēs. formalis cū dī mala dispō. Mater-
ialis cū dī i mēbris ē tāgīt dīa p hoc qd dicit ex q̄ se-
quunt dolores ⁊c. De finali aut cā morbi medic⁹ cor-
palis nō se intromittit. Spūales tñi medici dñt eē pp
punctionē peccatoz: quare q̄ ad hoc liberari aut ipm̄

**Causa ef-
ficiēs ma-
terialis /
formalis
⁊ finalis.**

evitare pcurāt a delictis caneāt vt mētē suam deo ap-
plicēt: solus em̄ de⁹ lāguores sanat vt inq̄t ADes. in de
appropriatis: ex qua diffinitioe plura ac vtilia correla-
ria sequunt. Primū qđ hic morb⁹ est vn⁹ et nō plures
vt quidam insufficiēter dixerūt: qm̄ de ipso non posset
vnica dari diffinitio neq; vnica semp cām haberet effi-
ciēte: neq; vnica sibi cōpeteret cura: neq; vnicū habes-
ret nomē qđ incōueniēs esset vt p pre appuit ⁊ manife-
stus adhuc apparebit. Scđm correlarium qđ male
arbitrātur qđ de hoc morbo capl'm inuenisse credūt si-
ne capla vt de dolorib⁹ iūcturaru ⁊ de assafacti qm̄ il-
lis nō ppetit diffinitio superi⁹ assignata. Preterea nō
oēs dolores qđ fiūt sunt in iūcturis neq; oēs pustule
assimilant assafati: qre neq; hic morb⁹ in eē cū illis cō-
uenit: neq; cura eius ad curam illoꝝ reduci pōt vt iſe-
rius māifestabit. Tertius correlariū qđ qđ curāt tantū
pustulas aut qđ tñ ad dolores aduertūt imperfecte cu-
rāt. Quis em̄ pōt curare perfecte capitis dolorē aut ni-
miā lingue ariditatē vñ siti qđ a febre pueniūt nisi pns
curet febris: accūs em̄ sequit morbū sicut vmbra cor-
pus vt Bal. iij. de accūs. ⁊ hoc pacto dolores vt pustu-
le curari non pōt nisi pns hic morbus curetur: qm̄ ista
aut sunt accūs: aut egritudines associate qđ sequunt
pncipalē ⁊ curā illius p̄supponūt: vt Aui. in p̄ia tertij
⁊ plerisq; locis oñdit. Quartum correlariū qđ si quis
cōiūgat curā empicoꝝ ⁊ curā istoꝝ qđ regl'r operari cre-
dūt vt empici vngēdo et medici purgando qđ adhuc
insufficiēs ē cura: qm̄ p illa medicamīa nō remouet il-
la mala cōplexio qđ in mēbris imp̄ssa est: ⁊ hec fuit cā qđ
re multi crediderūt se eē sanos ⁊ nō fuerunt: ⁊ si ali qđ
sanatus est: hoc fuit qđ per medicinas solutinas et vn-
ctiōes fuerūt hūiores pfecte euacuati: quibus euacua-
tis natura fuit potēti⁹ supra morbū vel supra malam
illā cōplexionē ⁊ ipsaz expulit: hoc tñ nō factū esset ni-
si virtus esset fortis ⁊ impressio fuisset modica: vbi au-
tem virtus fuit debilis et impressio fortis non potuit
hic morbus expelli: ⁊ p hanc diuersitatē in virtute et

De his qđ
imperfecte
curant.

Quare
aliqđ sana-
ti sunt
absq; me-
dicinis.

Joannis Almenar libellus

**Thesauri
cure.**

Impressione quidam potuerunt sanari absque medicis: quidam cum medicis: et quidam nullo modo sanari potuerunt: nos autem ostendemus modum quem experientia et ratio docuit ad sanandum omnes remonendo cum medicinis non solum humorem actum facientem dolores et pustulas et ipsum qui parat est facere verum ipsam malam complexionem que humores inficit ipsis tamen prius euacuatis ut regulariter facere conuenit et in hoc persistit thesaurus curre: plura alia correlaria inferre posses: sed quia superfluum est prolongare sermonem in rebus que in medicatione nullum afferunt iunamentum: ut ait Galenus. primo regiminis acutorum: satis de hoc dictum puto. Superest modo de causis de terminare.

De causis morbi gallici.

Cap. ij.

Causarum duplex est generis: quoniam quidam sunt primitiue: quidam corporales: et iste duplices quidam antecedens: et quedam coniuncta primitiua potest esse in hoc morbo duplex principaliter. Quarum prima est sola influentia vel aeris corruptio per quam causam enenisse pie

**Ca primi
tina.**

credendum est i religiosis. Secunda est conuersatio ut per oscula et lactis assumptionem ut in pueris visum est aut per coitum ut i pluribus copertum est et frequentissime enenisse: alijs autem modis et precipue a sola influentia vel aeris corruptione rarissime et et per alios modos conuersationis enenire potuit: quod tunc considerationi derelinquo. Satis est ut scias hunc morbum esse contagiosum ut experientia docet et ratione similitudinis quam habet cum morbis contagiosis non aliter credendum est: ut in Auienna. secunda primitiua in complendo sermo

**Ca ante
cedens.**

monet de dispositionibus egritudinum quidam sunt que de vno ad alium transeunt sicut lepra scabies variolae febres pestilenciales et apata puerila. Causarum vero antecedentium quae duplex est generis secundum quod quatuor sunt humores qui in ma-

**Ca colu
cta mor
bi.**

teria huius morbi transire parati sunt per eorum indispositionem aut qui impressionem morbi suscipere apti sunt ut sanguis colera flegma melancolia. Tercia vero coniuncta est duplex: quia quidam est ipsius morbi et est humor qui prius infectus aut alteratus a causis primitiuis inficit membra et

alios humores: et hinc dicitur cetera primitiue monent ante-
cedentes: sed causa coniuncta accidentium est humor imme-
diata causans dolores aut pustulas. Sed hic posset queri
an mala qualitas existens in humore qui est causa antece-
dens possit esse egritudo: et videtur quod non cum egritudo
sit passio viuentis et humor non viuatur. Ad quod respon-
detur quod humor existens in epate et venis infectus ista
mala qualitate potest esse egritudinis subiectus dato
quod illa mala qualitas adhuc non sit comunicata mem-
bro: quoniam ipsa potest ledere operationes digestiue epas-
tis et venarum ut humores corruptos generet: ergo per
diffinitionem egritudinis per ipsam est egritudo. Ad ar-
gumentum autem dicitur quod sufficit quod viuens sit subiectus de-
notationis sine illud quod denotatur egrum: non autem oportet quod
sit subiectus infectionis: immo stat quod ipse humor sit sub-
iectus cui ipsa egritudo inhereat: et si dicatur quod humor
poterit esse causa antecedens et in eo esse subiectiue egritudi-
nem. Dico quod erit causa antecedens respectu dolorum et pustu-
larum: quia parat9 fluere ad loca dolorum et pustularum et erit
et causa coniuncta per quod causat malam complexionem in membro
et erit subiectus egritudinis per quod huius dispositiones per
quod ledit operatio membri et ipsius facit denotari egrum
hec si bene consideres omnem difficultatem que circa diffinitio-
nem fieri aut considerari posset comprehendes.

¶ Sequitur modo de signis. De signis morbi gallici. C. iij.

Signa sunt lesio sine nocumētū i xga et
pripue corrosio sine nocumētū quod affi-
minat carolis: grauitas capitis: et colli
dolor qui paulatim expāditur versus hu-
meros et spatulas usque ad iuncturas pri-
mo brachiorum deinde tiliarum: et aliquando fit
in masculis et lacertis et alijs nernis qui
sunt in istis membris et angust dolor in nocte et de die di-
minuit. Cui9 causa est quia humores in nocte a natura mor-
nent per ipsam est retracta et fortior et est quia ratione humi-
ditatis noctis materia angust aut ratione frigiditatis: de
die autem natura diuertitur a sensibilibus et alijs: et non ita

Cum con-
ta acci-
dentia.

Quare
angust do-
lor in no-
cte.

Joannis Almenar libellus

Distincti
na morbi
ex humo-
ribus

humores mouet tū qz debilitata: tū qz circa alias opa-
tiones occupata qz et signa causarum ex pte doloris et pu-
stularum ostendā: ex alijs aut iā patebit in arbore signorū
inferi⁹ declarāda. Si dolor est acut⁹ et nō multū tarde
eminēs et pustule sūt parue ad citrinitatē tendētes vī vī
cerātes: et in cute asperitas appareat a colera sunt. Si
aut dolor est extēsi⁹ paulatim eneniēs: et pustule sunt
late ad albedinē tendētes a flegmate sunt: et si ista appa-
rent et sunt cum pruritu magnifico et aliō ardore a fle-
mate salso sunt. Si vero ad nigredinē tendūt et parue
et sunt a melancolia dolore maxime existente paucos.
Si aut ad rubedinē tendūt et dolor nō est multus a san-
guine sūt ista tñ signa cōfundi repies si alia aspexeris
signa qm quēadmodū raro accidit corruptio i humo-
re vno solo teste Hale. p̄lo regiminis acutoz: ita ra-
ro repies qd solū appareāt signa significātia sup̄ vñ
humorē solū: qz opz oia signa in mēte colligere: et ea cū
parādo ad se innicē cōprehēdere: qd magis dominat⁹
et iuxta illius humoris dominium ita curā ordinare.

¶ Pronostica.

Ad hunc Morbum magis parati sunt melan-
colici ppter similitudinez iuxta Ari-
sto. secundo de generatione in habentibus symbolz
facilior est transitus. et Auic. Conuersio in genere pro-
portionali facilior est q̄ puerio in p̄rariū: scdā primi
et maxime illi q̄ sunt melācolici p̄ adustionē: scdō illi
q̄ sunt colerici: tertio sanguinei p̄ humorū abundā-
tiaz: minus ceteris sunt flegmatici et horū oim magis
p̄parati sunt q̄ habent corpora rara: et adhuc oim ma-
gis illi q̄ malis humorib⁹ repleti sunt et q̄ vtūtur cibis
melācolicis sicut leguminib⁹ carnib⁹ antiq̄s et hmōi.
et qñ hic morbus ē recēs est curabilis. cum aut antiquat⁹
difficilioris est cure et tanto magis quanto antiquior
quoniā illa mala cōplexio cōtinne magis figitur: qua-
re qui hunc morbum patiūtur q̄ citius possint libera-
ri procurent. et hñtes pustulas eminentes multas et
dolores paucos facilius curantur q̄ q̄ opposito mō se

De morbo gallico.

fo.v.

hñt: 7 qñodos hñt qñ gume vulgarit appellanf diffi-
cilis ceteris curatur. Inuenes em̄ cet. ris parib⁹ sine
adolescētes facili⁹ ceteris curant. Uñ Bal. nō ē possi-
bile illi qñ in etate pl⁹ processerūt magis saluari qñ ado-
lescētes. ij. pronosticoꝝ: sup̄ est modo ad curā deuenire.

De cura morbi gallici.

Cap. iij.

Uram hui⁹ morbi per septē intētiōes pple-
ri arbitramur. Prima est vētris lēitio. Scda
minoratina euacuatio. Tertia matie dige-
stio. Quarta ipi⁹ euacuatio. Quinta mēbro-
rū altatio. Sexta ipox cōfortatio. Septia
accētiū correctio. Sz qñ plus nocet error

Curamoz
bi septem
intentiōi-
bus effici-
tur.

Error re-
gimisma-
ior inna-
mēto me-
dicinaz.

in sex reb⁹ nō naturalib⁹ qñ sit inuamētū medicinarū
teste Serapiōe qñto practice scdo caple: 7 Ani. ampli⁹
scire opz qñ nō ois cōplexiōis malicia suo medical cō-
trario 7c. imo multotiēs sufficit regiminis bonitas: nō
regimē in sex reb⁹ nō naturalib⁹ preponēdū est. Uñ l3
sanis ēt debeaf regimen illd appellaf pseruatiū. Istō
aut curatiū. Cū igif ois cura sit p p̄traria: vt Bal. iij.
tegni: 7 Ani. iij. primi: 7 hic morb⁹ sit valde sicc⁹ regis-
mē d3 decliare ad hūidū: 7 qñ quo ad essentiā ei⁹ est ca-
lid⁹: qñ adustius: 7 qñ ad hūores frigid⁹: qñ hūores sūt
frigid⁹ 7 sicci opz tēpare regimen in actiuis 7 in passiuis
facere qd decliet ad humidū: l3 prop̄ aptiōnē 7 hūox
subtiliatiōez ac digestiōez necessariū sit admistrat cas-
lida ipsis tñ opz admiscere aliquat frigida et pfortā-
tia precipue epar 7 renas: qñ sit aer i actinis parū per
declinās ad calidū. In passiuis aut absolute declinet
ad hūidū: sit boni odoris 7 enētat⁹: 7 pōt fieri in estate
artificialr hmōi sternēdo folia cāne salicis iunci vitis
rosa. violas eis miscēdo laurū 7 res boni odoris: 7 oia
ista irrorādo cūz aq. Circa cibū 7 potū dieta nō d3 esse
subtilis. Uñ hypo. tennes 7 certe diete in diuēnis pas-
siōib⁹ difficiles qñto pile particle: sit ergo panis nō ca-
lid⁹ nec plaris triū dierū bñ coctus 7 fermētat⁹. Vinū
sit albū clarū medij saporis inter dulce 7 ponticū cum
aqua cocta debite p mixtū: aut cū aq buglose boragis

Aer.

Cibus.

Potus.

Vinum.

Joannis Almenar libellus

Carnes.

Herbe.
Inuamē-
ta tria bo-
raginis.

Legumi-
na.
Lactici-
nia.

Ona aro-
mata.

Spēs p-
edimēto.

Fructus.

filii: et hoc precipue in declinatione: quia in alijs temporibus possent plures materie duci ad loca dolorum. Item si plures dolores adsint: bibas rubeum usque in declinationem. Carnes sint ex capdibus iuuenibus carnosissimas: sed non pinguis et ex pulvis et edis et vitalis lactatibus et agni annalis carnes faciliorem propter ducum et auicularum paruarum habet propter: tamen meliores sunt carnes domesticorum: quia magis de humido participantes. Ex piscibus cedunt petrini squamosi vinetibus in bonis aquis et ex supradictis potest fieri ferculum ut cum lacte amigdalorum et feminum cōm et ptisana ordea cea est valde conueniens: far est et humidus. Ex herbis melior est buglosa et borago ipsa: unde versas. Borago bona quia dulcia sunt tria dona. Semp virescis: et in omni tempore creas Inquit Borago gaudia semp ago. Item cedunt spinachie et in processu senticulus petrosellinum cum lactu et spinachius miscendo: et ex his herbis et ipsa cicorea potest fieri saluti cum aceto passulato. Legumina omnia preter cicera fugienda sunt et caules. Lacticia omnia fugienda sunt: sed lac fortasse concedi posset ubi non esset epatis inflammatio aut stomachi: ubi timere ei facilis corruptio: tamen An. in die cura lepre. Lac est de conuenientioribus medicinis: ergo propter conformitatem quam habet hic morbus cum illo posset concedi. Ona conueniunt sorbilia aut in aqua decocta. Aromata pro confortatione membrorum et in paucis usque et precipue cinamomum concedi potest: id est in cibariis potest poni talis pulvis. Re. carni anisi ameos petrosellini apij maratri berbontice cimini calameti pulegij ylopi spicenardi pipis aff. 3. i. maiorane folij balsamite ozimi cardamomi galange liquiritie aff. 3. i. hic pulvis maxime conueniens est humilibus stomachum debile et cerebrum frigidum letificat cor: et acuit sensus et mirabiliter memoriam confortat. fructus conuenientes sunt temperati. In actinis aut parum ad calidum declinantes et humidi conueniunt: ergo mora matura et dulcia una matura poma dulcia apia muscata dactylina et huiusmodi que dari debet cocta sub prunis. Item conueniunt amigdale pruna damascena persica ex

De morbo gallico.

fo. vj.

Somn9.

ficcata et depilata infusa in vino granatorum murem. Son9
sit tpat9: superfluum enim nocet iuxta Hippocratem somn9
et vigilia magis modo facta malum. Scda pticula affo
rismox: minus tñ malū ē declinare ad superfluum somnū
q̃ ad superfluā vigiliā: semper tñ studeas facere qd som
nus sit tēpat9: vñ Ani. tertia pmi cap. ix. Somn9 tēpa
tus virtutē fortē efficit. Meridianū aut somnū fugiat
nisi p nimio dolore nō potuisset dormire in nocte. Mo
tus aut cibū fact9 est cōueniēs tēperatus pulsus tñ sup
fluitatib9 prie et scde digestiōis: meli9 tñ est declinare
ad superfluā q̃etē q̃ ad superfluū motū: imo qñ vtiq̃ medi
cinis necessaria ē q̃es et 10 isti empirici cognūf i lecto sta
re: virt9 eni tūc totalr attēta est ad morbi expulsiōez.
Vitanda est ira furor tristitia timor sollicitudo: cōfert
letari: gaudere: bene sperare de salute sua: confidere
cum amicis et dilectis conuersari. Coitus aut sit tem
perat9 et celebrata tertia digestiōe. Ventrē habeat lu
bricū et si nō natura arte dieb9 interpolatis faciēdo tale
clistere. R̃. foliorū maluarū sumiterre mercurialis añ.
m. j. boraginis. m. j. fiat decoctio de qua accipias. q. s.
et addatur olei. j. iij. salis. 3. ij. s̃cō ieiuno imponatur.

Acciden

tia animi

Coitus.

Inanitiō

et repletō.

Lenitiō.

Pro prima igitur intētiōe. R̃. cassie nonit
extracte electuarij lenitiui ana.
3. v. et cum zuccaro fiat bolus aut distemperentur ista
cu3 aqua sumiterre aut aq̃ fructuū. aut potes exhibe
re m̃ane cassie añ. 3. vi. et cum predictis distempatur p
dinitib9 vel fiat tale clistere. R̃. blitis mercurialis mal
ue. floz camomille añ. m. j. fiat decoctio cui addat iere
pigre. 3. vi. cassie zuccari rubei añ. j. j. olei cōmunis. j.
iij. salis. 3. ij. administretur ieiuno stomacho.

Minors
tium.

Pro secūda intētiōe que est materie mino
ratio. R̃. floz violarū: floz
boraginis ana. 3. iij. liquiricie ras. passularum enucle.
añ. 3. ij. prunorū sebesten añ. numero. v. folliculor. sene
epithimi. añ. 3. j. fiat omnin3 decoctio de qua accipias
quātum sufficit ad distēperandū cassie noniter extra
cte electuarij lenitiui añ. j. j. electuarij. Indi. 3. j. j. v. l. t̃a

Joannis Almenar libellus

tūde pfectiōis amech fiat bol⁹ cū zucharo aut distēpe
renf oīa ꝛc. vt supra vel. R. pillularū fetidarū de fumo
terre ana. scrū. i. fiant pillule. iij. cum melle ros. et dent
post cenam electnaria aut dentur de mane.

Digesti
num.

Potertia intētiōe que est materie digestio.
R. syrappi de fumo terre de buglo
sa añ. 3. vi. aquarū cicoree endinie lupulorū añ. 3. i. ꝛ cō
tinuet p quinq; dies. Deinde detur solutinū positū in
sequēti intētiōe: postea iterū accipiat aliū syrappum:
vt grā exēpli. Recipe syrappi de sticados. 3. i. de fumo
terre. 3. 5. aquarū boraginis lupulorū ꝛ endinie añ. 3. i.
trāfactis aut sex diebus aut septē def iterū solutinū: ꝛ
postea iterū accipiat syrappū adhuc fortiorē puta de
epithimo cū aquis feniculi petrosellini ꝛc. ꝛ si infirm⁹
fastidit cū syrappis fiat talis decoctio. R. radicū apū
feniculi petrocellini buglose brusci sparagi ab eis ex
tracto medullo ligneo capilloꝝ veneris florū boragi
nis ꝛ mellisse epithimi polipodū thimi passulaz añ. p
tes equales fiat decoctio ꝛ coles ꝛ addito panco aceti
ꝛ modico zuchari iterū vna bullitiōe bulliat et de ipsa
accipiat patiens ciatū vnū mō ꝛ ordine calidā vt supra
et si de hac decoctiōe iam fastidit infirmus dent tales
aque cū zucharo. R. aquarū scolopēdrie feniculi bu
glose boraginis fūmiterre añ. 3. i. cū modico zuchari
detur vt supra. ¶ Sed quia materia est adeo rebellis
q; nō pōt p intus suscepta digeri opꝛ q; ad extra appli
centur que hāc materiā in digerēdo inuāt adeo vt q̄
tūcūq; materia sit digestiōi inobediēs hoc mō digera
tur. s. applicādo p intus ꝛ p extra: nec de hoc mireris. s.
de applicatiōe medicaminū ad extra ad digerēdū: qm̄
Gilbert⁹ in cura tertiane ppositē ait opꝛ digerere ma
teriā p fomētatiōes emplastratiōes ꝛ hmōi: talis ergo
seruet ordo vt priā ꝛ scōa die accipiat syrappū patiens:
tertia autem die facias vngi cū vnguēto inferius de
scribēdo oēs partes domesticas tiliarū ꝛ brachioꝝ et
plātas pedū ꝛ palmas manū leniter tñ ꝛ parū appo
uendo de vnguēto: ꝛ hoc qm̄ vadit patiens dormitum

De morbo gallico.

fo. vii.

De mane accipiat et suum syrnpū: ita ut in sexta die sint accepti sex syrnpī et sint facte tres vnciones: et tunc dabis medicinā solutinā et humores qui per os expelli deberēt ad inferiora diuertent: et sic evitabis nocumētum in ore. In diebus autem sequētib⁹ similiter modo utaris fortificādo tū aliquātulū digestinū et vnguentū ponēdo magis de tyriacae argēto vino. Potes etiā illa loca fortificare cū decoctiōe melliloti radicū alteez similiū: et hoc faciēdo de mane: et sic erunt tria ingenia simul ad digerendum. scilicet syrnpī vnciones et fomentationes.

Sequitur modo descriptio vnguenti. Re. butiri. 3. iij. as. sanguie porci medie inter recentem et antiquā lib. i. tyriace etatis decē annorū. 3. i. f. mitridati. 3. i. argēti vivi. 3. ij. f. litargiri auri salis cōis añ. 3. i. fiat vnguentum ex istis incorporādo tū de aq. sumiterre et scabiose quāvis poterit incorporari: et hoc vnguentū est propria medicina huius morbi: et ultimū et maius secretū quod esse possit circa ea que exterius applicantur: de his autem que interius applicātur principalius et maius isto est aqua distillationis tyriace ut videbitur.

Syrnpī
Uncio-
nes
fomenta-
tiones.
vnguentū.

Pro quarta intentiōe quae est ipsius materie digestione et evacuatio. In serena potabili primo. Re. electuarij lenitini cassie noniter extracte añ. 3. iij. electuarij Indii minoris cōfectiōis amechana. 3. ij. cū aqua fructuū vel cū decoctiōe prius dicta detur de mane dormiēdo desuper per horā: proficit et ista bi stemperari cū aqua buglose et ena inie aut de sumoterre et similib⁹. q. s. vel loco Cassie ponēdo mane. 3. vij. pro diuitib⁹: vel per ipsas diuitib⁹ des talis medicina. Re. liquiricie ras. passulax. añ. 3. ij. sebestē nūero. iij. florū boraginis buglose añ. m. f. folliculorū sene nūero. iij. tamarindoz. 3. i. bulliāt in aq. buglose sumiterre añ. q. s. de q. decoctiōe accipiant. 3. iij. i. q. infundant reubarbari scrū. iij. agarici scrū. ij. spice gra. iij. stet per octo horas i infusiōe et fiat expressio cui addat electuarij lenitini. 3. vij. electuarij Indii minoris cōfectiōis amechana. 3. i. f. et fiat potio que exhibeat modo ut supra: hoc tū gra.

Quarta
intentio.

Joannis almenar libellus

exempli dcm sit. pillule pueniētes sunt pillule de hermodactilis. De fumo terre. Inde. Aggregatine vt gra exempli. Re. pillularum de hermodactilis d fumo terre aff. scrup. i. fetidarum scrup. ii. cum syrupo de sticados fiant pillule p vna vice qd accipiet patiens de mane et dormiat desup p horas tres aut quatuor. Oia ista dicta gra exempli qm tua interest sz exigētiā piculariū variat si op9 erit ista solutina sunt accipiēda i sexta die pnt dcm est in pcedenti intentione et eo ordine procedendum est.

Membroru
altera
tio.

Pro quinta intētiōne fiat balneū sine stufa cum aq dulci in qua bulliāt mala uia bismalna mellilotū camdilla rose lapaciū sum9 terre: et hoc d3 fieri post purgatiōez i die sequēti. Hoc enī pacto fit pueniēs alteratio qz humectatio q maxie requisita est: et cū incipit sudare accipiet infrascriptam aquā. Re. radice altee sumiterre lapaciū enule. aff. lib. 5. et minutim icidātur et ponant i quatuor libris vini malnatici ad remolliēdū p vnā diē et vnā noctē postea addat tyriace etatis decē ānoꝝ aut plus. 3. i. 5. et ponat in alābico et distillet aq de qua accipiātur. 3. ii. cū. 3. ii. aq buglose in principio vt dictū ē et ista stufa reiteref oib9 sex diebus trāfactis aut septē bibendo istaz aquā que est optima et singularis: et in hoc morbo magnū secretum et vltimū est canterium.

Pro sexta intētiōne que est membrorum confortatio. Re. letificantis Gale. 3. ii. diamusci dulcis. 3. vi. aromatici gariofil. 3. 5. electuariū regum. 3. i. conserne bug. citoniorū boraginis aff. 3. i. syrappi de pomis. q. s. fiat electuariū de quo accipiantur de mane. 3. ii. vel coclear vnū. Item. Re. tyriace andromachi habētis etatem annoꝝ decē ad minus. 3. i. mitridati. 3. 5. seminis citri boliarment aff. 3. i. incorporent oia vltimata cōtrictione: et cū aq ros. muscata fiat electuariū de quo accipiat ad q̄titatez anellane vel 3. i. Itē p̄t fieri talis confectio ad restituendū si debilis valde fuerit vt sepe accidit. Re. amigdalaz dulciū anellanarū aff. 3. i. fisticozū. 3. 5. seminū comuniū frigido

Restan
randa.

De morbo gallico.

fo. viij.

ru. 3. vj. zuccari fini penidiorū pulpe caponis aſi. 3. iij. cum aq̄ rosata fiat confectio in morſellis. Itē ad hoc valent epithimata ſacni cordiales ⁊ huiusmodi que narrare prolixum eſſet nimis.

Pro ſeptima

intentione que eſt accēſtium correctio pro doloribus ſi ni-

Pro do-
loribus.

miū ⁊ intollerabiliter infeſtauerint. R. radicis lilij ſe-
minis inſquiami aſi. 3. iij. ceruſe. 3. j. medulle cerni ⁊ vi-
tuli aſi. 3. ij. olei antiqui. ⁊ cere. q. s. ⁊ fiat vnguētū cum
quo liniaſ locus doloris: aut pōt poni modicū opij ſi
ultima neceſſitas fuerit: ⁊ qm̄ iſta narcotica nō debēt
applicari niſi vrgēte maxia neceſſitate dicēte Ani. xvi.
tertū. In narcoticis timor ⁊ Mel. ſi excuſare potes nō
propinare meli⁹ eſt dimittant propoſſet prius tētent
anodina ⁊ vere ſedatia ſicut anetū camomilla mellilo-
tum altea vitellum oui lac maxime humanum ⁊ hmōi.

¶ Pro puſtulis vtere p̄dicta vnguento vel. R. terbē-
tine pignedis hirci aſi. 3. j. ceruſe litargiri auri alumi-
nis vſti ana. 3. 5. olei laurini. 3. ij. cere. q. s. fiat vnguen-
tum pro puſtulis vlcerosis fiſtulis ⁊ cācro. R. nitrifū-
iginis litargiri tartari cocti ſub cineribus in frōdib⁹
canlium auripigmēti pipis olibani vitelloꝝ onoz aſi.
3. iij. radicis enule lapaci acuti i forri lixiuio cocti aſi.
3. ij. ſucci ſumiterre ſucci lapaci acuti et abſinthij celi-
donie enule ſabe grece abrotani de oib⁹ hiſ ſuccis
aſi. 3. iij. hellebori albi ſaponis ſarraceni ſulphuris vi-
ni an. 3. 5. oēs ſucci bulliāt depurētur ⁊ colentur ⁊ poſt
ea radices lapacij enule trite ponantur: deinde ſapo-
poſtea puluis ſpecierū: ⁊ tūc adde olei cōmunis aſſun-
gie porci ⁊ cere aſi. 3. ij. argenti vini cuz aſſungia extin-
cti. 3. j. ⁊ fiat vnguentuz qd̄ erit mirabile ad ſupra dicta

Pro pu-
ſtulis.

Pro pu-
ſtulis et
cācro.

¶ Pro gumis vel nodis accipe radices altee et in vino
albo coque ⁊ cum aſſungia galline tere et ſuperpone.
Item. R. mucilaginis ſeminis lini mucilaginis altee
aſi. 3. ij. olei de ſpica amigdalārū dulciū camomille aſi.
3. 5. butiri. 3. j. gumi arabici draganti aſi. 3. j. cū cera fiat
vnguentum ad molliſcādum ⁊ reſoluenduz mirabile

Pro no-
dis.

Joannis Almenar libellus

Pro no-
cumento
oris.

Ad idē v3 cerotū de mucillaginib9 v3 op9 būda 7 filia
Itē ad oīa ista v3 vngnētū qđ solet fieri ad scabies vt.
R. terbentine bñ lote. 3. iij. butiri loti. 3. ij. salis. 3. i. suc-
ci citrāgnoloꝝ vitelloꝝ ouoꝝ añ. numero. iij. olei rosa.
3. i. misceant oīa simul 7 fiat vngnētū. Multa alia pos-
sez hic pueniētia scribere: s3 qz remoto morbo pncipa-
li ista oīa facillime remonent ista sufficiāt. S3 pro no-
cumento oris si acciderit. R. rosaz albaꝝ 7 rubeaz añ.
m. 5. camomille saluie añ. m. 4. bulliāt in vino albo 7 co-
lerur cui colature addat aluminis vsti. 3. ij. diamozon
mellis ros. colati añ. 3. 5. vini granatoꝝ. 3. ij. misceant
7 laues os sepe in die 7 d3 eē vinū vna enguistara 7 me-
dia 7 loco vini p̄t poni aqua plāt agis solatri et scabio-
se v3 semperuine 7 pōt addi in decoctiōe cāphoze gra.
v. v3 filonij. 3. 5. pl9 aut min9 s̄m doloris exigentiā: s3 vt
dictū ē ab istis canēduz est narcoticis. Itē valēt frustra
cucurbite viridia in ore retēta: valet etiā lanare os cū
lacte miscēdo cū eo a quā nenufaris 7 solatri: et multa
alia hic ponere possez: s3 qz in ore nō accidet nocumē-
tum si bñ et iuxta p̄dicta operatus fueris satis dictuz
sit. Superest modo de modo euitandi morbum loqui.

De cautela in euitando morbum Gallicū. Cap. v.

U3 Gallicuz morbū euitare procurāt: in
primis a delictis canēat. Uñ dici solet p-
pter pctā veniūt aduersa: 7 maxie a pctō
luxurie canere d3: nā dicit Job tertio: lux-
uria ignis est v3q; ad p̄sumptionē deuo-
rans: et spūales medici dicūt qđ diuerse
egritudines veniūt ppter diuersa pctā vt febris quo-
tidiana ppter pctm superbie: podagra ppter pigritiā
lepra ppter luxuriā 7 sic de alijs. Cū ergo iste morbus
lepre assimilāt luxurie attribuēdus est. Sed qz hec ad
aliū medicū pertinet satis dictū sit. Dicamus ergo
qđ nostra interest. s. vt caueat. hō a nimia conuersatiōe
cum infectis 7 precipue a cōitu cuz infecta muliere: est
enim hic morbus contagiosus: vnde Auicenna secu-
da primi in completo sermone in egritudinib9 sic ait
De egritudinibus

De morbo gallico.

fo. ix. Cōtagio-
sa egritudo.

De egritudinib⁹: qdā est q̄ ab vno ad aliud transit
sicut lepra scabies variole ⁊ febres pestilenciales etiā
ap̄ata putrida: cū ergo hec egritudo: aut lepre: aut sca-
biei cōformatur cōtagiosam dicere cōuenit. **I**tem ca-
uendū est ab his q̄ humores malos generant ⁊ preci-
pue que multiplicāt humorē melancolicū: vt ostēsum
fuit in regimine p sex res nō naturales: ⁊ si cōtingat q̄
accidat nociu mētz in virga ppter coitū: statim reme-
diandū est cū sequēti lanāda. **R**eciperozis marini sal-
nie camomille añ. m. ʒ. bulliāt in vino albo cui postea
facta colatura addatur vini granatorum. ʒ. ij. mellis
rosati. ʒ. ʒ. madesiat virga seu loc⁹ nocit⁹ cū hac deco-
ctione: postea aspergat desuper talis puluis. **R**ecipe
litargiri auri cernse yreos tucie nucuz cipressi añ. ʒ. i.
puluerizētur optime ⁊ post lanandā ponatur: et si hic
puluis erit nimis fortis: addatur thuris mastice mir-
rhe añ. ʒ. i. pro maiori tñ securitate cū coitū perfecerit
hō vel mulier se optime abstergat circa pudibūda cū
camisia aut alio pāno lineo mūdo: ⁊ caueat a pannis
ipsarū mulierū: qm̄ infecti sunt: ⁊ postq̄ ita fecerit pro
maiore adhuc securitate abluet locuz cū aqua calida
aut vino albo: cauēdū em̄ est ab aqua frigida: qm̄ ipsa
materiaz cōpingit vnde in fricatione coitus adheret
aliqua limositas siue humiditas in virga q̄ est cā infe-
ctionis virge ⁊ corporis: igif bonū erit hoc vti regimi-
ne vt remoneatur illa infectio seu sordicies.

Balnei
p virga.

Puluis.

De solutione difficultatuz que moueri possunt cir-
ca hunc morbum.

Cap. vi.

Clarificatio si queratur quare hic mor-
bus incipit a pudibūdis: dicūt qdā in-
epti q̄ iō est: qz ibi magis abundāt hu-
mores corruptioni parati: sed contra si
hecrō esset sufficiens oēs fere egritudo-
nes ibi haberēt initiū: iō dicat q̄ inter
mēbra illa ⁊ morbi qualitatē talis est pformitas: ⁊ hoc
merito talis influxus: nō em̄ quodlibz agit in quodli-
bet: sed determinatū in determinatū p hysicoruz. ʒ. sic

Prima.

Joannis Almenar libellus

- hic morbus aptus est primo recipi in virga et deinde in collo capite et humeris et non in alijs locis: vñ ille influxus qui fuit illis temporibus capiti et virge inimicabatur. Et si queratur quare terminatur per os: Respondetur quod hoc est merito argenti vini a sua proprietate hoc faciens. scilicet trahendo humores suos illas partes. Aut melius quod argentum vinum sua caliditate humores subtiliat et calefacit et hoc modo aptos reddit ut per superiora eos natura expellat vñ Paulus ponit ipsum calidum et humidum in quarto: cui magis adhereo quam Aui. qui ponit frigidum in secundo. ¶ Et si queratur quare os fetet: dicendum quod hoc est ab argento vino cuius proprietas est ut faciat fetere os fumus eius ut Aui. secundo canone cap. suo: et ab eo etiam provenit dolor capitis et nocumētum in ore vñ ex natura sua colligitur accedit ad hoc humor qui est adustus putridus et malus qui habet facere eadem accidentia id nimirum si tantus dolor quare summum remedium est ut cum incipit humor expelli per os diuertatur cum medicinis per superius et inferius exhibitis ad partes inferiores. ¶ Et si queratur quare aliqui quantumcumque parati ad egritudines melancolicas merito complexionis et mali regiminis et coctes cum istis infectis non inficiuntur: dico quod hoc fortasse est quia eorum corpora sunt magis densa et ex consequenti difficulter impressionem recipiunt magis quam cetera aut merito proprietatis individualis que diversa in diversis reperitur: ut Aui. prima primi. Et si queratur quare argentum vinum iuvat magis quam cetera medicine preter distillationem tyriacalem superius descriptam: Dicendum hoc esse a proprietate aut melius a qualitate manifesta quia calidum et humidum in ultimo et morbus frigidus et siccus: quod autem sit morbus frigidus et siccus persuadet: primo quia salturnus ut ostensum est: secundo quia cooperitur est humida iuvamentum prestare et calida. Item quia similitudinem habet cum lepra que est morbus frigidus et siccus et cum alijs melancolicis morbis. Item quia egritudo longa. vñ Aui. prima tertij tractatu secundo ca. ultimo. Egritudo cuius tempus prolongatum est: est frigida sine omni dispositione. Et confirmatur
- Secūda.**
- Tertia.**
- Quarta.**
- Quinta.**

De morbo gallico.

fo. r.

q̄ raro videm⁹ istā materiā putrefieri ⁊ causare febrē
vñ Hale. nullius rei p̄prietas ē vt putrescat ex frigido
neq̄ ex sicco. scō de p̄plexiōib⁹: quare dicēdū est hoc **Sexta.**
esse p̄pterea q̄ frigida ⁊ sicca egritudo. ¶ Et si q̄ratur
q̄re sepe accidit vt remedia aliq̄ videātur in principio
p̄fere: s̄ postq̄ p̄tinuans nō p̄seuerat inuamētū: Dicē
dūz hoc esse duplici de cā quarū vna est ex pte nature
alia ex pte egritudinis: ex pte nature: q̄ in p̄tinnatio
ne fastidit ⁊ in renouatiōe gaudet. Alia est ex pte mor
bi q̄ ⁊ si in principio remediū p̄trariet morbo in p̄ces
su cessat p̄trarietas p̄pter assuefactiōez: et iō ait Ani.
ab ipso qd̄ cōsuetū ē nō sit passio. q̄rta primi. Unde vi
demus aliqua aīalia in prima obuiatione esse p̄traria
⁊ inimica: sed postq̄ assuefit eorū cōuersatio cessat illa
inimicitia: ⁊ tūc domesticant ⁊ cessat iter ipsa actio si
ne pugna pariter indicādū est hoc inter q̄litates esse:
⁊ si dicat p̄tra q̄ agēte debite approximato ⁊ passo bñ
disposito ⁊c. de necessitate sequit̄ actio. Respōdet qd̄
in hoc casu bñ sequit̄ actio: s̄ adeo pauca qd̄ nulli⁹ est
momēti. Aut dicat qd̄ p̄pter assuefactionez cessat di
spositio in patiēte: ex quo sequit̄ qd̄ p̄ mutatio medici
narū dūmodo nō egrediant p̄positū maxie vtilitatis
est. vt Ani. allegato loco. ¶ Et si q̄rat vtrum slobotho **Septis**
mia sit p̄ueniēs: dico qd̄ in principio et anteq̄ materia
sit exparsa ad loca doloris: ex quo ipsa ē inuenis ⁊ san
guini mixta maxime si etia⁹ neq̄ fuerit exparsa ad cū
tim ipsa est conueniens: si particularia p̄ueniūt in p̄
cessu aut nō cōuenit nisi factis vel applicatis vinctiōi
b⁹ ⁊ alijs medicaminib⁹ qm̄ cū natura tentant expel
lere humores adinta a medicis p̄miscuit cum sanguine
aliqd̄ de ipsis q̄re admin⁹ v̄tose nō vituperantur: sed
hoc cū cautela ne humores frigidi magis incrudētur
aut calidi magis īflāment iuxta Ani. q̄rta primi. Cane
ne egrū ad vnā duarū p̄ducas rerū aut humorū coleri
corū ebullitiōē aut frigidoꝝ cruditatē. In hoc aut ca
su magis timef̄ cruditas q̄ ebullitiō: ⁊ iō raro conue
niēs est ⁊ expertus ē multis nocuisse potiusq̄ inuasse. **Octana.**

Joannis Almenar libellus

Et si queras dolores qui sunt qualiter appellari debeant? Dico quod ut plurimum extēsiui: unde Aui. Doloris extēsiui cā ē vērōsitas aut humor qui neruū aut musculū extendit ac si ipsum ad suas trahat extremitates scōa primi: nec verū ē quod quidam existimāt quod hic dolor sit frāgitin⁹: quia indicāt hāc materiā eē inter ossa et pāniculū fundātes se in dicto Aui. Cā doloris frāgitini est aut vērōsitis quā interponit inter os et pāniculū qui tegit ipsū: et nō loquitur Aui. de pāniculo immediate tegēte os: quia ille insensibilis est: sed loquitur de illis quod non immediate adherēt ossi sicut pāniculus tegēs costas aut craneū et hūmōi: quare cū in illis locis nō fiat hic dolor nō dicitur sic appellari. **E**t si queras pustule quod sunt in hoc morbo quibus pustulis magis proportionantur? dico quod illis quod vocantur asafati ab Aui. quod sic ait. Asafati est sum mabothon vlcerosarū sē. septia quāti casū. c. de asafati: tū sepe accidūt pustule quod alijs assimulantur: ut quod assimulantur nodis fistulis cācris effere formice et alijs fere oib⁹: ut cōsiderāti ptz. Sed quia nolum disputatio nō pertinet me dico ut Aui. pūa primi doctria sexta quinto ca. in hoc sermonē plōngare nō intēdo: quēadmodū alij quod ignorant essentia morbi et cās ipsius: et ex consequēti curam nō nisi de nominibus fecerūt mētionē: quorū op⁹ quare fuerit impressum cōprehēdere nequeo. **E**t si queras quare dolores augentur in scōa aut tertia die vinctiōis? **R**espōdes: quod tū quia humores mouentur: tū quia subtiliantur in saniatione seu digestionē quod sit merito vinctiōis iuxta afforismū scōe particule. In gñatione saniei febres et dolores sunt magis quā facta sanie: et idō optimuz et singularē secretū est: eo tūc administrare solutiū ut aneteq̃ humor per os expellatur per deorsū enacuetur: et sic nocuētū in ore euital: ut ego sepi⁹ expt⁹ suz: aut si pustulas seu plagas vlcerosas habuerit ibi attrahentia ponantur ut humor inde euacuetur: et ab ore diuertatur ex quo inferi quod verior est opinio quod dicit argētū vinum esse calidū quā quod dicit esse frigidū: cū rōne ipsius humor subtilitet et ponat in motu: ut ostenditur. **S**ed

Nonā

Decima.

**An argē-
tū vinū
cal. v. fri.**

cōtra ait studiosus inuenis Vincentius Aiaz Sicul⁹.
 ¶ Argentū vinū causat egritudines frigidaa vt epilep-
 siam paralesim ⁊ hūmōi vt Anī. scōo cano. ⁊ alij: ergo
 frigidū: qz si le nō nisi a simili generat: vt habet i phy-
 sics. ¶ Ad qđ rñdetur qđ verū esset si de p se causaret
 has egritudines: sz eas causat p accidēs. s. debilitādo
 cū sit contrariū cerebro ⁊ nernis rōne cōplexionis: qz
 calidū ⁊ bñmidū ⁊ naturalis cōplexio innat suo simi-
 li ⁊ nocetur cōtrario iuxta illud tertio tegni. calidiora
 calidiorib⁹ idigēt adintorij: quare ob debilitatē hū-
 mores frigidōs generāt ⁊ eos facilliter recipiunt cere-
 brum ipsūz dico ⁊ nerni: ⁊ sic patet clare solutio qz nō
 incōuenit qđ aliqd generet ab eo diuersum p accidens
 vt frigidū calidū ⁊ calidū frigidū ⁊ sic de alijs. ¶ Item Undecio-
 quesitū fuit a qđā acutissimo iuene frācisco de car- ma.
 mino vtrū argētū vinū sit cōueniēs in hac egritudine
 cū fm mentē oīm auctorū inimicaf nernis: ⁊ hec egrī-
 tudo pro maiori parte est in nernis. ¶ Itē ait ipse fa-
 ma quā oīs famāt nō oīno vana septia ethicorū: sed
 oēs fere dicūt argentū vinū esse cōtrariū ⁊ vnctiones
 propterea vituperāt: igitur ⁊c. ad que p me responsūz
 fuit qđ argentū vinū est cōueniēs ppter rōnes superi⁹
 dictas: sed ad pñm argumētū dico qđ lz habeat i se ali-
 quod nocumētū: tñ postqđ corrigitur vt ostendit suo
 loco nō est tñ quin sit multo maius iuuamētū. ¶ Vel
 posset dici qđ iō argentū vinū est contrariū nernis: qz
 eius cōplexio est cōtraria cōplexioni naturali nernorū:
 ⁊ ita in sanitate noceret ipsis nernis: sed qz nerni
 sunt discrasati ad frigidū: ⁊ siccū: ⁊ p r argentū vinū re-
 monetur illa discrasia donec reuertātur ad snā encras-
 siam: iō posset dici qđ absolute est cōueniens vnde ali-
 qua in egritudine cōueniunt q in sanitate discōueni-
 rent: ⁊ traherēt corpus ad lapsūz preter naturalē. Ad
 secūdā rōnem dico qđ notāter ait Aristoteles nō oīno
 vana qz non vult qđ nullo mō sit vera: hz em aliqd ve-
 ritatis pro quāto argentū vinū vt probatū est hz a li-
 quid nocumēti nō tñ propter hoc est prohibēdūz ex to
 B iij

Joannis Almenar libellus

Undecima.

to et maxime correctum: ait enim Galenus undecimo de ingenio sanitatis difficilimum est inuenire aliquod auxilium quod nihil nocens proferat. Item fuit quesitum ab alio quare dolores magis multiplicatur in iuncturis quam in alijs locis cum ex motu deberet magis resolui: et fuit subtilis inueniens Jacobus Roger ad quod responsus est quod magis facit vacuitas ad aggregandum quam motus ad resolvendum. Unde Anselmus secundum sententiam primi Canonis. Amplitudo que est apud iuncturam est apta ut materia ad ipsam descendat.

De explanatione arboris signorum.

Cap. vii.

Omnis signum egrotudinis aut sumitur a re non naturali aut a re naturali: aut a re preter naturam. A re non naturali ut in quo aere stetit infirmus quibus cibarius quod potu usus sit quod exercitio: quod somno quod vigilia et sic de alijs. A re naturali ut cuius etatis sit infirmus: qualis sit eius consuetudo: qualis ars: qualis virtus: qualis complexio et humori. A re preter naturam tripliciter ab operatione lesa qualitate mutata ab exeunte mutato. Ab operatione lesa tripliciter: aut animal: vitali: aut naturali. Ab animal dupliciter motiva et sensitiva. Sensitiva dupliciter interiori et exteriori exemplum de motiva ut qualiter possit moveri secundum totum et secundum membra exemplum de sensitiva exteriori ut qualiter videat audiat olfaciat tangat ut puta quod dolore percipiat: quod saporis in ore sentit. Exemplum de sensitiva interiori ut quales habeat imaginatio: quale iudicium: quale memoria: qualia somnia. Exemplum de vitali ut quale pulsus: quale anhelitus habeat de animal passionibus in sex rebus non naturalibus: fiat inquisitio. Si sumitur a naturali operatione hoc dupliciter aut ab operatione virtutum ministrantium: aut ministratarum. Exemplum primi ut qualiter appetat retineat digeret attrahat atque expellat puta egeret videret membra haberet coeat sub re non naturali apprehendat. Exemplum de ministratis ut qualiter nutriat. et de omnibus istis operationibus inuestigando an sit diminuta an ablata an corrupta operatio. A qualitate mutata ut qualis sit odor anhelitus infirmi: qualis sudor

De morbo gallico.

fo. xij.

ris q̄lis vulneris viceris aut saniei. Qualls sit ē color
lignee oculorū faciei ⁊ toti⁹ corpis q̄lis humiditas q̄lis
siccitas ⁊c. asperitas lenitas duricies mollicies lignee
vētris ⁊ toti⁹ corpis. Ab exeunte mutato vt quante et
q̄les sint supfluitates oculorū nariū auriū palati. Qua
lis sit vomit⁹ ⁊ quāt⁹ ac ē eructatio q̄lis itē vrina ege
stiones: capitis subassellaz pedūq; sordicies ⁊ totius
corpis sudor allices oscitatiōes nausea subuersio ad
naturales opatiōes expulsinas reduci p̄nt: qz a natu
ra tētate expellere fiunt. Uñ signa sanguinis ista sunt. **Signa**
A re non naturali qz vs⁹ est regimie multiplicāte san
guinez: vt qz vñ arte gaudiosa sicut cantator aut his
trio: vel qz vñ cibis multiplicātib⁹ sanguinē et potio
bus: vt sunt oua sorbilia testiculi galloxrinū optimū ⁊
huiusmodi. A re naturali qz carnos⁹ p̄plexiōis sangui
nee adolescens seu iuuenis ⁊ filia. A re p̄ter naturā ⁊
primo ab opatiōe lesa grauitas in origie oculorū ⁊ ca
pitis ⁊ timporū pulsatio allices oscitatiōes nausea dor
mitatio multa ⁊ profunda sensus turbatio tarditas
in cogitādo laxitudo mēbroz absq; labore pulsus ma
gnitudo velocitas ⁊ frequētia repletio vasorū sine vene
sine arterie fuerit. A qualitate mutata rubedo in toto
corpe ⁊ maxie in venis oculorū repletio ipaz bothor in
ore. Ab exeunte mutato vrina rubea grossa aut rubea ob
scura aut rubea rossea i egestionib⁹ nō apparet signū
sputū est dulce aliqui sanguini mixt⁹ exit⁹ sanguis p
nares aliqui a gigniis aut mēstrua vel emorroides vel
per alia loca sudor fetidus sicut hirci etia⁹ mult⁹ p
stule sanguinee: ⁊ his additur: qz patiēs somniat se vi
dere res rubeas sanguinē fluere natate in eo. Uñ q̄r
to Coll. recitatur de Hale. qd̄ preceperat flebothoma
ri quēdā qui somniant in dolio sanguinis balneari:
ali⁹ nō nolētes iniunxerūt sibi exercitiū ⁊ mort⁹ est.

Sanguis.

Signa colere a re non naturali quia vsus exer
citio forti stetit in aere calido vsus ē ci
barijs calidis et siccis coleraz multiplicantibus ⁊ ce
tera. A re naturali qz iuuenis colericus ⁊ huiusmodi.

Signa co
lere.

Joannis Almenar libellus

A re preter naturam et primo ab opatione lesa: qz hz infirm9 sitim multā in quietudinē dolorē in parte dextera frontis: et rehemētia lucis ei nocet: et qñqz hz famē sincopales debilitas appetit9 nausea horripilatio ad modū puncture acnuz: furor: mordicatio rehemēs in exitu fecuz siliter et vrine pulsus velocitas cū duritie: et tēfione: hic pōt cōsequēter poni de somnijs: qz poti9 attinēt acridi lese: vt qz videt res citrinas igneas qz facit rixas et aliqñ somniat se volare. A qualitate mutata vt citrinitas faciei et toti9 corpis oculoꝝ citrinitas sicut accidit in ictericia oris amaritudo lingue sicci- tas et asperitas nariū ariditas. Ab exeūte mutato vris na rufa: citrangularis ignea crocea egestiones croceae sputū amarū: vomitus colericus viridis vel croceus et amarus: humiditas narium et oculoꝝ acuta ceo- lérica et pauca aurium vero multa.

Signa fleg-
matis.

Signa flegmatis a re nō naturali vt cibi reple- tio oclū somnū prolixitas etc. A re natu- rali vtqz complexionis flegmatice piscator pinguis et huiusmodi. A re preter naturā et primo ab acridē lesa paucitas sitis nisi vbi fuerit flegma salsum debilitas digestine etia: in tpe sanitatis oxiremia somn9 mult9 pigritia: ociositas mēbroꝝ laxitas pōderositas oclu- loꝝ oblinio dolori posteriori pte capitis etigo scoto- mia cas9 appetit9: appetit9 acutoꝝ et acriū nausea eru- ctuatio dolor granati9 frigiditas i capite et stōacho pcepta ei9 notabilis lesio: ibi em mltū aggregat de fle- gmate vt Anic. decimatertia tertij. et. et. inde appo- priatis raritas tarditas et lenitas pulsus. A qualitate mutata frigiditas percepta color alb9 in facie et corpe supflnēs albedo lingue mollicies ei9 superflua squali- ditas corpis tumor etia faciei cū mollicie. Ab exeun- te mutato vrina alba discolozata pallearis vel subci- tria egestiōes flegmatice albe viscofe sen mucose a qz se et huiusmodi sputū viscosuz aquosum multiplicatio saline nō amare sed pontice: multitudo superfluitatis egressse p nares et palatū: et addit somniare aqz nines

Signa
melanco
lie.

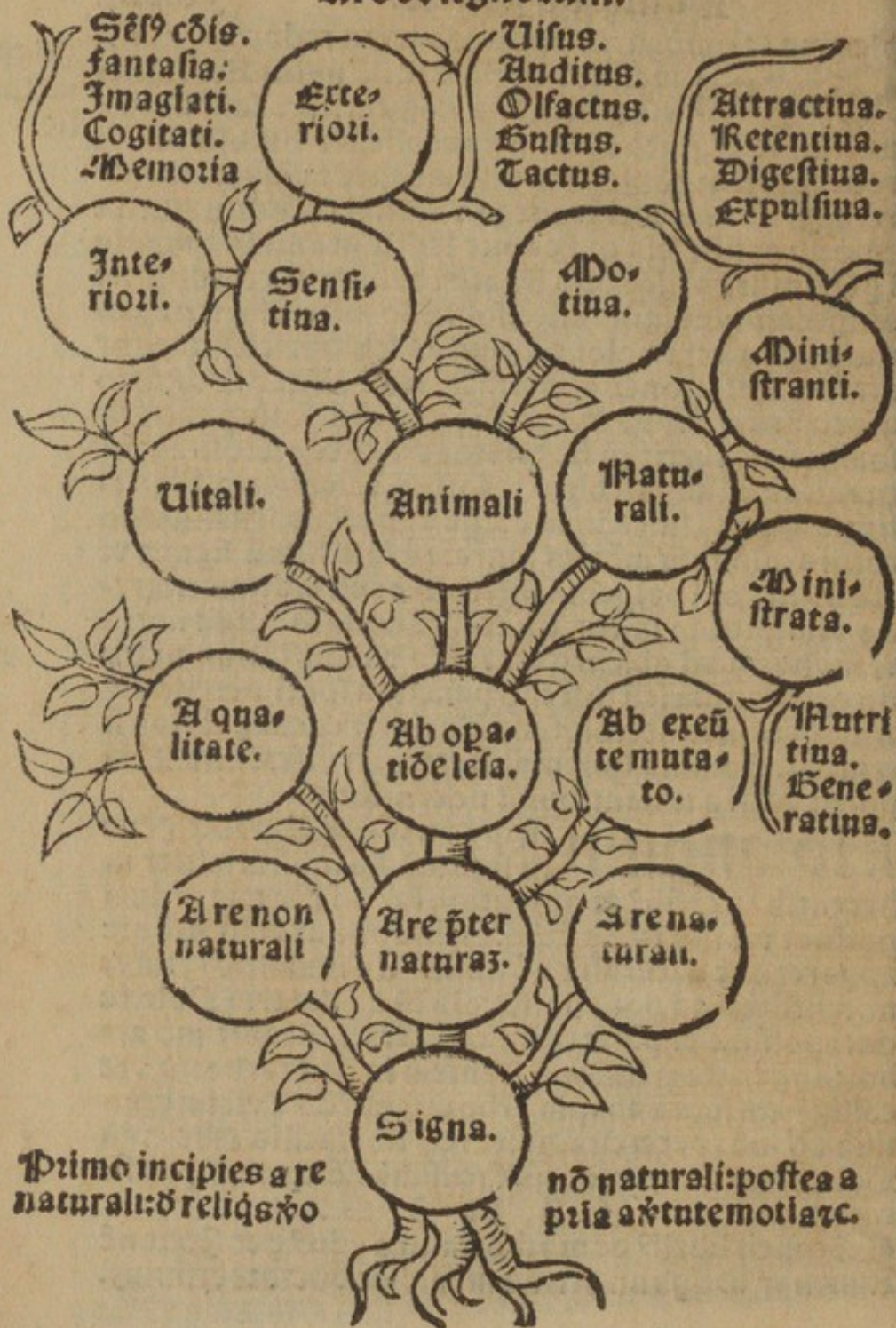
Signa melancolie p̄io a re nō naturali vt quia
vsus est nimia cogitatione sollicitudi
ne timore &c. puta cibis melancolicis & huiusmodi. A
re naturali q̄ cōplexionis melancolice & cōsuet⁹ incur
rere egritudines melancolicas & filia. A re p̄ter naturā &
p̄io ab actiōe lesa q̄ i capite sentit granitas & magis
i pte sinistra ardor oris stōachi desiderii corruptū: et
aliqui caninū: vigilie mltē: solitudo mltā lesio seu egri
tudo splenis: vt dolor & granitas seu duricies: taciturni
tas: cogitationes multe: flet⁹ seu volūtas flēdi: fixio
aspect⁹ rugit⁹: pigritia tensio ypocūdriz: paucitas
somni si nō fuerit cū flegmate acedovl acetositas oris
pranitas pulsus cū duricie corpis extenuatio. A qua
litate mutata fuscedo in corpe apparens seu nigredo
corpis pilositas morfea nigra: & ē fortissimū signū vt
Auer. iij. col. i palpebra inferiori oculi maxime nigredo
& limpitudo in eis. Ab exēte mutato vrina nigra
vl subnigra ad obscuritatē tēdēs viridis liuida nigredo
egestionum seu fuscedo paucitas spūti acedo ei⁹
eructuationes acetose sanguis niger et coagulatus si
exinerit. Somnia sunt multū terrores inferentia. Etiā
potest addi a inuantibus & nocentibus.

Notandum tñ q̄ ea tria q̄ Gale. ponit gene
ra signorū. s. a substācialiter in
berentib⁹ a casib⁹ et operationib⁹ ad ista tria reduci
possunt vel ista tria ad illa: & si hic ponat vt in arboze
apparet a re naturali & nō naturali a inuantib⁹ etiā et
nocentibus qđ poni posset: oia tñ ad illa tria Gale. re
duci possunt vt patet recte cōsiderāti. Sequit̄ mō ar
bor: fingas itaq; infirmū stantem in pede arboris & te
colligētem signa ab ipsa arboze icipiēdo a virtute mo
tina & h̄ mō te exercitabis: et res tibi facilis efficit: vñ
Gale. difficilia exercitatis facillima sūt. primo p̄nosti
corum.

f 3 14 3 S.

Explicit libell⁹ de morbo gallico edit⁹ per Joannē
Almenar Hispanū artiū & medicinē doctōrē eximius.

Arbor signorum.

Nicolaï Leonicensi vincētini in librū de epidemia
uā Itali morbum gallicum vocant ad Illustrē virum
oānē frāciscū mirādulēsez Cōcordie comitez p̄fatio.

Mabitam

Sup̄ ferrarie de morbo quē gallicū vocant
disputationē atq; a me postmodū man
datā litteris cui magis q̄ tibi Joānes
frācisce mirādulensis dedicanerī: q̄ cū
sup̄ioribus dieb⁹ ferrarie adesses atq;
ante diē ad eandē disputationē p̄stitūtū tibi ex causis
gentib⁹ eēt discedēdū nō parū dolere mibi visus es
eidē disputationi nō possēs interesse: neq; dissimu
anter tulisti gratissimā rē me tibi facturū si q̄ non po
uisses presens accipere haberes absens ex meis litte
ris vel potius volumine ad id dedicato legēdi faculta
tem. Et qm̄ nō te latebat magne p̄tentionis disputationes
a medicis atq; philosophis p̄tractatas nō verita
tis innētionē: sed iurgijs atq; clamoribus plerūq; ter
minari: illud insup̄ a me expectare videbaris vt nō so
lum quenā inter disputātes opinio tāde⁹ esset p̄ vera
recepta tibi significarē: sed mei quoq; indicij calculū
inter ambigētes sentētias manifestare. Quid plura?
Igo q̄ tibi p̄pter tua eximia in me beneficia oīa debeo
sollicit⁹ suū facturū me qđ optabas ardnū quidē op⁹
pene temerariū nisi ipsū excusaret obsequiū. Ecce
igitur iā tipi fidē promissaz exoluo quanto tardius
quā tu forte cupiebas tāto maiore cū fenore: nō solum
m̄ eā que precipue defendebatur ferrarie opinionez
sed quas cumq; alibi plurimū vigere intellexi conatus
p̄ mei ingenij imbecillitate cōfutare: meāq; postre
mo loco exēplis: rōnibus: ac nobilissimorū medicorū
auctoritatibus cōfirmare. Multa preterea Auicenne
p̄dicta que ad propositā cōtēplationē pertinebāt duxi
m̄ in cōtrouerhiā. Quare qui hec lecturi sunt queso
poni cōsulāt: neq; me p̄pterea ipudētē aut insolētē in
sollicit⁹ q̄ ausim magni nominis auctores incescere. fas

Nicolai leoniceni libellus

cim⁹ hoc multorū veterū ac precipue Aristotelis summi philosophi exēplo: q̄ tāti fecit veritatez vt p̄ ea assereḃda scripserit ēt cōtra preceptorē: neq; vero hāc aperte presamur veniā q̄ hoc meū circa antiquorū scripta examināda studiū adeo nō improbas vt in ea quā nuper ferrarie habuim⁹ deliteris cōfabulatione mirari te mihi dixeris q̄ i illo quē supiorib⁹ ānis edidi de medicorū errorib⁹ libro. Pliniū tā leniter perstringissem: in cui⁹ auctoris libris tñ multo plures quā qui a me fuere notati errores adnertisses. Dicim⁹ ista malignis atq; impudentib⁹: quorū aliter ea etiā que tacite probāt qz tñ ipsi nō scripserūt aut inuenerūt linoducti aperte calūniātur: aliter vero more pecudū alienis semp vestigijs insistentiū nihil suo oīa aliorū indicio tribnūt: si cni se semel auctori addixere ei⁹ autoritatē sine rōne/rōnē eē arbitrant. Ut cūq; tñ hi de nostris scriptis iudicauerint: quāto minorē apud ipsos gratiam sumus habituri tanto maiorem apud p̄bos ac doctos speram⁹ cōsequi apud te presertim qui 30 annis sp̄ici patruī p̄ oīm gradus virtutū vestigia imitaris: quiq; eā q̄ in ei⁹ intempestina morte facta ē literarum atq; oīm bonarū artū iacturaz ita resarcis: vt ad te respiciētes virgilianū illd̄ oēs vno ore p̄nūciēt. Uno anullo non deficit alter.

Aurens ⁊ simili frondescit virga metallo.

Tibi itaq; ⁊ paucis cecinimus vobis placuisse cōtenti reliquorū autem vel inuidorū vel imperitorum iudicia contemnentes.

De epidimia quā Itali morbum gallicū: Galli Neapolitanū vocāt Nico. Leonicēi Uicetini Liber.

Quos Italie aduenisse morbos prioribus seculis ignoratos antiqua etas credidit: siquidez Plinius vir eruditissimus non modo Italie: sed vniuerse fere Europe lichenas ante Clandij principatum incognitos fuisse testatur vigesimo sexto de historia naturali li

10. Ego vero de alijs Europe partibus nō plane ha-
 11 co statutum quid sentiam. Illud pro certo affirma-
 12 ansim multis antequā Claudi⁹ imperaret annis li-
 13 benas fuisse grecis familiares qñ Hippocrates au-
 14 tor grec⁹ vetustissimus cū multis alijs in locis: tū pre-
 15 tīm in tertia particula Aphorismorū in morborum
 16 tinorū mētionē lichenū cōmeminit: ut mihi magis
 17 at verissimile verasse id malū etiā Italiā quāvis for-
 18 lōgo tēporū intervallo ante Claudiū: sed nōdū Ro-
 19 manō imperio ad exteras natiōes propagato atq; iō
 20 min⁹ a grecis medicis Roma frequentata defuisse ei⁹
 21 ē morbo nomē clatores: idcirco donec sine noīe per-
 22 itit fuisse iterim obscuriorē sicuti postea Claudio im-
 23 erātē iā grecis artib⁹ ac precipue medicina vigente
 24 i civitate lichenas atq; mētagrā vocitātes fecere il-
 25 astriorē. Sile quoddā nostro hoc eno accidit: iaz em
 26 nsolite nature morb⁹ Italiā ⁊ multas alias regiones
 27 nuasit. Pusule sunt a partib⁹ obscenis incipientes:
 28 uor totū corp⁹: atq; ipsam precipue faciē occupantes
 29 eter feditatē magnū insup cruciatū plerūq; afferē-
 30 es. Huic tñ morbo nōdū nostri tps medici verū no-
 31 nen imposuere: sed vulgato nomine malū gallicū vo-
 32 ant qñ ei⁹ ptagio a gallis i Italiā lportato: aut eodē
 33 pe ⁊ morbo ipso ⁊ gallozū armis Italia lfestata. Non
 34 defuere quidē: qui eūdē cū illo putarint: quē prisce ele-
 35 phantiasim nominarūt sicuti alij morbū Gallicū esse
 36 antiq; lichenas alij asaphati: alij prunaz sine carbo-
 37 nem: alij ignē p sicū siue sacrum existimarūt. Que qui-
 38 dē ambignitas noīm ⁊ vere ipsa quoq; dissensio mul-
 39 tos suspicari fecit nonā hāc esse luez nūq; a veterib⁹
 40 risaz: atq; iō a nullo medico vel greco vel arabe inter
 41 alia morborū genera tactā. Ego sicuti neq; illis assen-
 42 tior q; varias huic morbo ldidere appellatiōes hand
 43 quaquā ei⁹ nature cōgruētes: ita vbi cōsidero eadem
 44 natura peditos hoīes sub eodē celo natos: sub eisdē
 45 syderib⁹ educatos: eisdē ēt semp fuisse morbis obno-
 46 tios cogor existimare: neq; mihi pōt in captum mētis

Nicolai leoniceni libellus

Elephantiasin aliter apud grecos: aliter apud arabes capi.

Balen⁹ ⁊ Paulus.

Elephantiasis quod dicitur.

Anicēna.

peruenire natā hāc repēte labē nostrā ita infecisse etatem: ut nullā superiorē. Quod si quis aliter quā ego sentiat quid tandē hoc esse dixerit: aut quā deorū vindictam: nā si cause naturales inspiciantur millies post mūdi initia eedē extitere. Quare similē morbū ex causis similib⁹ etiā superiorib⁹ etatib⁹ cōtigisse parati sumus ostendere: vbi prius illorū opiniones qui morbū Gallicū fuisse a priscis elephantiasin noīat⁹ siue qd aliud a nostra opinione diuers⁹ credidere cōfutamur. Sed aīq̃ disputatiōez ipsaz aggrediamur illō in primis admonēdū est aliud morbi genus significari verbo elephantiasis in libris arabū: aliud in libris grecorū. Rasis siquidē atq̃ Ani. elephantiasin p morbo accipiūt in quo pedes ⁊ crura supra modū intumesūt. Ballenus ac Paulus omnesq̃ greci auctores in eodē verbo morbū intelligūt quē Ani. ⁊ medici iuniores lepram appellant. De primo verbi elephantiasis apud arabes significato neminē ambigere arbitror: de secundo apud grecos vīrato longius est a nobis disserendum: nā si ostensum fuerit nihil aliud esse grecis elephantiasin: quā morbū illū quē vulgato noīe leprā vocamus: tūc id quoq̃ pbatū erit morbū gallicū non esse elephantiasin qñ et qui cōtrariū sentiūt morbum gallicū plurimū a lepra distare cōcedūt. Ut igitur ad rem ipsam propius accedamus elephantiasin apud grecos esse apud arabes ⁊ iuniores medicos leprā ita demonstratur. Elephantiasis auctore Paulo eginita est cancer totū occupās corpus: vnde idē Paulus inquit. Si cancer vnū tm morbum infestans: tñ fm sententiaz Hippocratis insanabilis est quāto magis elephas qui cancer quidā est vniversalis oēm curationē superabit. Tandē sententiā scribit li. iij. Ani. his verbis. Et cū cancer qui est lepra membri vnus sit de illis quibus nō est sanatio quid dicemus de lepra que est cancer totius corporis. Idē dixerat Ani. circa initia eius capitis in quo agit de lepra q̃ vcz lepra est sicuti cancer cōis toti corpori. Sed ⁊ eorūdez humorū

ratio generari elephantiasin Paulus censet et Ani. le-
pram. et quæadmodum Paulus minus malā elephantia-
sis spēm statuit que ex quadā veluti fece sanguinis su-
perassata oritur hanc alterā que a flava bile eque retro-
cedit fit deteriorē: sic et de duabus lepre speciebus quarū al-
teram itidem ex fece sanguinis alterā ex flava bile in atrā
propter assationē cōversa generat Ani. decernit. Neque
vero aliā Paulus elephantiasin aliā lepre Ani. adhibet
rationē. Neque etiā Galenus scribens de elephantiasin
secundo libro artis curatine ad Glaucōnē minus quā
Paulus cum Ani. scribēte de lepra cōcordat: immo et
illa Ani. verba: quod lepra multiplicatur in Alexan-
dria propter caliditatē aeris et malitiam cibi et eius essen-
tiam ex genere piscium et carne salita et carne grossa et carni-
bus asinorum et lētib⁹ (liceat enim mihi ipsius Ani. verba
quāvis barbare scripta maioris tamen fidei gratia refer-
re) omnia in quā hec Ani. verba sunt ex Galeno de elephā-
tiasin eo quo nup̄ dixim⁹ libro loquēte translata. Quid
enim nisi Galenus per elephantiasin morbum quē dixim⁹ intel-
lexerit illud sequens absurdū: Galenū medicorum facile
principē qui tot de medicina volumina tam accurate
etiam copiose conscripsit: nullam de eo morbo qui reli-
quos omnes magnitudine superat quem nos vulgo
lepram appellamus in suis libris fecisse mentionem
Galeni autem libros intelligo quos idē auctor in pro-
pria lingua scriptos reliquit: nam in his quos vel ex
greca vel arabica lingua trāslatos habemus plurima
sunt in hoc verbo lepra ambiguitas: quoniam aliquan-
do translator ubi elephantiasin in greco Galeni Co-
dici scriptum inuenit lepram est interpretatus: ubi ve-
ro lepram nihil immutavit: sed eodem usus est verbo
cum tamen apud grecos auctores alius morbus sit le-
pra alius elephantiasis. Lepra enim (ut inquit Gale-
nus in libro de tumoribus contra naturam) passio so-
lus cutis ē: quod de elephantiasin dici nō pot̄ cum in eo mor-
bo quod elephantiasis a grecis notat non modo cutis: sed car-
nes et atque ossa: ut Celsus quoque testat̄ plerūque vitient̄.

Nicolai leoniceni libellus

Quod si quis pertinaciter tueri velit eundē esse mor-
būz quē greci leprā atq; arabes itidē nominēt: videat
quid ipsum cōcedere oporteat: hoc. s. esum viperarum
quo nullū esse prēstātius remediū aduersus leprā me-
dici oēs vno ore cōsentiūt: quodq; inter nobilia medi-
camenta cōtra leprā Anicenna numerat non mō non
sanare id malū: sed insuper generare. Valen⁹ em. lib.
xi. de simplici medicina duorūz meminit elephantiasis
morbo laborantiū: qui ex esu carniū viperinarū in le-
pram inciderūt: quare necessariū est dicere alium esse
morbū q̄ a Valeno ⁊ ceteris grecis lepra vocetur: aliū
quī ab Ani. ac medicis iunioribus eodē noīe nūcpe-
tur. Quid lepra nomē significet apud arabes et medi-
cos iuniores qui arabūz doctrinā magna ex parte se-
quuntur nemo nisi hebes: atq; omnino obtusus igno-
rat: quid vero apud grecos sine latinis veteres gre-
cos imitātes multi etiā nesciūt eruditi: vnde data est
errori occasio: vt diuersarum linguarū significata di-
stinguere nescientes: vel elephantiasim nō esse leprā
de quo scribit Ani. vel nō simpliciter leprā: sed quan-
dam lepre speciem existimauerint. Hos vero elephan-
tiasim idē esse q̄ lepra de qua agit Ani. atq; ab altero
morbo diuersāz quē Vale. leprā nominat existimā⁹
idq; videmur multis rōnib⁹ ex ipsius morbi sumptis
essentia demōstrasse. Age nō ēt ex vi noīm quib⁹ idem
morb⁹ nūcupat argumētum: neq; em tū elephātia-
si: sed preterea satyriasis apud grecos noīatur: l³ ver-
bum satyriasis pro priapismo qñq; apud eosdem gre-
cos accipiat. Nōmē aut elephantiasis tractū est a
similitudine elephantis: qm̄ (vt inquit Vale. sexto de
causis accidentiū) qui hoc morbo laborant carnē ha-
bent nigrā ⁊ tuberibus plenā: qualis est cutis elephā-
tum. Nōnulli elephantiasim ob morbi magnitudinē
qui nulli fere remedio succūbit dictā existimant. Qui-
dā ob id qđ sicut elephas pre ceteris animalibus diutissi-
me vivit: ita hic humor lōgissim⁹ est: q̄ quidē oēs pro-
prietates nulli aliū morbo magis pueniūt q̄ illi quem
nos vulgo

Leprā ali-
nd signi-
ficat apd
Grecos:
aliū apd
medicos
iuniores

Uti tra-
ctū sit no-
men ele-
phantia-
sis.

De morbo gallico.

fo. xvij.

Satyria
sis unde
dicta sit.

nos vulgo leprā noīamus. Sed ⁊ satyriasis idē morbo
a grecis vocat: qm̄ eo affecti faciem similē satyris hñt
nasum sinum crassa labra aures lenigatas: vt scribit
Gale. libro scđo de causis morboꝝ ac preterea alio li
bro qui de tumoribus cōtra naturā inscribit: quo etiā
in loco aspectu horribiles ⁊ male olētes satyriasim pa
tientes ostendit que oēs note morbū illum quē leprā
vulgo dicim⁹ minimo min⁹ ante oculos ponūt. Quā
quam vero efficacib⁹ rationibus tū ex morbi essentia
atq; appellatione tum etiā ex sensu sumptis p̄bane
rim⁹ nihil aliud esse elephātiāsin apud grecos quam
morbū quē arabes nomināt leprā sine quid aliud qđ
ipsis leprā significet idē tñ arabes vt antea admonui
mus per elephātiāsin nō eundē quē greci morbū sed
crurū potius ac pedū tumores immodicū intelligunt
qđ facile est ipsis permittendū: quādoquidē vt sepe
Gale. precipit nō est de nominib⁹ a medicis litigādū
nisi idē antores nō solū nomina sed res ipsas quoq;
cōfunderēt cū videas Anī. libro tertio vbi agit de ele
phātiāsi sumpta pro tumore pedū nōnulla dicere que arabū in
etiā Galenus de elephātiāsi in eo accepta quo greci morbo q̄
capiūt significatū libro siquidem qui de nigra colera elephan
apud latinos inscribit. Galenus inquit ex eodez fieri tiāsis no
humore elephātiāsin atq; varices qui quidē humor minatur.
primū rubidus apparet deinde nigrescit. Idē de sua
elephātiāsi refert Anicēna ⁊ sicuti Galenus ac Pan
lus elephantiasin ad rubidūz colorē declinantem mi
nus malam arbitrātur ita anicēna subrubraz elephā
tiāsin nigra censet esse incolumiorē: ⁊ qz Dioscorides
scribit cedreā hoc est gumī illud ex credo arbore fluēs
quod arabes vocant alchitram licet Simon Bennē
sis id verbum arabicum picem liquidam latine inter male
pretetur quia inquam Dioscorides autor est cedreaz alchitraz
innare elephātiacos: si ligatur aut inungat post mo
picē liqui
dū Anicēna de eodem remedio contra elephātiāsin: daz inter
hoc est tumorē (sic em̄ ipse id verbū accipit) crurū vel
pedū ita scribit dicit qđ alchitran p̄fert inuiscatū ⁊ li

Cōfusio.

Anicēna.

Cedres.

Simonē

picē liqui

daz inter

pretari.

Nicolai Leonicieni libellus

Rasis.

nitū. Rasis quoque qui elephantiasin in eodē quo Anicēna accipit significatu: nā et in Almāsoze et in diuisione⁹ seorsuz de lepra et separatim de elephātia si tanq̃ de morbis differētib⁹ tractat: idēz tñ auctor libro duo decimo Continētis in quo agit de crurū vitijs quib⁹ annūerat elephātē de vitio elephātis plurima scribit que etiā Galenus varijs in locis de elephantia si imo vero Rasis ipse Galenū allegat in libro de cholera nigra ita scribētē. Vitijz elephātis et varices sūt ex hūmōre nigro qđ nisi fuerit cū eis caliditas nō erūt intē se malicie ex rehemēti quoq̃ declinatione ad cholērā nigrā purā sit vitijū elephātis. Similē fere sententiaz vt antea ex parte notauim⁹ scripsit Anicēna libro tertio capite illo quo vna de elephātia si ac de varicibus agit q̃ quidē Anicēna partim Galenū partim Rasiū in eodē capite videt imitatus. Multa autē remedia q̃ greci tradūt p̃tra elephātia si pro lepra sumptā scribit Rasis libro quē dixim⁹ p̃tra vitium elephātis ubi de pedū aut crurū vitijs tātū dixerit veluti ex Galeni auctoritate plātaginez quā et Celsus ad elephātia si p̃cipue p̃mēdat. Ex Dioscoridis itidēz auctoritate ad vitijū elephātis laudat Rasis fel hircinū atq̃ mentastrū. Longū esset si multa aliavellē enarrare que greci atq̃ arabes quamuis de morbi essentia differētes de elephātia si tñ similiter tradiderūt. Qđ si quis forte tam Anicēnam quā etiā Rasiū ea ratiōe tueat qđ crurū pedūve timore quē elephātia si noīarunt nō lepram sed tñ lepre principijū indicauerit: atq̃ ideo diuersis noībus alio. s. lepram alio lepre principijū nuncupare voluerint vt morbi in sua tempora diuisionem nō improbamus ita illos duas eiusdē morbi partes nō debuisse diuersas facere species vel etiam genera omni no cōtendim⁹: quod maxime fecisse videtur Anicēna qui de elephātia si libro tertio de lepra nō egit in q̃rto tāto scilz intervallo vt videat elephātia si distinctuz omnino gen⁹ a lepra putauisse cū presertim idēz Anicēna elephantia si nōrti Galenus inter figure mor

Celsus.

Anicēnā
ponere
elephan-
tia si in
morbos.

De morbo gallico.

fo. xvij.

bos: sed quantitatis potius libro primo collocaverit. Et hec quidem de prima opinione longius forte quam decuit: quia tamen est in ipsa precipue ferrarie disputatum nos hoc in loco abundantius discernimus.

quantita
tis.
Galennus
vero si
gure.
Lepram.

Am ad alteram opinionem que morbum Gallicum esse lichenas asserit confutandum veniamus. Iamque opinionem esse falsam ita colligimus. Lichen est morbus ille qui latine dicitur Ipetigo vulgo autem volatica. Morbus gallicus non est Ipetigo sine volatica. igitur

morbus gallicus non est lichen. Quod morbus gallicus non sit Ipetigo sine volatica: quod fuit nostri syllogismi maior propositio tamen Ipetiti et etiam periti ipso sensu monstrare non poterunt. Quare id solum ostendere oportet quod malum greci Lichenas vocant nos latino vocabulo Ipetiginem nominare et quod docti Ipetiginem vulgus volaticam nuncupare. Qui vero possumus melius ista probare quam Cassius felix auctoritate? cuius auctoris hec sunt que a Simone gennensi elegant verba. Ipetigo greci lichenas dicunt latini zemas nascuntur ex melancholico humore rotundo schemate in superficie cutis cum ingenti pruritu: quis non videat his nobis morbum quem vulgato nomine volaticam vocamus? desingnari? Plures quoque medici iuniores in quorum numero Nicholaus est atque etiam Gentilis sine quicquam is est cuius expositiones in septima libri quarti Avicenne habent impressum sentire videntur Ipetiginem esse volaticam: et allegant alios idem sentientes: quamvis videatur Rasis vigesimo quinto Continetis putavisse Ipetiginem esse tineam siccam: de qua opinione postea dicetur. Eundem vero morbum esse apud latinos Ipetiginem qui sit lichen apud grecos preter Cassium felix auctoritatem etiam ratione probatur. Que enim remedia Galenus et Paulus omnesque greci auctores contra lichenas notant eadem fere contra Ipetiginem a Quinto Serento. Rasi atque Avicenna scribunt: neque hi arabes auctores aliter generari Ipetiginem quam greci lichenas docuerant. Sunt autem lichenes et lepra (si lepram eo

Lichena
apud gre
cos esse
morbum
qui a lati
nis Ipe
tigo no
minat vul
go autem vo
latica di
citur. Cas
sius felix.

Nicolai Leonicensi libellus

modo quo ante a grecis capi docuim⁹ intelligamus) solius cutis passiones. Peior tñ est lepra quam lichen: nam (vt Paulus ⁊ Galen⁹ testant⁹) lichenes si diu perseneranerint tandē in leprā cōuertūtur: maior em̄ est cutis feditas ⁊ desquamatio in lepra: q̄ in lichenib⁹. Tantā tñ habēt lichenes et lepra nature cognationē vt credere possim hos duos morbos apd̄ diuersos autores innicē nomia mutuari: nam quē de impetigine scribit Celsus ea potius lepre pueniunt. Uidef̄ em̄ idē Celsus sicuti leprā impetiginē ita lichenas: papulas latine noiasse: qd̄ ex quāplurimis q̄ ali⁹ de lichenib⁹ ipse de papulis retulit colligere possumus. Quē admodūz em̄ a Cassio felice scribit lichenas nasci rotundo schemate. i. figura in superficie cutis cū ingenti pruritu ⁊ asperitate atq; vbi id malū serpere cepit serpiginē dici ita ⁊ Celsus ait alterū papularū genus per minimas pustulas cuti exasperare: rodere: ⁊ eandē serpere atq; vt id vitium rotundum incipit ita in orbem procedere et quod greci dicunt ex lichenibus diuturnis fieri lepram. Celsus de quadam specie papularum idem pronunciat quod nisi cito auferatur in impetiginem vertitur ⁊ sicuti greci quosdāz lichenas agrinis idest feros nominant: eodē modo Celsus alteram papularum speciem agria idest feram ab eisdē grecis appellari testatur. Deniq; qd̄ leni papule Celsus remediū precipit vt scilicet ieiuna salina quotidie defricet̄ idēz greci adhibēt lichenib⁹ pueroz qui quidē curatidīs mod⁹ argumento esse pōt lichenas esse morbum quē vulgo volaticā noiamus aduers⁹ quā nostro quoq; tēpore muliercule circa pueroz mala sananda precipne sollicite nullā magis presentaneā nonere medicinā quā ieiunā salinā. Sed et eodē Celso autore maior papula murali herba cōmodissime tollit̄ quā quidē de herbā greci vt Celsus quoq; libro. iij. testat̄ parthenicem ⁊ perdiciūz nomināt: latini nō qz in perietinis nascit̄ alio nomine parietariā appellāt. vulgus ob enzfectus q̄ quē in vasis vitreis abstergēdis exhibet vsq; vitriolū

Herba
muralis.
⁊ altera
eiusdē es-
fectus q̄

De morbo gallico.

fo. xix.

a grecis
lichē ap-
pellatur.

Pandectarius
hoc loco
improba-
tur. i

Errare
Pandectarium.

et minus mirandū sit hanc ipsam herbā lichenas sua
ri absterforia sanare. Est tñ et altera herba ipsa quoq;
in muris: sed maxime saxi humectis proueniens a si-
mili vi effectusq; lichen a grecis nominata: quaz nostri
temporis medici nescio qua ducti ratione vel vsu he-
paticam vocitarūt: neq; enim vsquam apud celebrem
auctorē vel grecū vel arabē legitur lichenem herbā he-
pati vtilez esse: vnde pre ceteris hepatica dici merue-
rit. Quod & Pandectarius scripsit ex Serapiōdis atq;
Galeni (vt videtur) auctoritate valere hāc herbā con-
tra splenis atq; hepatis obstructions et cōtra omnes
hepatis egritudinē hi quidez lichenis effectus neq; a
Galeno neq; a Serapione vsquā scripti legūtur: si &
Pandectarius illos ex sua protulit opinione min⁹ illi
hac in parte credendū qm̄ hanc ipsaz herbā quā greci
lichenā vocāt tāta nominū confusione obscurauit vt
que tandē herba sit neq; alij ex verbis eius scire liqui-
do possint neq; ipse sciuisse videatur: cum enī de liche-
na sine lichene egisset in litera. a. vbi eā arabice ainec
latine muscū vel vsne vocari docet: postmodū in sequē-
ti fere capite agēs de eadem herba lichene licet videas-
tur nō animaduertere eā arabice azemalsaret inquit
appellari latine vero hepaticam. Tandē vero esse hāc
ipsaz hepaticam cum ea quaz greci lichenā noīant in-
dicant ille que Azemalsaret sine (vt Pandectarius in-
terpretatur) hepaticē a Serapiōe ex Galeni ac Dio-
scoridis auctoritate tribuūtur: sunt. em̄ quas iudē au-
ctores in suis de simplici medicina libris licheni her-
be subscripsere. Neq; vero contentus Pandectarius
ex vna herba fecisse duas: postmodum in litera. l. ean-
dem herbā tergeminauit. De lichene siquidē sub pro-
prio vocabulo egit et limum terre latine vocauit. Iudē
cēt ergo legētes quanta sit homīni fides habēda qui
herbā eandē mō muscū. modo hepaticā. modo limum
terre latine noīat nō soluz varia nomina sed rē quoq;
que tamen vna erat diuersas opinat⁹. Quod si quis li-
chenē herbaz prodesse hepati ea ratione pretendat qm̄

Nicolai Leoniceni libellus.

Dioscori
des.

Mala
translatio
Serapio
nis.

Error ge
tilis qui
herbam
vulgo sol
danā vo
catāputa
nit eē ca
chilē apud
Serapio
nem.

Nastur
tiū vulgo
agriti
Usne eē
herbā ca
li. grece
lephrion
dictam.

de ipsa scribit Serapio ex Dioscoridis auctoritate q
ictericis cōfert. morbo aut qui icternus nōlatur pluri
mū hepatis vitio oriatur is etiā Dioscoride docente
discat nō intra sumptā ad vitiū ipsuz tollendū: sed ex
tra adhibitā potius ad colorē scz naturalē ictericis re
stituendū herbā lichenē a medicis peritioribus omē
dari qd & ipsa Dioscoridis aperte demōstrāt neq
em cu3 melle cōfectā atq; comestā vt verba Serapiōis
male Dioscoridē interpretāris vidētur innuere: sed cū
melle illinitā poti⁹ lichenē inuare ictericos idē Dio
scorides scribit. Nō est aut a ratiōe alienū hāc ipsam
herbam que (vt inquit Galenus) plurimum valet ab
stergēdo sicuti lichenas ita alterā cutis in ictericis fe
ditatem delere. Sed postquā de vera hepatica hoc in
loco disputatur similis error Gentilis medici nostra
quoq; etate celeberrimi hand quāquā est dissimulād⁹
qui hanc innuādi hepar prerogatiuā cuidam herbe in
littoribus maris nascentis quā alij soldanam alij per
diminutionem soldanellam nominant in quodam cō
silio tribuit in quo etiam herbam a pluribus soldanā
vocatam scribit cachilem ab arabibus nominari: de
qua itidem cachile refert Serapio ex Isaac Ebenaraz
auctoritate quod debilitati hepatis confert. Sed qd
tantū viri pace dicere liceat fallitur sua opinione Gen
tilis neq; enīz herba vulgo soldana seu soldanella vo
cata est apud arabes cachile: siquidē herba cachile fo
lio nasturtij vel vsne describit a Serapione. Mentra
aut similitudo soldane cōuenit quā scimus habere fo
lia hedere folijs fere similia q̄ quantū a nasturtio atq;
vsne discrepēt indicēt illi qui hasce herbas aliquādo
oculis sunt cōtemplati. Nasturtiū quidē cū sit herba
hortensis vulgo agriti nominata puto omnib⁹ notā.
Usne autem (vt inquit Serapio) est herba cali. Simō
vero de cali ita scribit. Cali est plāta in littoribus ma
ris nascentis similis vermiculari pinguis et salsa. Ego
hāc puto a grecis lephrion nōlari licet Auctor Pan
dectarum antiphyllon pro telephio corrupte scripser

rit: quo etiam ductus errore vsne facit anthyllidis specie: cum tamē anthyllis alia herba sit a telephio vel vsne. Si qua vero herba sit (vt ad propositū nostrum reuertamur) que ob excellentē innandi hepar proprietatem noīe hepatica debeat insigniri illa profecto est eupatoriū: que etiā inde apud grecos vides nomina, ta qđ bona sit epati: quanquam Plinius ab eupatore potius innētoze dictā existimat. de hac em scribit Galenus lib. sexto de simplici medicina. quod hepatis obstructiones expurgat atq; insuper hepar ipm corroborat. In libro vero qui de antidotis inscribitur idē Galenus ita de eadē herba ait. Affectū hepar sepins herba eupatoriū efficaciter innit sicuti mirabolanus liem. Sagifraga autez atq; Betonica renes. Non tñ qđ & alibi monuim⁹ ad hunc effectū sumēda est herba illa vulgaris passim in fossatis nascēs que magno nostre etatis errore pro vera eupatorio recipit: neq; em illi he note pueniūt quib⁹ nobis verā eupatoriū Dioscorides designauit. Quod si quis forte a me exigat vt quenā sit vera eupatoriū aperiā qđ in priore libello de Plinij ac medicorū errorib⁹ inscripto distuli manifestare dicā tantundē quid sentiā: si prius illud qđ in eodē libello etiā antea ostēdi: declaranero semper fuisse aliquos in veris medicinarū nominib⁹ etiam prioris seculi errores quivsq; ad nostra tēpora sunt propagati: nā qz plures superiore quoq; etate imperiti colore decepti metallū id quod peritiores cinabari nominauerunt esse draconis sanguinē crediderunt atq; ideo non cinabarim sed potius draconis sanguinē idē metallum nuncuparūt: nos quoq; priscā seruātes cōsuetudinē ita vocamus: idem in herba eupatorio ptingit hāc em multi veteres quos Dioscorides notat putarunt esse verā argemoniū cum tñ hec sit ab eupatorio diuersa qui error ad nos etiā permanauit: herba em que est vera eupatoriū a pluribus credit esse Argemoniū: atq; ideo corrupto vocabulo passim Agrimonia Argemoniatur. Quaz quidez rem miror a multis nō fuisse notā

Error Pandectarū. Quenā sit ha hepatica. Gal. lib. vi. de simplici medicina: et libro de antidot.

Nicolai Leonice[n]si libellus

pto voca
bulo agri
monia.

Descri
ptio enpa
torij apd
dioscori
dē: et quo
noīe ea
dē herba
a nris vo
cef mani
festatio.
Papula
vulgo
agrimo
nia.

Morbus
a grecis
lichenas
dictum a
Celso pa
pulas no
minari.

animaduersam cū (vt alio scripsimus loco) herba en
patorijz passim nascat sic vero a dioscoride et Plinio
dioscoridem imitāte describitur vt pene sub aspectuz
poni videat. Hec est Dioscoridis in eadē herba Des
criptio enpatorijz herba est fruticosa virgā vnā at
tollens rectā: lignosā: tenuem: nigrā: hirsutā: cubi
talē: vel etiā maiorē folia per internalla diuise in quin
q; maxime partes vel plures similia folijs pentaphylli
vel canabis poti⁹ et ipsa quoq; subnigra serratim inci
sa per ambitum. Semē vero medio cauli adnascit sub
hirsutū vergēs ad inferiora ita vt exiccātū vestib⁹ ad
herescat in qua quidē descriptione ea herba pingitur
quā aliqui ab illa adherescēdi natura quā fructui tri
buit Dioscorides lappulā nominarūt: nos vulgo agri
monia vocitam⁹. S; et alia que in enpatorio describū
tur canlis. s. lignosus: nigricans hirsut⁹: cubitalis ali
qñ altitudis folia filia canabi vel pētaophyllo ita her
be vulgo vocat agrimonia quadrāt vt hāc esse veraz
enpatorijz nemo nisi ab ortu nature cec⁹ nō agnoscat:
vnde etiā duplex seculi nri error deprehēditur alter q
herbā a veterib⁹ enpatorijz nominatā pro vera agri
monia recipimus. Alter quod pro enpatorio herbam
vulgarem de qua nulla sit a p̄scais auctoribus men
tio nulla nisi vel ratione vel auctoritate ad vsū me
dicine frequēter adhibemus. Sed hec quidē quānis
forte a nro proposito qui morbū gallicū potius quam
herbas intendimus explanare longe aliena innāde
tamē mortalitatis gratia que hacten⁹ in veris reme
dijs dignoscēdis hallucinat obiter sint exarata. Jā ad
ppositū reuertamur quo pbare intēdebam⁹: qd malū
greci lichenas dicūt a Celso papulas noīari sicuti qd
iudē greci lepra dicūt a Celso etiā impetiginē cū cupa
ri: hoc em̄ possit vel ex ipsoruz morborum definitioni
bus demonstrari: nam lichen in libro qui ori iatrici
idest definitiones medicinales inscribitur definitur si
ne liber ille Valeni fuerit vt titul⁹ per se fert: sine alte
rius nō multuz a Valeni placitis dissentietis. Lichen

De morbo gallico.

fo. xxi

est asperitas cutis cum magno pruritu. Lepra vero hoc pacto. Lepra est transmutatio cutis ad contrarium nature habitum cum asperitate dolore atque pruritu et squamarum resolutione et quicquid una quicquid plures corporis partes depascitur. Celsus quoque tam in papulis quam etiam in impetigine cutim exasperari innuit. Impetigini vero hoc proprium tribuit quod in ea squamule resolvuntur: et hoc quod fieri in qualibet impetigine sicuti etiam omnem eius species oriri in pedibus et manibus atque ungues quoque infestare idem Celsus testificatur: quod postremum dictum vel ipsum probare queat nihil aliud significare impetiginem apud Celsum quam lepra cum non solum greci auctores: sed Plinius quoque auctor Romanus ungues leprosos sepiissime nominat. Avicenna et ipse impetiginem ita dividens quod alia sicuti non excorticata alia excorticata per impetiginem non excorticatam papulas apud Celsum lichenas vero apud grecos videtur significare sicuti per impetiginem excorticatam id quod Celsus vocat simpliciter impetiginem greci vero lepram. Sunt autem hec Avicenne de impetigine excorticata verba. Et de impetigine est excorticata propter vehementiam siccitatis et multitudinem profunditatis et est sicuti albaras nigra et sicuti cortices. Est autem hic dubitatione dignum cur Avicenna hoc in loco impetiginem excorticatam dixerit esse sicuti albaras nigram qui tamen in alio capite superiore albaras nigram ita definierat. Albaras nigra est impetigo excorticatina et est scabiositas accidens aspera vehementer et facit squamas sicuti piscium cum pruritu et est propter humorem melancholicum inhibentem de eo quod est iuxta ea inhibitione fortiore quam in colore imprimat tantum hec quidem Avicenna est autem (ut dixit) dubitandum si albaras nigra est impetigo excorticatina ut hoc in loco inquit Avicenna quo pacto erit sicuti albaras nigra quemadmodum scribit inferius quod enim est sicuti alterum non idem videtur esse. Hos vero hanc dubitationem ita solvimus. Grecos a quibus arabes omnia ista acceperunt duo habere vocabula

Quid lichen et lepra.

Quid Avicenna. Intellegat per impetiginem excorticatam et non excorticatam.

Albaras nigra.

Impetigo excorticatina.

Nicolai Leonicensi libellus

Lepros.
psoza.

germanos morbos significat lepra scz et psoza atq;
ideo he due passionis propter nature proximitate a
Paulo eginite simul describuntur in hac sniam. Lepros
et psoza sunt in superficie cutis asperitates cum pruritu
et resolutione ex melancholico humore ortu habetes: sed
lepra quidē cute profundius depascit in orbē proces
dēs atq; in ea quedā veluti scamule resolvuntur. Pso
za vero magis i summo consistit: varijsq; modis figurat
et furfuracea corpora abicit. Lepros igitur apud Paulū
est impetigo excorticata apud Avicēnā sicuti impeti
go non excorticata apud eundē Avicēnā est lichen apud
grecos ut etiā supra monstravimus. Albaras aut nigras
est: Paulo eginite psoza: quā qdēz albaras nigras Avi
cēna ab impetigie excorticata separavit cū loco quasi
differentie adiunxit et est scabiositas accidens et reli
qua quod verbum adiunctū indicio est tātū importa
re Avicēne albaras nigras quātū grecis auctorib; pso
za: hoc em̄ verbū arabes in sua lingua baras interpre
tant: qd ptz ex vobis Rasid q lib. xxv. continētis capite
illo quo agit de passionib; vnguiū i hūc modū scripta
legunt. Dixit Galenus expertus sum catharides et in
veni q sanāt vnguiū baras si de eis fiat illinitio cum
ceroto. Idem hō remediū sufficiētē se habuisse experiē
tiā ad vngues psozā patietes scribit Gal. lib. x. de sim
plici medicina. Ut vero primū nostri instituti proposi
tum tādē absolvam. Cū lepra ac psoza soli sint cutis
affectus ut ex earū definitiōib; constat ac fere sine dolore
in qb; squamule tm̄ et cortices furfuri siles emittuntur
nō aut pustule eminentiores qdā veluti viri stillantes
quāte ac quales in morbo Gallico apparent excitent
morbum gallicum non esse lichenas si etiam lichenas
cum lepra ut apud Avic. atq; ipsum forte Plin. confun
dant tam rōne quā sensu ipso adstipulāte demonstrat.

Lepros et
psoza so
lus cutis
passiōes.

Quisquā satis (ut apparet) peranimus mor
bum gallicū nō esse lichenas sine impetigie
nem magnā ēt ei; opiniōis ptē q eūdē mor
bum esse asafati asserit vā videmur destru

De morbo gallico.

fo. xxij.

fuisse qñ arabes safati atq; lichenas p eodē morbo nō
nūq; accipiūt: est em̄ (vt inquit Anī) impetigo nō lon-
ginqua a safati nisi cū re occulta ⁊ p̄trāsīt vt sit a safati
sicca impetigo malignior. Ras̄is quoq; qđ ⁊ antea no-
tauimus scribit in vigesimo quinto p̄inētis putare se
impetiginē esse tineā siccā quasi diceret safati siccā: vi-
detur em̄ hoc verbū safati apud arabes duo tinee ge-
nera significare alterā siccā: alterā humidā. Non disti-
gunt aut̄ iđē arabes tineā siccā ab impetigine ea rō-
ne fortassis q̄siles impetigini: dispōnes sicuti faciē ac
collū: ita summā capitis partē frequēter infestant. Id
circo Auicēna iđdē remedijs vtitur etiā ad safati qui-
bus paulus ad lichenas sine impetiginē stercore scz la-
certi ⁊ stercore turdorū proprie comedētium oryzam:
quamuis Paulus aues illas rescentes oryza non tur-
dos sed sturnos potius nominet de quo arabū ac p̄ci-
pue Auicēne errore turdos pro sturnis sepe ponētūz
alibi diximus. Qđ vero Auicēna etiā saphati p̄ tineā
non modo sicca veluti aliquando ras̄is sed etiā humi-
da accipiat ille ostendunt medicine quibus vtit̄. Auicē-
cenna ad saphati humidaz. iucia. s. climia. ⁊ chimolea
et charta combusta cum aceto ⁊ gummi pini cum ba-
laustijs ⁊ aceto ⁊ oleo rosaceo: hec enim oīa fere Pan-
lus eginita ad fani. i. cuiusdam speciei tince humide
ita nominate adhibet curationē. Mesue quoq; Vale-
num allegat scribentes multos se sanasse: qui saphati
patiebantur linimento chartarū combustarum trita-
rum ⁊ cum aceto temperatarum. Hoc autem medica-
mento Valenns libro prime decē tractatū q̄ memiri
inscribit apud arabes ad achoras. i. alterū humide ti-
nee spēm vsq; se fuisse testatur: quā etiā tinee spēs Ras̄-
is in libro diuisionū saphati noīat scribēs em̄ de alte-
ra specie quā greci cerion nos fanū appellamus ait q̄
eius foramē est lati⁹ ⁊ mai⁹ foramine safati q̄ sunt Va-
leni ac Pauli &ba achoras ⁊ fanū ex foraminū magni-
tudine distinguētū. Idē Ras̄is in libro de egritudinis
bus puerorū alteram tinee spēm que fauus sine (vt ipse

Ras̄is.

Erroz a
rabuz ac
precipue
Ani. pos-
nētū tur-
dos pro
sturnis.
Adclue.

Nicolai Leonicensi libellus

inquit) fanositas mellis vocatur etiam safati nomine arabico nuncupant: hec enim sunt eius verba. Passio que dicitur fanositas est species safati. In almanfore est habetur capitulum de safai vel safati que sunt ut ibi exponitur ulcera capitis habentia crustas. Usque adeo autem rasis safati capitis morbis addit ut vigesimo quinto continetur quod et testatur Nicolaus safati capitis impetiginem nominaverit qui itidem nicolans de safati et tinearuna agit et safati idest tinee ut ipse est exponit plures modos enumerat ex Galeni in primo memiri et libro de

Apud anti-
omnes sa-
phati spe-
cies esse cu-
tis capitis
passiones.

apostematibus auctoritate. Apud Avicennam etiam omnes safati species sunt cutis capitis passiones nam safati incipientes que est (ut Avicenna inquit) botor parve fixelene divise in numeratione locorum deinde exulcerantes nihil aliud sunt nisi exanthemata idest pustule quas scribit Paulus rubidi esse coloris et asperas summam capitis parte exulcerantes. Sirengi vero que est species safati humide apud Avicennam est cerion idest fauns apud grecos: ad quam (ut diximus antea) Avicenna scribit eadem remedia que Paulus ut videatur verbum grecum cerion in sirengi apud Avicennam esse depravatam sicuti forte psudracia in balciati sine ut alij scribunt ratiati alteram safati specie. Sunt autem psudracia: ut Paulus atque alexander exponunt pustule super cutem capitis eminentes. Verbum autem balciati pustulas tales apud Avicennam significare indicant ipsi Avicenne verba sequentia que ita se habent. Et balciati quod est de genere safati male et quandoque est causa eius morsus sicuti scinifes maligni est autem verbum scinifes eque hoc in loco a verbo greco conopes deformatum cuius quod est verbi quatuorlibet vitiiati significatum pandectarus intellexit non tamen scripturam emendavit: sed corruptum vocabulum ita ut invenit exposuit hoc modo. Scinifes id est quedam musca parva quasi effugiens visionem habens aculeum acutum et alio nomine vocatur culicis et idiomate nostro vocatur senzaia: unde declinatur hoc scinifes genitivo huius scinifes indeclinabile. Hec pandectarus non magna cum elegantia

Quid psi-
dratia.
Paulus
et Alexan-
der.

fati specie. Sunt autem psudracia: ut Paulus atque alexander exponunt pustule super cutem capitis eminentes. Verbum autem balciati pustulas tales apud Avicennam significare indicant ipsi Avicenne verba sequentia que ita se habent. Et balciati quod est de genere safati male et quandoque est causa eius morsus sicuti scinifes maligni est autem verbum scinifes eque hoc in loco a verbo greco conopes deformatum cuius quod est verbi quatuorlibet vitiiati significatum pandectarus intellexit non tamen scripturam emendavit: sed corruptum vocabulum ita ut invenit exposuit hoc modo. Scinifes id est quedam musca parva quasi effugiens visionem habens aculeum acutum et alio nomine vocatur culicis et idiomate nostro vocatur senzaia: unde declinatur hoc scinifes genitivo huius scinifes indeclinabile. Hec pandectarus non magna cum elegantia

sed fide tamen nam qd nomen scinifes fit indeclinabile ostendit modus ipse loquendi Avicenne cum inquit morsus sicuti scinifes maligni est em scinifes casus genitini. Quod vero conopis seu culicis morsus in cute verticis vel faciei tales pustulas excitet: quales diximus a Paulo atq; Alexandro medicis psydracia nominari loca habitantes in quibus plurimus est eius infecti prouentus magno sui tedio plerumq; experiuntur. Tantam autem fieri grecorum nominum vel morbos vel animalia significantium in libris Avicenne transformationem quantam hoc in loco insinuanimus unusquisq; mihi facile credet qui in secundo eiusdem auctoris volumine equalem vel etiam aliquando maiorem in nominibus medicinarum factam animaduertit. Cum ibidem cochium pro phocha. i. vitulo marino. Cheichē pro cācamo. i. gūmi quodā odorato: astra tifus pro asteratic? idest herba inguinaria: bacche per betio idest tussilagine biloniū mel pro aphare pro pepelio pepelio beblisi pro peplo herbis earundem virinum altera tñ portulace hortensi altera rute similibus. gneris pro cenchro. i. milio succutū p symphito. i. cōsolida herba thephisie p thapsia et mille alie grecorum et eorum corruptiones inueniantur: quas vix puto posse intelligi sine auctorum grecorum qui medicinam posteris tradidere cognitiōe qñ et Aui. tātus: alioqui medicine magister in eis caligat aliqui vt cñz tefisie. i. gūmi rute agrestis qd nusq; inenit exponit succutū et o semp uinā vel spēm seminis mādragoze scdm duas opiniones: vtrāq; tñ falsam interpretat. Qua quidē nōm ob scuritate nescio qd possit esse in medicine opere periculosius quādo ex ea nō modo alterū pro altero morbum curari: s; alia etiā pro alijs remedia exhiberi cōtingat. Quocirca nunquā satis laudari posset Aldus Manucius Romanus Vir non minore ingenio quā doctrina qui sua industria atq; labore omnes grecorum sapientiam grāmaticā poeticā oratoriā philosophiā et medicinā et innumerq; voluminibus curat impressi.

Multa
nola her
barum de
pranata
apud
Aui.

Errores
Aui. i. tha
psiaz sym
phito her
ba.

Trans Al
di Roma
ni.

Nicolai Leoniceni libellus

Alluati3.

**Dno si
gnificata
verbi al
botim
apud ara
bes**

**Termin
thus.**

mendā: qui tot doctissimorū holm incubratiōes q̄ nō multis post annis erāt iteritūre: ita reficit atq; restan
rat vt nulla vnq; possint tēporū vetustate aboleri di
gnus profecto immortalitate qui tā multis viris p̄stā
tibus dat eternitatē. Alluatiū vero de quo post safati
spēs Auicēna facit mentionē qm̄ crurum non capitis
vlcera esse dicūtur: ideo neq; safati ab eodem Aui. co
gnominantur: quare neq; ad presentem disputationē
videntur p̄tinere qua tantū probare intēdimus mor
bum gallicū nō esse safati. Illud tñ a nobis obiter di
cetur alluatiū verbum esse arabicum corrupte hoc lo
co pro albotim scriptum: sic em̄ legitur non alluatiū
in codice arabico Auicēne. Significat aut̄ albotim in
arabum lingua arborē terebinthum: ex qua nascitur
resina terebenthina vnde ⁊ glutem albotim noīe par
tim latino p̄tim arabico a medicis innioribus eadem
resina noiatur. Sed ⁊ iudez arabes albotim vocāt que
dam genera pustularū similiū fructui arboris terebin
thi a qua pariter similitudine greci quoq; asiā arabes
easdem pustulas terminthus vocanere. Sunt aut̄ ve
luti vlcera parua lentis magnitudine vel nō grādiōra
faba colore inter nigrū ac viridē: quamuis ⁊ qualis est
etiam fructus a quo nomen tam apud grecos q̄ etiaꝫ
apud arabes habnerūt. De his autē vt arbitror vna
cū speciebus safati egit Auicēna quoniā he quoq; si
cuti safatim summa corporis cute nascunt̄ vt paulus
eginita qui de terminthis scripsit ex Dioscoridis alexā
driēsis auctoritate testatūz reliquit. Sed de eisdē etiā
libro tertio capite de bothor nolatis botim ipe Auicē
na plen⁹ erat executus his verbis. Ihec bothor appa
rent in crure nigre quasi ipe sint fruct⁹ tamaricis aut
grana: viridia magnat̄ materia earū est materia varicū
⁊ cura earū ex pte mūdificationis est cura varicūz vl
cerum melancholicorū: queq; dē verba Auicēne nihil
aliud ostēdētis q̄ qd̄ libro. iij. capite de safati circa fi
nem de alluatiū idē Auicēna spāliter scribit q̄ videlz
alluatiū sunt vlcera melācholica que apparēt in crur

De morbo gallico. fo. xxiiij.

re ex eadē materia ex qua fiunt varices et appropinquant
cura eius curationi earum: illud etiā luce clarins manife-
stat verbis alluatum libro. iij. male pro albotim posi-
tum et has pustulas botum nominatas easdem esse cū
illis quas greci terminthus appellāt a similitudine ut
diximus fructus arboris terebinthi qui fructus apud
arabes granū viride noīatur hoc enim est quod dicit
Alic. capite libri tertij nup allegat esse eas quasi fructus
tamaricis aut grana viridia magna: id aut Alic.
addidit magna: quia sicuti duplex est arbor terebinthus
fructifera feminina utraque nam mascula est sine fructu
ita fructus diversificat: alter enim est magnitudine len-
tis alter vero gradior faba: ut diximus: hic aut est quē
Alic. magnū vocat ad alterū equalē lenti cōparatum.
Hec igitur si vera sunt (ut certe vera esse existimamus)
non parū illi decipiuntur qui alluatum quartā faciūt sasa-
ti spēm quicquid sasaki nō tā cutis caput integētis quā-
tum faciei morbū esse arbitrantur quo etiam errore ducti
vidētur qui morbū gallicū sasaki esse opīnantur: quoniam hic
morbis ceteris prius sub veste latētibus vulnus homi-
ni enidētius offendit. Eiusdē vero erroris auctores aiunt ex
i. libro Galeni de decem tractatibus suos se sermones
sumpsisse: neque animadvertūt quod idē auctor de morbis
faciei nō primo libro sed quinto tantū illorū tractatū
edidisset: sic enim rectus ordo exigeret ut primū a calua-
rie morbis inchoaret de quibus solis in. i. libro pertractat
deinde ad ea quae in auribus in oculis atque in tota facie
oriuntur mala descendēs singula in proprijs tractati-
bus declararet ut vel ex his quae ipsi pcedūt illud pbari
possit sasaki esse solius verticis passionē quā a Galeno
in. i. libro decem tractatū de sasaki agit. Sed et achores
et sani et psudratia et exanthemata et quicquid eodem li-
bro capitis morbi a Galeno cōnuerātur vel tineae sūt
vel tineae filies feditates sumpto tamen tineae vocabulo
in eo quo medici iuniores capiunt significatū. Quod
nisi Alicēna hec oīa sub sasaki nomine in suis libris ppre-
hēderit vane videbitur gloriari quicquid suo opī fuerit su-

hic no-
tas Bar-
tholo-
mens co-
gnomēto
Alontas
gnana.

Achores
fani psy-
dratia ex
anthema-
ta.

Nicolai Leonicensi libellus

per additū esse incōprehensibile: cum nusquā aliter de tineis aut his tinea affinis affectibus egerit. Quāquā vero safati proprium capitis morbum statuerimus nō tamen ignoramus morbum etiā certe parti corporis peculiarē posse alijs aliqui cōicari quod etiā innuit Aul. inquit safati plurimū in capite fieri. Hos quoque medici de his que magna ex parte nō aut raro aut semper eueniūt hoc in loco differimus. Possumus ergo ita colligere. Cū morbus gallicus nō sit impetigo ut etiā ante probauimus: neque vero tinea quā hic et ei cōparet morbi ut in capite sunt ita a capite incipiunt: morbus autē Gallicus primū sui ortū habet ab obscenis tamen morbum gallicū differre a safati quātū caput ab inguine quacūque alia corporis parte est existimandum.

Contra vero illos qui dicūt morbum gallicū esse prunā vel ignē persicū siue sacrū nō eodē modo ut cōtra ceteras opiniōes possumus argumētari cū tāta sit apud tractatores et medicos iniūctio de pruna et igne persico vel sacro ambiguitas quāta fere

De pruna igne persico et anthrace disputatio. De hoc ipso morbo de quo in p̄ntia disputamus. Alij enim prunā atque carbonē nō idē malū sed diuersa poti⁹ opinantur: cū tamen quod ab Auicenna pruna dicitur a Galeno libro xiiij. artis curatine et multis alijs in locis carbonem tinea sicuti anthrax grece nominetur. Alij quāuis anthrax idem grecis significet quod carbonem latinis: differre tamen anthracem a carbone ea rōne arbitrantur: quoniam anthrax fiat ex materia maligniore et magis adusta quā illa ex qua carbonem generatur: nec desuere quod ita desuperet ut verbo greco latinā daret derivationē anthracē ab antro dictū existimātes quoniam (ut inquit) intra puritatem huius absconditam. Nō absque omni tamen rōne quodā moti videntur inter anthracem atque carbonē siue prunā differentiā statuerent cū videret inde Auicennā de Altoim quē ipsi anthracē interpretatur vno capite agētē: postmodū altero capite de pruna tractatē tāquā de morbo ab altoim siue anthrace diuerso inde Rasim in libro diuisionū de igne

de igne persico primū: mox de anthrace seorsum scripsisse. Ego tñ illos qui inter carbonez siue prunā atq; anthracē faciūt differētiā libēter interrogarē nūquid Gale. de anthrace in eo quē ipsi sub hoc verbo intelligunt significatu vsquā fecerit mentionem: tantūz em̄ morbū ac magis q̄ ceteros exitiale latuisse Galenum atq; ideo neq; in lib. quartodecimo artis curatine: neq; in sc̄do ad Glauconē: neq; in libro de tumorib; contra naturā nūq; deniq; ab ipso fuisse noiātūz pene ridiculū suspicari qd si Gal. 7 de pruna de q̄ agit Auicē. 7 de āthrace pestifero sub eodē noīe Anthrace vcz lib. xiiij. artis curatine tractasse dicat: qm̄ anthracez fieri aliqui in epidemia eodē in loco Galenus testat nōne hoc ideoz de pruna 7 igne persico refert Ani. his verbis. Et qñ accidūt ista causa pestilētie. Talis ergo pruna atq; altoiz siue anthrax minime different atq; hoc pacto Ani de eodē tumore pestifero sub variis noib; pruna. s. atq; altoim frustra in duob; egisse locis indicabitur nisi forte dixerim; altoim quidez esse anthracē nō omni tempore: sed solūz pestilente neq; in omni parte corporis sed tñ in glāduloso: ac precipue inguinibus ortum qñ 7 ipse Ani. hoc idē videtur insinuare ita scribens. Antiquissimi antiquorum nominauerūt nomine quod translātū est in arabico altoim oē apostema eueniens in mēbris glandinose carnis aut alibi: hec em̄ est verior lectio q̄ altera alibi siquidem alibiū: significat apud arabes inguen. vñ 7 herba inguinaria quā greci buboniū nominant apud arabes alibiū nuncupatur licet pandectarius secutus Serapio nis errozē heringium a bubonio siue herba inguina. Error pā dectaru 7 ria non distinguētis alibiū heringiū interpretat. Uos serapiōis luisse aut Ani. lib. iij. vbi de altoi scribit de hoc tumore sit in her re agere q̄ p̄cipue i inguinib; nascif facile p̄iecturabit ba ingui vnuquisq; q̄ inuicē vba Auicē. de altoim et Pauli de naria. bubone cōtulerit: sunt em̄ quasi eedē medicine quib; Duplex Anic. curat altoim 7 Paulus bubonē nisi qd Paulus bubo. multo rectius eandēz curationē distingit: nam cū du

Nicolai Leonicensi libellus

plex fit bubon idest bubo: alter qui fit a causa primiti-
ua (vt vtar verbo apud medicos iuniores perusitato)
atq; ideo ex sanguine nō necessario maligno: alter qui
fit ex materia venenata tēpore presertim pestilētie: in
primo quidē bubone inchoāte Paulus vtitur refrige-
rantibus atq; adstringētib⁹ medicamētis veluti spō-
gia ex pusca et lana ex vino & oleo acerbō vel rosaceo:
vel melino. i. pomorū vel lētiscino vel myrtino: nulluz
em̄ ex his in tali bubone periculū imminet: vt quilibz
medice artis peritus intelligit. Auic. vero nulla ad hi-
bita distinctione hec eadē remedia q̄uis ex reprimēti-
bus adhibet in principio altoim idest bubonū pestife-
ri quib⁹ nihil possit esse in hoc malo periculosū. Mes-
q; vero illū satisfacit quod nōnulli de hoc genere me-
dicādi dubitātes dicunt in Auicenne excusationez qd̄
videlicet Auicenna voluerit nō super ipsum altoim s;̄
potius partes ipsi vicinas ne corruptio perambulet
eas quas dixim⁹ imponi medicinas reprimētes. Ego
em̄ in hoc genere morbi prestare semper opinor non
solum ad locū effectum: sed etiā proxima tabem pestis
feram q̄tum fieri possit enocare. Si enim a locis cir-
cūstantibus repercutiat q̄tū extrinsecis partib⁹ hoc
est ignobilioribus mali depelletur tātū ad intrinseca
& plerunq; lethalia detrudetur: cū illud quoq; in pesti-
lētia sit obseruatū quāto plures cutis exterioris par-
tes afficiunt tota vi noxia foras prodeunte: tātū min⁹
sub esse periculi sicuti vbi vnū solū locum carbūculus
occupauerit egri salus pene est desperata: quamquāz
vero Auicēna & si nō in curādi ratione saltē in eo cum
paulo pueniat: qd̄ sicuti hic bubonū ab anthrace ita
ipse altoim a pruna seiangit: nō tñ eque constat apud
Auicennā ex qua materia pruna: vñ ignis perfic⁹ oria-
tur: cū videat qñq; Auicēna nō solū a Paulo: atq; Ba-
leno sed a seipso parit de hisce morbis scribēs dissentī-
re Galenus enim quē Paulus etiam sequitur ait an-
thracem ex sanguine melācolico feruēte generari atq;
iō a pustula aliquādo incipere: aliqñ sine hac: deinde

Erronani
ce. i. enra-
tioe. Alto
im.

quādam attolli pustulaz qua disrupta similiter vlcus
 crustosum fit. Eadē fere de pruna vel igne persico quo
 daz in loco scribit Anicēna libro. s. quarto inter initia
 seu tertio capite de apostematibus ⁊ pustulis in hunc
 modum. At vero ex sanguine grosso malo sunt spēs
 exiturarū malarū: nam si eius malitia vehemēs fiat et
 ipsius ambustio proueniet herisipila: ⁊ eneniet cōbu-
 stio: ⁊ crusta ⁊ deterior est ignis persicus. Hoc in loco
 Anicēna de igne quidē persico videtur cū Galeno cō-
 sentire siquidē ignis persicus idem genus coit cū an-
 thrace de quo Galenus agit libro. xiiij. artis curatine
 quēadmodū ex ipso constat Anicēna qui libro quarto
 capite de vlceribus ait vlcus corrosiuū ignē persicū a
 Galeno notari: vt etiā ex multis traslatiōibus cōstat:
 que anthracē ignē sacrū vel persicū interpretātur. De
 herisipila vero idē Anicēna apte a Galeno discordat
 q̄ vult herisipilā nō ex sanguine crasso qualis est melā-
 colicus: sed poti⁹ tenuissimo genetari vt pstat ex eius
 verbis li. ij. artis curatine ad Blanconē de vero herisi-
 pelate scriptis. Postmodū vero Anicēna in eo quarti
 libri capite quo de pruna atq; igne persico tractat li-
 cet easdē fere notas in pruna ⁊ igne persico scribat q̄s
 Galenus ac Paulus in anthrace siue carbone pustu-
 las scilicet corrosiuas faciētes accidere escarā quales
 facit accidere p̄bustio ⁊ canteriū: vult tamē tā prunaz
 quā ignē persicū ex colera citrina generari: que si x̄ba
 eius attēdimus ex sanguine colerico originē traxerit.
 Si aut mibi quod etiā ab initio expostulaui hoc in lo-
 co concessam ab ijs qui nihil nisi elegāter dictatū an-
 dire patinēt ⁊ verba potius quā sententias consecrā-
 tur vbi de arabū medicorū opinionibus disputat ser-
 nare eundē aliqñ modū loquendi quo medici passim
 inniores vtūtur pro flaua bile colerā pro atra melan-
 choliā pro herisipilate herisipilaz: et plura alia nomi-
 na barbara vsurpare: ne si alijs quam ipsi vocabulis
 vti voluero nō tam videar latinitatē affectasse quan-
 tū verborum studio bonos auctores oppugnare ten-

Ani. l. eo
 dē morbo
 aliqñ Ga-
 lenū seq.
 Aliqñ dis-
 sentire ab
 eo.

Anic. di-
 scordare
 a Gale. &
 herisipi-
 la.

Nicolai Leonicensi libellus

tasse. Materiā itaq; prunæ vel ignis perfici apud An.
esse coleram citrinā ex cholericō sanguine genitam in
dicant ipsi An. (vt nuper diximus) verba que ita se
habēt. Et vnusquisq; amboꝝ tā scz pruna q̃ ignis per
ficius est de cholera citrina adurēte permista melācho
lie. Et panlopost in curatione eorūdē morboꝝ An. p̃
cipit fieri phlebotomia; aliqñ vsq; ad syncopen: vt san
guis cholericus euacuetur: qui quidē curationis mo
dus nescio quātū rōni vel etiā ipsi An. cōueniat qui
sanguinē esse frenū cholere vbiq; insinuat ⁊ primo li
bro cauēdū esse admonet: ne superflua sanguinis mis
sione egrū ad humorū cholericorū ebullitiōē perdu
cam⁹. Quare si eius alijs in locis doctrinaz sequimur
in morbo ex cholera superāte seu sanguine cholericō
facto phlebothomia nō p̃petit ṽl nō tāta vt ad sync
open vsq; perducatur: nā ⁊ Galen⁹ ipse qui tā audaci re
medio adstipulatur non nisi in tribus dispositionib⁹
vsq; ad animi defectū sanguinē detrahit vel scz in ma
ximis phlegmonib⁹ vel febribus ardētissimis vel do
loribus vehemētissimis. Quarum nulla adest in eo de
quo differimus morbo: si em̃ sanguis cholericus sit su
perabundās quod esse in igne perfico innuit An. nō
phlegmones faciet sed potius herispilas etiā exquisi
tas: vt inquit Galenus lib. ij. artis curatine ad glanco
nem vbi inter phlegmonē atq; herispilas ponit diffe
rētiā. Veri antē herispilatis calor imodic⁹ vt idē Ga
lenus sentit lib. ix. artis curatine non aliter q̃ aqua
frigida epota curat. Sic ⁊ quēcūq; alie febres ex cho
lere: vel per se vel sanguini misce feruore generantur
nullū magis p̃sentaneū habēt remediū: q̃ frigide aq̃
portionē. Unde An. tam in curatiōe herispile: q̃ etiā
canonis visus est dubitare an in eis sanguinē mitte
re oporteat nedū iusserit ad syncopē vsq; p̃fundi. hoc
em̃ remediū in his solū febrib⁹ puenit q̃ ex multo san
guine vel ebulliente vel putrescente generant: q̃les ille
sunt q̃ proprio noie synochi nominātur: s; neq; p̃pter
intolerabiles dolores (bi enim in hoc morbo non ad

Tres di
spositi
ones in q̃
bus lz fa
cere phlo
botomiā
vsq; ad
syncopē.

sunt) tanta sanguinis detractio est faciēda: qđ si etia
 adessent distinguendum foret: vt inquit Valenus in
 expositione aphorismi. Que egeruntur nō multitudi
 nē p̄siderare oportet an phlobotomia vel potius pur
 gatione sedari deberent nihil aliud ex his verbis insi
 nuans nisi quod vbi humor alius a sanguine faceret
 sua vel qualitate vel quantitate dolores purgationem
 esse preferendam quod videmus eundem Valenum
 in omnium morborum precipue cholericozum cura
 tione vbiq; obseruasse adeo vt in commentarijs libri
 secundī de humoribus etiam in pleuridie cum sit ex
 humore cholerico damnet phlobotomiam: quam tñ
 plus in hoc quaz in vllō altero morbo alioqñ videtur
 probare. Apparet em̄ et ipsuz quēadmodū etiā Auic.
 nimia humorū colericorum inflātionē vbiq; evita
 re quāuis hāc in ignis perfici curatiōe Ani. non caneo
 rit docēs aliqñ in ea vsq; ad syncopez sanguinem ena
 cuare. Quid qđ etiā Ani. in pruna vel igne p̄fico phlo
 bet scalpellationē profundā qñ materia ē declinis ad
 colerā. his enim ⁊ ipse vris verbis et tñ capite superio
 ri vbi agit de formica suaserat ex Valeni cōsilio extir
 pare formicā cū aliquo qđ sit sicuti embula et extremi
 tas penne aut alterius rei cuius extremitas sit acuta
 quā possibile sit deglutire formicā Atqui hec extirpa
 tio formice si diligēter inspicimus multo est violētior
 q̄ scapellatio: vt si hanc timet Ani. quando materia
 est declinis ad coleram multo magis tale aliquid face
 re debuerit formidare in morbo ex materia non decli
 ni ad coleram sed mera colera vt ipse opinatur pro
 creato. Ego quidē puto Ani. mō salua tāti viri reuerē
 tia dicere liceat morbos ⁊ natura distātes atq; eorum
 dē curationes plerūq; confundere vel vt eisdem vtar
 verbis que ipse solet aliqñ in aliorū reprehēsiōe vsur
 pare capitulū in cap. ponere quā quidē cōfusione vi
 detur in trib⁹ capitibus de herisipila de formica et de
 igne p̄fico se p̄sequentib⁹ precipue secisse (nā vt nos
 etiā eundē seruemus ordinē) capite quo agit de heris

Anicēnā
 morbos
 ēt natura
 distantes
 confun
 dere.

Nicolai Leonicensi libellus

heripila inter ceteras huius morbi notas hanc etiam ponit
quod coeburit et sua virulentia vesicat. Hec autem (ut ita di-
xerim) vesicatio magis propria est alteri morbo de quo
agit in sequenti capite quam ipse formicam miliarum. Bas-
lennus vero ac Paulus herpetem cenchriam id est mi-
liarem ea potissimum nominant ratione quod serpit
atque in cute vesicas sine pustulas milio similes excitat
sed etiam medicine ipse quas adhibet Anic. ad herisip-
pilam super cutem existentem sunt que a paulo scribuntur ad
formicam miliarum: siue (ut eius utar verbis) ad herpe-
tem vesicosum vel pustulosum. Hec enim sunt Pau-
li verba. Ad herpetem vesicosum scoriam plumbi ex vi-
no austero contrita mox illinita cataplasma ex folijs
bete in vino decoctis super impone. Anic. autem ad Pau-
li (ut videtur) imitationem ita scripsit. Et si fuerit heri-
sipila super cutem curetur ex scoriam plumbi cum vino
pontico cum folijs sicle bullite cum vino. Modus au-
tem loquendi Anicenne non parvam potest diligen-
ter inspicientibus facere dubitationem: cum enim in-
quit. Si fuerit herisipila super cutem videtur ex his ver-
bis innuere posse etiam aliter quam super cutem fieri he-
risipilam. Atqui Anicenna superius inter flegmonez
atque herisipilam faciens differentiam ita scripserat.
Et apostema herisipile non fit nisi in eo quod appa-
ret de cute. Quare nisi hec dubitatio solvatur: non par-
va suspitio relinquetur quod medicine quas hoc in loco
ad herisipilam scribit Anic. alteri potius morbo id est for-
mice militari conveniunt. Sed et verba sequentia Anic. hoc
ipsum aptissime monstrant: nam statim subinfert. Et cure-
tur cum eo in quo est resolo et exiccatio fortis cum infrigi-
datione. Nemo autem nescit nisi qui tritum illud in me-
dicina principium est ignorat contraria. scilicet contrariis curari
herisipile morbo calido et sicco fortiter exiccatione non prope-
tere. Quod ipsum gentilis ad advertens inquit Anicennam hic du-
pliciter intendere. primo quod ponit absolute medicinas que prope-
runt in statu: secundo quod hic ponit medicinas que prope-
runt in herisipila ulcerata: que sunt nimis fortis exiccationis. Hanc

Bentilis

De morbo gallico.

fo. xxviii.

vero ex hac ipsa responsione illud cōfessum habemus
qđ cōtra Ani. pbare nitebamur eas. s. que hic ponū-
tur ab ipso medicas nō herisipile: de qua agit in hoc
capite: sed alteri potius de morbo tractat in sequenti
formice. s. vel miliari: vel corrosine cōuenire: naz heri-
sipila vlceraata nihil aliud est nisi herpes exedens apđ
Bale. vt idem Gal. lib. xiiij. artis curatine testatur: ber-
pes autem comedens est formica corrosina sine vlce-
rata apud Ani. Quod vero non differat herpes come-
dēs de quo agit Galenus a formica corrosina de qua
scribit Ani. videre licet ex his que Ani. quidem de for-
mice corrosine: Gal. vero de herpetis comedentis cu-
ratione eadem ambo precipiunt: hec enim sunt Anic.
verba. Via autem secundum quaz curatur formica est
vt ea que ex ipsa est corrosina alienetur ab humectas-
tione quā iaz administraſti in herisipila: humectatio
em nō est pueniēs in vlceribus. Gal. quoq; a quo sum-
psit Ani. in eandē fere sniam scribit lib. ij. artis curati-
ue ad Blauconē. Therpetes quidē quantuz ad totius
corporis curationē simili mō quo herisipelata curare
opz: quātū vero ad locuz ipsum affectū non etiam sū-
oēs enim qui exesi sunt refrigerari quidē desiderāt: si-
cuti et aliij atq; herisipilata: nō tñ ea medicamēta que
preter id qđ refrigerāt ēt humectāt patiūtur: sed ex ea
sola ex refrigerātibus que simul exiccare possunt ad-
mittunt. Hic Gal. sicuti Ani. in cura formice corrosi-
ue ita in curatione: herpetis comedētis prohibet hu-
mectationez: quaz tamen in herisipilatis probat: atq;
iō idem Gal. subiungit. Non igitur neq; lactucam ne-
q; polygonum: neq; ex stagnis lēticulam vel palustrē
lotū: vel anthylium: vel psylium: vel portulacam: vel
intybū: vel semperuinā: vel tale aliquid qđ possit hu-
mectare: que herisipelatis erūt oportuna opz adhibe-
re. Sed hic nō parū remanet scrupulus: qz has ipsas
herbas vel magnam earum partē in principio formi-
ce corrosine probat Ani. ita scribēs. Et administra in
principijs eius. s. formice corrosine (de ea enim statim

Therisipi
la vlcera
ta et ber-
pes exe-
dēs idez.

Galenus

Magn9
scrupul9
apud ani
cē. Anicē.
videri si
būpsi re
pugnare

Nicolai Leonicensi libellus

Bētilis.

**Herba
volubilis**

supra locutus erat) sicuti lactucā et nennifarem et semp
uinā et volubilē et portulacaz ut videatur Anic. sibiūph
manifeste repugnare: si em̄ ut ipse paululū supradixerat
ea que debet herisipile humectatio fugiēda est in cu
rāda formica corrosiva: cur postmodū lactucā semper
uinā et portulacā quas Bal. lib. xiiij: artis curatine ad
herisipile quidā landāt curatiōez libro vero secūdo ad
Blauconē propter eaz hūiditatē in herpete exedente
censet enitādas statim Ani. in formice corrosive prin
cipio commendat: vel iubet administrari. Non solas
inquit gentilis qui hanc in verbis Ani. repugnantiaz
visus est animaduvertere: sed cum alijs exiccantibus
mixtas ut puta lenticulam que est frigida et humida
cum sempervina que est frigida et sicca. q̄q̄ idēz Ben
tilis non de formica corrosiva: sed ambulativa: in qua
sicuti in qualibet alia formice specie secundum ipsam
aliqua est vlceratio atq; iō humiditas que debz exic
cari moueat dubitationem. Sed cur obsecro ad for
micam siue corrosivam siue vlceratam talis mixtio sit
necessaria quasi non inueniant herbe simplices que
simul habeāt tū exiccandi tū etiā refrigerādi p̄tatem
aut quasi ea sola q̄ humectāt possint refrigerare. Ipse
quoq; Ani. postmodum sicuti etiā Bal. easq; vtrumq;
prestāt effectū que. s. eque exiccāt atq; refrigerāt me
morat sicuti arnoglossaz rubū et lentē quibz mille alie
possint similes reperiri. Qd si etiā eedē formice corros
ive siue vlcerate cōpetunt medicine: que etiā herisipi
le frigide. s. mō non possint humectare sicuti neq; cale
facere cur Ani. volubilē herbam ad caliditatez ut ipse
scribit secundo sui operis libro alijs refrigerātibz ad
numerant: ut tñ hec cōpetat qm̄ a quibz dā censetur
frigida nō video si (ut inquit Bētilis) he quas scribit
Ani. medicine non per se sole sed misce cum alijs reci
pianatur quomodo ex mixtura humectantium ac refri
gerantium fiat medicina que tantū frigefaciat ex exic
cet: qualem exigit formica corrosiva vel vlcerata que
ut morbus calidus frigida soluz sine calidis querit ut

De morbo gallico

fo. xxix.

vero ulceratus solū sicca sine humidis in quo quidez morbo Gale. etiā strychnū. i. solanū respuit qz nō habeat sufficiētē siccitatē. Anī. vero eādē herbā nō pbat nisi siccā q̄ si viridis possit humectare. Si ergo humida caneat cur lactucaz ⁊ nenufar et lenticulam aque similesq; herbas hūidas etiā alijs siccis admixtas approbanit. Neq; tñ pnto qđ Gētilis credidit enī fuisse Anī. intellectū vt semperuina p herba sicca q̄ alijs humectantibus debeat adiūgi hoc in loco nominauerit: qm̄ eandē herbā Gal. libro scđo artis curatine ad Blanconē alijs adnumerat q̄ herperē comedētem nō solum possunt refrigerare: s; et humectare: q̄nis enīz idem Gal. vi. de simplici medicina libri volumine semperuinam frigidā ac siccā statuerit: plurimū tamē illi tribuit frigiditatis minimūz vero siccitatis imo in ea vigere aquosam substātiā plane assenerat cuius rōne vt arbitroz in secundo libro quē diximus artis curatine ad Blanconē quando herpes fuerit ulceratus semperuinam vnā cū alijs humectantibus improbat sicuti ipsam herisipilatis conuenire fatetur: nam licet facta ad corpus tēperatus sicuti fit in ceteris medicinis collatione libro quem diximus de simplici medicina sexto semperuina frigida ⁊ sicca herba dicat: eadez tñ ad herisipilas morbū calidū ac siccū cōparata scđo libro ad Blanconē frigida atq; humida reputat sicuti oleū rosaceum ⁊ refrigeratos calefacere et calefactos refrigerare ab eodē Gal. scribitur libro. iij. de simplici medicina: que quidem effectuum diuersitas vt etiam ibi scribitur his precipue datur medicinis que parū a temperamēto recesserunt qualem esse diximus semperuinam herbam in siccitate auctore Galeno sexto libri de simplici medicina volumine. Itāc vero ad diuersa: corpora comparisonem non animadnertens rabi Moyses ausus est notare Galenum q̄ si libro secundo artis curatiue ad Blanconem cōtraria de semperuina scribentem: que libro (que diximus) sexto de simplici medicina super eadez herba assenerat. Mos

Gentilis
positio
ne im
pro
bari.

Galenus
lib. iij. de
simplici
medicīa.

Rabi.
Moyses
ex igno
ra cōpar

Nicolai Leonicensi libellus

rationis
medicia
rū ad di
uersa cor
pora ma
le galenū
tanq̃ sibi
ipsi cōtra
dicētē no
tare.

Extranea
remedia
q̃bus utit
Anicēna
in formi
ce cura
tione.

vero de hac repugnantia sententiarū falso obiecta Ba
leno plenius alibi diximus: vbi eundē Galenū defen
dimus cōtra Rabi Moysen p̃cipi medicorū etiā in
plerisq̃ alijs infestum. Aliud vero Bētilis suffugiū di
cētis: q̃ in principio p̃cipiāte formice frigida ⁊ hu
mida cōpetūt: quia lz ibi sit aliqua vlceraatio: nō tamē
corrosio adest: eisdē quas supra posuim⁹ rōibus im
probat: atq̃ eo magis: quoniam a Galeno in secundo
artis curatine libro ad Blauconē quelibet vlcera etiā
in summa cute existētia egere exiccātibus Hippocra
tis auctoritate mōstratur. Sed vt ēt antea innuimus:
cū Anicēna his verbis utat: ⁊ admistra in p̃cipiū ei⁹
hoc verbū eius nihil aliud potest referre nisi formicaz
corrosiua: de qua statiz supra sit sermo. Neq̃ vero illa
ratio conuincit: quam quidam adduxerunt probare
volentes Anicennam intelligere de p̃cipiū formi
ce ambulatine: non autem corrosiue: qm̃ postea subiū
git: ⁊ cum timetur super eam corrosio: cum in formica
corrosiua vt inquiūt nō timeatur corrosio: que iaz ad
sit: sed potius in ambulatina: quasi non potuerit Ani
cenna prius scribere curationē formice corrosiue: de
inde docere anteq̃ formice corrosio superneniat qui
bus remedijs sit occurrēdū. Mihi vero maiorē faciūt
dubitationē remedia quedā: quibus utitur Anicenna
ad phibendā corrosionem sicuti aqua: que currit ex li
gno vitis humido cū adurif: et stercus oniu cū aceto:
et stercus vaccinū cum aceto: que diuus ipse extranea
esse p̃stet: neq̃ multū ad phibendā corrosionē p̃ficere
Ego vero multo magis extranea existimo: que statim
post ab Anicēna sup corrosionē iam apparentē impo
nūt: sicuti succū cucumeris asinini: ⁊ sal: ⁊ fel hirci:
⁊ rutā cū nitro ⁊ pipere: ⁊ nitrū cum vīna pueri: q̃ oīa
tam priora: q̃ ēt sequētia nō formice vel ambulatine:
vel iaz corrosiue: sed tollēdis poti⁹ verrucis p̃ueniūt:
vt patet ex Paulo eisdem vtente ad tollenda quedam
genera verrucarū: que greci myrmecias acrochordo
nas appellant: vt etiā ex Anicēna cōstat qui de non

De morbo gallico.

fo. xxx.

Nullis eorum in curatiōe verrucarū meminit: et varijs in
locis ubi de earū dē medicinarū proprietatib⁹ agitur
valere eas ad verrucas: nō aut formicaz ambulatina:
vel corrosinā insinuat. Sed hoc qdē capitulū de verru
is in caplo de formica male fuisse ab Aui. positum: et
ām ēt hui⁹ erroris in sequētib⁹ plenius apiem⁹. Illū
nūc pbasse sufficiat Aui. herisipilaz pro formica: et for
nicam pro herisipila nō sine magna cōfusiōe accepisse:
ē: qñquidē q̄ erant herisipile remedia refrigeratiā. s.
atq; humectantiā: eadē formice corrosine accōmoda
uit: que vero formice ppetebāt vel corrosine: vel milia
ri multū. s. exiccantiā hec retulit ad herisipilam. Sed
qm̄ supra mōstrauimus medicamenta fortiter exiccā
tia scripta ab Auicēna ad herisipilam supra curē exi
stētē a Paulo fuisse transumpta an ēt fideliter trans
lata fuerint videam⁹: sic em̄ nō simplex sed multiplex
potius error indicabit. Unuz ex his remedijs fortiter
exiccantibus de quibus supra facta est mētio ita habet
apud Paulū. Kane antique illote circa tedā cōbuste. 3.
cy. cere. 3. xxv. scorie plūbi acetabulū mediū sepi capri
ni purgati et loti in aqua. 3. xxv. olei myrtini. 3. v. altera
huic correspondens apud Aui. scribit in hūc modū.
Kane veteris adustē nō lote pondus 3. xij. 5. carbonis
de cortice arboris pini tantū dē cere. 3. xx. scorie plūbi.
3. v. sepi caprini veteris abluti cum aqua. 3. xv. olei myr
tini. 3. v. si pōdera quidē medicinarū notata in Aui. cō
positionibus nō oīno quadrant cū alteris que in fili
bus apud Paulū cōpositionibus inueniunt nō est ut
arbitror magnipendēdū. Illud multo magis est con
siderandum ab his presertim: qui quandā velutī diuī
nitatem tribuūt Aui. in cuius libris de medicina pre
sertim nullum posse inueniri errorez arbitrantur: quo
pacto Auicēn. in nuper dicta cōpositione misceat
carbonem de cortice pini: quez tamen Paulus in sua
compari omnino pretermisit. Est inquam ut existimo
diligentius examinandum: an Aui. vel alius deliquē
rit nona atq; inaudita medicamenta veterē cōpositio

Nicolai Leonicensi libellus.

nibus adiungendo: veluti carbonē de cortice pini: de quo quidē carbone nūq̃ scriptū inuenit: q̃ vllaz habeat in medicinis ad herisipillā: vel formicā efficaciam. Hūc autē non esse nostre trāslatiōis errorē testē facio miro ingenio: ac singulari doctrina p̃ditum inuenem. Paridē cesareū mātuā: qui vt semp fuit omniū bonarū artiū studiosissimus: ita nūc medicine totus insistit: ad quā fideliter p̃cipiēdā nō mō latios & grecos: sed et hebreos: atq; arabes adhibet p̃ceptores q̃ a me eodez paride p̃sente sepins req̃siti in his locis presertim in quibus Anī. a galeno ac paulo nō parū dissentire videbatur: vt verba Anī. sicuti in eorū iacent lingua mihi interpretarent eundē fere sensum retulerūt: quem etiā nos in nostro habemus Anī. vnde in eam veni sniam vt multos qui nō solū in nostris: sed etiam hebreorū atq; arabū libris nō inueniunt errores Anī. ex prima grecoꝝ auctorū quorū snias idē Anī. vñq̃a q̃ collegit facta in arabicā linguā cōuersiōe sumpsisse occasionē: nā & hunc ipsum de quo paulo ante loquebamur errorem non aliunde q̃ ex verbis p̃pauli male intellectis traxisse originē facile potest vnusquisq; p̃pēdere. Cū enim p̃paulus ita scribat. Lane veteris circa tedā cōbuste. 3. xij. credidit Anī. vel poti⁹ ille q̃ male p̃paulū in arabicū sermonē trāsserēdo dedit Anī. errādi occasionē: tedā quoq; sine carbonibus ex teda exusta derelictos in eādē venire p̃positionē: atq; ideo ita notauit. Snmatur lane veteris aduste non lote pondus drachmarū. xij. & semis carbonis de cortice pini tātū dezer errorē sane satis ridiculo atq; aliqñ futuro periculo: si medicine et q̃ denozant: vel bibunt postq̃ fuerint sup ignē qñq; parate carbonibus q̃ ex eodē igne remāserit in snā quoq; societate recipit tale em̃ quoddam fiet in p̃positiōe relata ab Anī. si vt ipse docet ad lanā exustā equa portio carbonū ex teda circa quā fuerit exusta adiūciat. Nemo autē admiret eā p̃cipue lanā q̃ circa tedā fuerit exusta a p̃paulo in ea quā dixim⁹ cōpositiōe p̃bari fuit em̃ quoddā apud veteres in p̃burē

Arabē interpretet
male paulū
interpretando
de disse Anī
errādi occasionez.

**Modus
cōburendi
lanam
secundū
Dioscori
dem.**

la lana que nō nisi cōbusta ad vsum medicine venies
at artificiiū cuius ēt Valen⁹ s; mltō plen⁹ Dioscori-
des meminit q̄ iter ceteros lana p̄burēdi modos hūc
quoq; tradit. Alij disponētes obeliscos sup̄ vas fictile
atū os hīs inuicē distātes ⁊ sup̄ imponētes scādulas
lanas alternatim leniter ex tedis parnis succendūt.
ubi nō lane fuerint cōbuste tollūt ⁊ si quid pingue vel
vir ex tedis parnis defluerit: simul tollunt atq; repo-
nūt ⁊ hoc est qđ Paulus vult lanā. s. ita vt docet Dio-
scorides vstam: nō aut carbones de cortice pini in ea
quam scribit ad herpetem vesicosum cōpositiōe cōmī-
ceri. Hūc ad reliqua explanāda trāseamus in quib⁹
videt̄ Anī. aliquanto maiorez vel etiā periculosiorem
ecisse cōfusionē mor ad ignē p̄ sicū de quo p̄cipue di-
putabamus in quo morbo plusq; in ceteris fuit Anī.
perplexus reuertemur. Scio tñ me nō credēda scriptu-
rum his presertim qui post habitis rōnib⁹ sola nota
ac scribēriū auctoritatē sequunt: qui se alicui ita addi-
cunt auctori vt p̄prios sensus destrnētes malint alte-
ri q̄ suis oculis credere. Hos supra cum ex sensu ipso
tūm ēt Dioscoridis auctoritate cui etiam ex parte con-
sentit Auicēna p̄banimus eupatoriū h̄re folia canas-
bis vel p̄taphyllo filia fructūz p̄nū q̄ exiccatus vestio-
bus adherescit esse deniq; eupatoriū herbā illā quam
nos vulgo agrimoniā notamus Anī. vero idē eupato-
riū aliud q̄ agrimoniā esse significat cū ait eupato-
riū esse herbam aromaticam habētē folia canabis ⁊
florem sicuti nenufar. Constat enim herbā vulgo agri-
moniam nūcupatā neq; esse odoratā neq; h̄re florem
sicuti nenufar: immo ita exiguum vt vel nenufari vel
eius flozi collatus nullā ipsius habeat similitudinē
Cui igitur plus hac in parte credemus Dioscoridi ne
An Auicēne? Auicenne inquires cui nostra etas dedit
medicine principatū. Atqui Valenus vnaq; ip̄e Anī-
cenna in hac parte medicine q̄ de medicamentis sim-
plicibus agit primū locū Dioscoridi tribuunt. Sed fac
auctoritatē esse parem. Ubi tu mihi Auicenne patros

Nicolai Leonicensi libellus

Totā me-
dicinā cō-
stare ex
duab⁹ no-
ticijs alte-
ra subie-
cti: altera
medica-
mētorū.

ne herbā innēies aromaticā folijs canabis floren-
saris que sit verū eupatoriū sicuti ergo tibi alterā as-
gnari ita Diosco. Plin. Serap. sup herba eupatorio d-
scriptiōib⁹ congruētē vt nisi malis videri cecus q̄ fateri
Ani. in veris eupatoriū notis designādis aberrasse nū-
lo mō negā possis herbā quā nos vulgato noie Agri-
moniā vocam⁹ esse veterib⁹ eupatoriū. Qd si forte m-
hi pcesseris id qd mlti ēt ex medicis iuniorib⁹ nō diffi-
tēf Ani. nō mltā habuisse simpliciū medicamētorū not-
tiā nō aduertes fortassis te eadē pcessiōe dimidiā sci-
medicē ptē Ani. detrabere: q̄ tota vt inqt Gal. li. scd
de Crisi ex duab⁹ pstat noticijs altera subiecti: circa qd
medicus opaf: altera illoz qbus veluti instrumētis in
suo ope vtiť. Cur vō si in his in qbus vitas ipsa seipsa
ptēplātib⁹ offert vbi rigēt sensuū indicia Ani. errasse
pcedis nō eque i reb⁹ magis abstrusis atq; recōditis
labi illum potuisse fatearis? Tu tñ crede qd lubet: nos
paucis ista scribim⁹ ⁊ solis amatorib⁹ vitaris. Si non
apud malignos atq; imperitos saltē apd p̄bos ac do-
ctos grāz vt speram⁹ psecuturi forte ēt apud egrotos
quos fortunite medicē piculo liberam⁹: cū herbā i fosi-
satis nascētē q̄ qd sit a medicis ignoraf hacten⁹ tñ cre-
dita ē a plurib⁹ eē eupatoriū ne synpo ex eupatorio
atq; alijs ppositiōib⁹ adiūgať mō sint q̄ nobis fidē ve-
lint p̄stare phibem⁹. Sz ⁊ altero mltō sane maiore pi-
culo vel ēt tormēto miseros mortales liberem⁹ qd an-
dio malo suo fato sensisse: nōnullos q̄ hac tempestate
morbo gallico laborarūt neq; em̄ defuere medici q̄ pu-
stulas illas q̄ i eodē morbo totū aliqñ occupāt corp⁹ q̄
busdā ferreis instrumētis extirpare tētarint nixi (vt ara-
bitroz) Anicēne auctoritate formice ābulatine ⁊ corro-
sive pustulas ebula ⁊ pene extremitate vt supra quoq;
notauim⁹ enellētis qd ēt magisteriū fidijs placet neq;
Dinus i tali curatōe iprobauit: ⁊ frācisc. de p̄pede mō-
tiū pluresq; alij Ani. sequētes suis scriptis infernere:
aiūtq; ipi vna cū Ani. id eē pueniēs sz Balēi opionez.
Sed vbi obsecro vnq; Vale. pustulas ex būore acuto

Dinnz et
frāciscnz
de pedes
montinz
vna cum
Ani. dece
pros.

Anicēnā
male Ba
lenū alle
gare.

cholerico factas talibus instrumētis insit extirpari? Valenns inq̃ q̃ vbiq̃ medicos crudeliter atq̃ iperite medicātes vocat hūane nature p̃niciē. Quod vero sce nins aut rudi⁹ medēdi genus possit excogitari q̃ mor bū nō alio magis noīe q̃ qz exulcerat ifestātē ēē vehe mētius exulcerare. falso igit̃ inquiet aliq̃s Ani. Vale. allegavit: neq̃ hē neq̃ falso: si tñ locū p̃sideremus vbi allegavit dicere ansz falso allegasse. Val. em̃ id artifi ciū ait eē p̃ueniēs nō ad tollēdā formicā ṽl miliarē vel corrosinā: s̃z quoddā poti⁹ gen⁹ ṽrucarū: q̃s greci myz metias. i. formicas appellāt. H̃at⁹ ē ergo error Ani. ex noīs ambiguitate: qz em̃ greci pustulas q̃sdā ex hūore cholerico genitas solā cūte occupātes atq̃ ēē serpētes ab hac serpēdi natura Erpeta vocāt: arabes quoq̃ a fili p̃prietate easdē pustulas formicā nolarūt. Sūt ṽo ēē q̃dā g̃na ṽrucarū q̃ greci myzmetias noīe sumpto a formicis appellāt: qz sensuz q̃si sint morsus formicarū patiētib⁹ infert: has quoq̃ verrucas arabes ad greco rū imitationē formicas nūcupast q̃ sit vt ṽbū formica ap̃ arabes duoz morboz g̃nib⁹: q̃nis natura differē tib⁹ accōmodet. Ani. ergo vtrāq̃ formicā tā p̃ pustulis colericis q̃ ēē p̃ ṽrucis acceptā atq̃ vtriusq̃ mor bi curatiōez i vno capite copulavit: s̃z alter ex hūore te nni ac colerico fiat: alter ex craso ac melancolico: atq̃ iō vt g̃ne distinguunt ita diuersuz gen⁹ curatiōis expo scāt. pustule siq̃dē colerice ṽl sola toti⁹ corpis purga tiōe ṽl ēē emplastris sup̃ locū affectū impositis nunq̃ aut manu curant: ṽrūce ṽo vt docet Val. li. xiiij. artis curatine cū alijs instrumētis tū etiā pēna ita adaptata vt totā verrucā sua canitate p̃prehēdat atq̃ adeo fir miter hereat q̃ ea desubter acta ṽruca radicit⁹ enel latur: quē etiā modū docet Ani. lib. iij. capite de verru cis: quē pariter modū hē loco illo potuit ad Vale. an ctozē referre: sed vbi oportuit Vale. citare testē ibi ei⁹ testimoniū pretermissit: vbi vero reticere qm̃ nō de ver rucis sed formica poti⁹ corrosina curāda agebat ppe rā allegavit. H̃uc ṽo tā m̃lta q̃ dixim⁹ de Ani. multos

Nicolai Leonicensi libellus

Anicēnā
de igne p
fico mō
vnuz mō
alind sen
tire.

in vnu morbos pfundēte oīa tēdebāt vt ostēderemus
ipm fili atq; aliquāto maiore in pruna atq; igne pfico
vsum fuisse cōfusiōe ne q̄s forte suspicet nos in tā lon
gis digressiōibus ea q̄ nihil ad ppositū nrm p̄tinerēt
cōquississe: cū em̄ pbare intēderem⁹ morbū gallicū
nō esse ignē pficū oīs hō de q̄cūq; re sumis disputatio
debeat a definitiōe: vt ait Ci. pficisci necessariū habni
m⁹ antea oīdere q̄ nō p̄staret apd̄ Anī. qd̄ esset ignis
pficus: aliqñ em̄ ipsuz ex sanguine crasso ⁊ melācholico
niqt gñari vt ēt antea admonuimus: aliqñ hō ex colera
ra p̄mixta melācolie ⁊ nūc ignē pficū idē gen⁹ facit cū
prūa vt cū inqt̄ hec dno noīa fortasse absoluta sūt sup
omnē pustulā corrosina vesicātē adurētē faciētez acci
dere escarā q̄lē facit accidere p̄bustio ⁊ cauteriū: nunc
vero dinerificat vt cū inqt̄ prunā esse magis melāco
licā ignē hō pficū magis colericū q̄hōq; trahit ipm ad
formicā comestiūā vt cū ita scribit ⁊ q̄hōq; absoluit no
men ignis pfici de illis sup̄ quo est illic pustula de gñe
formice comestive adurens vesicās q̄hōq; ad formicaz
trāffert miliarē vt cū scribit i hūc modū. Et q̄hōq; sunt
cū formice spēbus ⁊ miliaris male febres vehementis
caliditatis p̄niciose. Quasi apd̄ ipm Anī. ignis pfic⁹ ⁊
formica miliaris nō differāt neq; multū referat vtrum
ignis pfici vel formice miliaris signa manifestet et sa
ne diligētius intuēti formica miliaris ⁊ ignis pfic⁹ ni
hil aut parū admodū differūt apd̄ Anī. sunt em̄ i vtro
q; vesice milto siles veluti Rasus. Paulus atq; Gale.
lib. xiiij. artis curatiue p̄sentū. Quod si Anicēnā seq̄
mar nō mō forma: sed ēt materia eadē in ambob⁹ mor
bis reperit qm̄ tam ignis pficus q̄ etiā formica milia
ris fm̄ Anī. fiunt ex colera p̄mixta melācolie nisi forte
quis dixerit ad faciēdā formicā miliarē nō solā suffice
re melācolia colere adiūctā: s; insuper ēt p̄blegma req̄
ri hoc em̄ vī innuere Anī. capite de formica militari ex
verbis illis. Necesse est illic esse ex melancolia ⁊ p̄ble
gmate que admiscen̄ colere. Sed cū idem Anī. sicuti.
Gale. ex solo p̄blegmate mixto cum colera eandē for
micam

micā miliarē generari aliquñ fateat: cur nō itidē melā coliciā absq̃ flegmatis societate iūctā cum colera posse eūdē facere morbū p̃cesserit? Multi quoq̃ medici iuniores opinant̃ eā ex vna sicuti ex altera mixtiōe formicā miliarē p̃creari. Quare ⁊ ignis p̃fici⁹ ⁊ formica miliaris in eadē nō mō forma s; ⁊ materia s̃m Anicē. s̃niam p̃ueniēt. Quāq̃ forte quispiā illā assignabit diuersitatez qđ in igne p̃fico materia colerica sit magis adusta quā in formica miliari. Cur ṽo hoc cuz ipsa ēt sua caliditate vesicas excitet ⁊ vt inq̃t Anic. febres faciat rehemētis caliditat; atq̃ iō p̃niciosas: febris aut̃ et alia accidētia q̃ in formica miliari Anic. noiat sunt ignis sacri sen p̃fici p̃pria quē ēt p̃rnnā appellat Ani. ad imitationē Baleni q̃ eūdē morbū ⁊ quartodecimo artis curatine volumie ⁊ multis alijs i locis anthracē vocat: quo in loco idē Bale. oia hec de anthrace refert q̃ etiā hic scribit Anic. de formica miliari qđ v; febres h; rehemētis caliditatis et qđ sit aliquñ ex eisdē causis ex quib⁹ sit pestilētia ⁊ qđ assimilaf in colore p̃blegmoni: magis tñ ad atrū declināte. Quare nō temere hoc in loco Dinus dubitauit cur cū Anic. in hoc capite itederet de p̃rnnā ⁊ igne p̃fico agere: signa tñ formice miliaris ⁊ nō ignis p̃fici vt cuiquam nō absq̃ ratione videref exprefferit. Soluit aut̃ verba Anicēne in hūc modū exponēdo. Et qñq̃ sunt cum sp̃eb⁹ formice miliaris. i. cū p̃rnnā ⁊ igne p̃fico q̃ possunt absolui sup̃ sp̃es formice miliaris male. Hec ṽo solutio mihi non placet neq̃ videt̃ ipsi Dino esse p̃sentiēs: nā cū q̃ttuor ponat Anicē. modos sup̃ q̃s absoluit nomen p̃rnnē et ignis p̃fici ex q̃bus q̃rt⁹ est magis p̃piti⁹ s̃m Dini expositionē cur hūc tacuit Anicē. ⁊ aliū min⁹ p̃pitiū memorauit volēs tñ ea q̃ tā ignē p̃ficū p̃prie sumptum qđ etiā p̃rnnā cōmitant̃ ostēdere. Quare cū Ani. sub noie formice miliaris scribat p̃pria accidētia ignis p̃fici et p̃rnnē vel nō differre p̃rnnā ⁊ ignē p̃ficū a formica miliari existimauit vel magis cū hoc qđ cū alio aliq̃ morbo cōuenire. Idem tñ Anicē. superius capite de apo-

Solutio
nez Dini
non placet.

Nicolai Leonicensi libellus

**Dinus &
Bentilis
exposito-
res Ani.**

**Opinio-
nez Dini
& Bentilis
nō place-
re.**

**Herisipi-
laz apud**

stematib⁹ & pustulis ignē pſicū nō formice miliari: s; poti⁹ herisipile in nature vicinitate confociat vbi ita scribit. At vero ex sanguine grosso malo fiūt spēs extirparū malarū: nā si ei⁹ malitia vehemēs fiat & ipsius adustio pueniet herisipila & eueniet p̄bustio & crusta & deteriora ea est ignis pſicus. Ibi An. facit ignē pſicū non mō in materia: s; ē in forma cū herisipila cōicare licet ignē pſicū dicat eē deteriorē. Torquet aut̄ hec verba Dinū atq; Bētilē expositores An. coguntq; ipsos multa imaginari forte a veritate aliena. Dinus siquis dē tale aḡa factū ex sanguine grosso non verā eē herisipilā arbitrat s; potius p̄blegmonē q̄ assimilaf herisipile in accidētib⁹ qd̄ etiā videt̄ sentire Bentilis q̄ nō mē herisipile hic sumi improprie fatef. S; cur tale aḡa factū ex sanguine grosso malo adusto (vt inq̄t An.) herisipile q̄ fit ex colera pura fm̄ eūdē An. sile indicaf et nō magis āthraci qui (vt inq̄t Galenus primo de diff. ferentijs febriū & plurib⁹ alijs in locis) fit e sanguine melancolio superaffato. Ideirco neq; cum Dino neq; cū Bētile p̄sentio: quorū alter vult herisipilā & ignē pſicū eē aḡata colerica alter sanguinea qd̄ s; ad naturā colere declinātia: cur em̄ nō magis ad melācoliā cū sāguis ex q̄ generant̄ fit melācolicus q̄ tādē procedente adustioē p̄uertitur in malācoliā. Adibi qd̄ herisipila atq; ignis pſicus hoc in loco ab Anicenna nominatī nō aliter differentes nisi qz alter est altero deterior nīhil aliud esse vident̄ q̄ antrax de quo Gale. multis vt dixi in locis facit mētionē atq; ideo non herisipile vel igni pſico siles dispositiōes s; vera pruna vel ignis pſic⁹ poti⁹: que em̄ hic Anicēna in herisipilia & igne pſico scribit cōbustionē. s. & crustā eadē tribuit Galenus anthraci vultq; ipsaz e sanguine grosso adusto: sicut ē An. hoc in loco herisipilā & ignē pſicū procreari. Sed & herisipilam eundem esse morbum aliquando apud Arabes qui sit apud Galenum anthrax euidentius ostēdamus libro decimotertio p̄tinentis apud Rasim laz apud ista verba legunt̄. Dixit. s. Galenus secundo lib. artis

curatine ad Glauconē quē etiā rasis paulo aſi citane-
rat. Quotiēs ſanguis ſuperueniēs ad mēbrū fuerit ſu-
perabūdās groſſus ⁊ calidus generabit cicatricez ad
modum cocture ignis ē ſecus vlcus erit aſa calidum
bulliēs ⁊ vehemētis doloris ⁊ morbo ille appellat heri-
ſipila. Quod ſi ipſe ſanguis fuerit in diſpoſitione ſui
in ſuperabūdātia groſſi buliente ⁊ caliditate ⁊ tñ in ſe
habuerit eruginē ſubtilē infet ampullas ad modū il-
larū que accidunt ad cōbuſtionē ignis ⁊ emanantibus
ipſis ampullis ſub eis apparebit illud vlcus habens
cicatricē ⁊ appellatur heriſipila ſilr. Hec quidem oīa
de heriſipila verba ſumpta ſunt e ſcōo lib. artis cura-
tine ad glauconē ubi Bal. duplicē modū quo anthrax
generatur exponit. Sed ⁊ idē rasis lib. diuiſionū heri-
ſipilā ⁊ ignē perſicū qñ p eodez morbo vñ accipere ita
inquens qñq; in corpe egrediūtur bothor ⁊ incipiūt ve-
lociter puenire ad hoc vt ſiāt cruiſte nigre aut virides
⁊ fiat illō qd eſt in circuitu eaz rubrū et coloris panos-
nis tunc illō noīatur heriſipila ⁊ ignis perſicus. Plu-
rib⁹ tñ in locis rasis lib. xij. cōtinētis facit ignē ſacrū
vel pſicū nō ſolū eēntia ſz ē accitib⁹ ab heriſipila diſ-
ferre: nā lib. xij. cōtinētis ſcribit in hūc modū de igne
ſacro. Hic morbus accidit e ſanguine groſſo ebulien-
te ſz in maiore pte incipit cū puſtulis pcedētib⁹ eū et
qñq; accidit ſine puſtulis verūtn oīno erit cnz eo aliq
excitatio in loco i quo fieri incipit ⁊ ex pruritu egrediēt
puſtule ⁊ poſt emanationē ipſaz efficiūt vlcus cū cica-
trice ſiminēti ae ſilitudinē cōbuſtōis ignis ⁊ qñq; acci-
dit vna puſtula qñq; plures paruule ad modū pānici
⁊ cū eis accidit febris vehemētior febre pblegmonis ⁊
heriſipile alio aut eiūsdē libri loco ſcribit ignē ſacrum
nō ſolū febre acutiore ſz ē colore ab heriſipila diſferre
Hec oīa ſere ē ſcribunt a Bal. ⁊ libro qrtodecio artis
curatine ⁊ plurib⁹ alijs i locis de āthrace: ſepiſſime em
ubi Bal. ſcribit anthracem rasis ignem ſacrum vel per-
ſicum interpretatur: quamquā vt etiam antea admo-
nuimus arabes et paſſim medici iuniores qui arabuz

arabes ēē
eūdē mor-
bū aliqñ
qui apud
Bale. an-
thraz.

Nicolai Leonicensi libellus

Aui. atq;
rasim an
thracem
apud Gal.
aliqui no
minare
ignē pfi
cū aliquā
do herifi
pillam.

volubilis
herba.

doctrinā sequunt alii p anthracē alii p ignē sacrum
vel pfi cū intelligāt atq; ideo ēt pūnā ab anthrace di
stinguāt cū tñ anthrax vbu grecū significet latine car
bonē vel pūnaz: vt Aui. interpres dicere maluit. Tur
vero Aui. atq; rasis anthracē d quo Galen⁹ loquit nō
mō pūnā vel ignē pfi cū s; ēt herisipilā aliqui noiarint
nescirē aliā reddere rōnē nisi quā ēt superi⁹ multorū:
qui in Aui. libris inueniunt erroz assignari malas. s.
grecoz anctoz in linguā arabicā trāslatiōes: in qb⁹ nō
mō herbar: sed ēt morboz noia plerūq; diuersa notā
tur: vñ sicuti eadē herba sepins apud Auicē. sub varijs
noibz scripta: ita idē morbus diuersimode nūcupa
tus reperit. Possem multarū herbar in qb⁹ hic error
accidit apud Aui. exēpla pferre: sed vnū tm vitāde pro
lixitatis grā hoc in loco cōmemorasse sufficiet. In vo
lubili herba de qua ēt est facta mētio superi⁹ inter me
dicamēta que in curatiōe formice scribit Aui. Hec si
quidē herba aliqui in litera. C. cussos pro cissos. i. he
dera noiatur: aliqui in litera. n. volubilis maior t tunc
quoq; p hedera sumit: oēs em que volubili magne ab
Aui. tribuūtur pprietates vt qd lac ei⁹ abradit pilos
t interficit pediculos: t qd folia ei⁹ recēta puenientia
sunt vlcerib⁹ magnis t qd p solidāt decocta in vino: et
ex eis emplastrū factū supposituz adustioni ignis t p
prie cū ceroto t qd distillat succus ei⁹ in aurē doloro
saz t pfert vlcerib⁹ antiqs in ea t qd innet spleneticos
cū aceto hec inquā ola hedere a Galeno assignantur
Quod si qs mihi hoc in loco obijciat nullo mō posse
volubilē pro hedera apud Aui. intelligi: qm idē Aui. in
quit volubilē magnā suo lacte abradere pilos t pedi
culos interficere: t aqūā ei⁹ solutinā: cū tñ hedera nō
habeat lac neq; soluēdi s; adstringēdi potius vt de ea
scribit Gale. potestātē facilis est ad ista respōsio. Itaz
sicut Auicē. in capite de cussos hedere vires cū alteri⁹
herbe que ladanū fert virib⁹ miscuit: vt alibi ostendi
m⁹: ita ēt hic hedere pprietates cū alteri⁹ herbe pro
prietatib⁹ que volubilis maior a Adusne et pluribus

alijs nominat manifeste confundit: que quidē volubilis maior a grecis cissampelos. i. hedera vitealis a plinio conuoluolū vulgo cāpanella quō etiā alias manifestam nūcupat. hęc aut hedera vitealis siue volubilis maior siue conuoluolū vel quocūq; alio nomine appellare lacte plurimo manat et aliu ciet. Idcirco Auicē. qui visus est neciisse verā hederā ab hedera viteali distinguere sicuti p hedera volubiles ita lac pro lachryma posuit: est em vere hedere lachryma nō aut hedere vitealis lac cui tā a Galeno q̄ et a Dioscoride is dat effect⁹ quō pilos abradat et pediculos interficiat. Quare Ani. mixtis ambax herbarū et natura distantiū potestatib⁹ magnā pepit confusionē et sicuti in morboz ita et in herbarū tractatione capitulū in caplo posuit. Quos maxie errores inde arbitroz habuisse occasione: q̄ varij interpretes arabes easdē nō mō herbas sz et morbos varijs nob⁹ nūcuparūt: qui em Dioscoridē e greca lingua in arabicā trāstulit hederaz greco vocabulo corrupto tñ cissos noiauit: qui aut Galenū puerit p hedera leleb. i. volubile posuit: qm hedera vitealis eodē noie apd arabes appellat. Idē arbitroz i vbo anthraz ptigisse quō i qbusdā Galēi libris sicuti quattodecimo artis curatine ignis sacer sen plic⁹ apd arabes interpretat: in qbusdā vero sicuti forte in secundo artis curatine ad Blanconē herisipila: vñ ē vt tā Ani. cēna q̄ et rasis eūdē morbū aliqñ ignē sacrū sen plicū aliqñ herisipilaz noiarint atq; ita sib⁹ p̄lis qñ cōtra dixerit sicuti rasis qui mō inter ignē sacrū atq; herisipilā statuit differētiā mō q̄ sunt ignis plici pprietates easdē tribuit herisipile. Auicē. vñ nōnūq; ignē sacrum atq; vñā herisipilā scribit e sanguie grosso generari nō nunquā herisipilā qdē ex cholera pura ignē aut sacrū ex colera p̄mixta melācolie maiore tñ colere portione. Que qdē p̄tradictiōes expositores latinos coegerunt nona morboz genera p̄ter illa q̄ nimis multa natura mortalis hoib⁹ dedit falsa ibi imaginatiōe cōfingere flegmonē. i. herisipile similē qñ nō sufficeret p̄ flegmō

Rasis atq; Ani. si b⁹ p̄lis ali qñ cōtra dicere.

Nicolai Leonicensi libellus

Roma
nos an
ctores de
igne sa
cro disse
tire.

Vera de
scriptio
ignis sa
cro vel pfi
ci.

herisipilatodes: hic ei ali⁹ ē ab eo quē gētilis imag⁹ f
r pblegmonē igni p⁹fico similē q⁹si ignis p⁹fic⁹ nō mlt
tas habeat ap⁹ Ani. aliorū morboz (de q⁹b⁹ antea dix
im⁹) silitudies. Ihnic t⁹ morbo adeo multiplici Ani.
pene simplicē adhibet curationē illā. s: quā Balen⁹ ac
Paulus scribūt ad anthracē vt mihi nō parua faciat
admirationez Ani. nō mō a grecis s³ ēt a seipso in hoc
morbo discordē in vno t⁹ curādi genere esse p⁹cordem
Sed neq⁹ Romāi auctores inter se de eodē morbo cō
sentiūt. Plinius em̄ quēadmodū r Seruius in exposi
tione carminis virgiliani. Tēpore cōtractos artus sa
cer ignis edebat. per ignē sacrū morbu⁹ intelligit quē
greci vocāt erisipilata. Celsus diuersuz parauit r cum
ignē sacrū describit per minimas pustulas aliq⁹ ser
petē aliq⁹ summā cutē exulceratē videt herpetē tā co
medētē q⁹ ēt miliarēz de quib⁹ antea dixim⁹ significa
re: licet idē Celsus capite antecedēte vlcus q⁹ serpēdo
penetrādoq⁹ vsq⁹ ad ossa corp⁹ vorat erpita bestiome
nō a grec⁹ nolari asseruerit. S³ hoc gen⁹ vlceris greci
medici pitiores hippo. s. Bale. ac Pani⁹ ab eodē vorā
di corpus effectū phagedena nolant sicuti aliez q⁹ t⁹
nō attingit s³ cuti t⁹ exulcerat erpeta bestiomenō sine
cōedētē appellāt. Uiderit ergo q⁹ solū cultū atq⁹ nito
rē sermōis attēdētes Celsuz faciūt medicie denz malit
ne Celso hoi romāo an hippocra. r reliqs celeb⁹ nois
grecis auctoribus i greca morbozum credere appella
tione. Tantā vero de pruna igne sacro vel persico opi
nionū diuersitatem nō mō longū opus foret improba
re s³ etiā supernacnū q⁹n r sine alia cūfutatiōe ipse sua
se p⁹trarietate sternūt. Q⁹ si ex ominib⁹ illā que verior
esse videtur velim⁹ capere tū a Baleno ac Paulo tum
etiā a rasi tertio decimo p⁹tinētis approbatā que ignez
sacrū ant persicuz sine carbonē vel prunā ita describit
vna etiā ipsi⁹ causam explicādo cū sanguis melācolis
cus seruēs in aliquod membrū incubuerit p⁹tigit fieri
eos quos carbonēs nominemus qui sunt vlcera crus
tosa magna quidē ex parte a pustula incipientia q⁹lis

in igne adustus apparet: quoniam non sine ea sed scalpitur
quidē mēbrū omnino ab initio: deinde nonnunquā una
pustula aliquā plures exit ant tennes veluti miliū qui-
bus disruptis similiter vlcus crustosum sit simile his
que a canterius sūt crusta nōnūquā colorez cinericiū
pre se ferēte aliquā nigrū cū eo quod basi sua firmiter ad-
heret ac veluti clauo fixa videf alia carne circūstante
veluti inflāmata et nigricāte vel etiā splēdēte sicuti as-
phaltuz et pix talis em est que vere atrabilis noīatur sī
inquā ita ignē sacrum aut persicū sine carbonē vel prin-
nam (hec em oīa noīa eundē morbū apud diuersos au-
ctores significāt) designemus veluti etiam vī voluisse
Aui. prinā et ignē persicum lib. iij. designare l3 vt multis
alijs in locis ita et hic barbare et obscure loquat talem
morbū differre ab eo quē gallicū noīamus tū ex mul-
tis alijs notis que alteri insunt alteri desunt demon-
stratur tū ēt ex pustulis que sunt i morbo gallico lōge
milio grādiōres ac pterea ex febre acutissima atq; alijs
quā mortifera q vt scribit Bale. xiiij. artis curatine li-
bro et lib. ēt de rumoribus cōtra naturā et rasis pariter
tertiodecimo p̄tinētis carbonē sine ignē sacruz neces-
sario comitat: quod etiā ex parte sentit Aui. qui sub noīe
formice miliaris ignē persicū afferre aliquā febres p̄nitio-
sas insinuat: altero aut libri q̄rti capite vbi agit de vlce-
rib9 corrosinis et putrefactivis q̄lia inuit eē s̄m Bale.
Inīam ignē persicū et formicā ābulatinā i huiusmodi
vicerib9 febres multiplicari aut iseparabili adherere
asseruerat l3 Din9 i ei9 loci expositionē nolit s̄m Bale
ni opinionē ignē persicū eē vlce9 putrefactivū sed tm cor-
rosivū atq; ideo plurimuz febre vocare nesciens forte
Bal. nūquā in sua lingua de igne persico nisi sub hoc noīe
ātrax fuisse locutū i cui9 vlcēis curatiōe idē Bal. libz.
xiiij. artis curatie dānat cataplasmat: q viz h̄sit cōco-
quēdi et pus mouēdi ne maior putred sup̄ueniat: vl-
ceri quoq; ignis sacri seu persici adiūctā esse febrem atq;
putredinem testatur rasis lib. xij. continentis ita scri-
bēs. Ignis sacer est vlcus: in cui9 loco accidit amputa-

Nicolai Leonicensi libellus

Rasis.

Opinio
scribētis
de morbo
gallico.

la similis ampule facte ex igne cum cicatrice maligna:
sz in loco attinēte ei erit ap̃a inflāmatū p̃nocās febrē
violētā valde. Itē rasis in alio eiusdē libzi loco ita scri
bit. Apostema calidum accidens e sanguine calido et
grosso qđ appellat ignis sacer cū vlcere ei⁹ erit putres
factio. Dinus ergo vel ista nō vidit aut differre ignez
sacrū a p̃fico ap̃d Rasim seu ignē p̃ficum ab anthrace
ap̃d Hale. existimavit. Quare vt dixim⁹ morbo gallico
vel hac potissimū nota ab igne p̃fico sepat: qm̃ qđ gal
lico morbo tētant febrē magnā ex parte nō h̃nt vel ita
exiguā vt vix sentiāt. Si que nō pustule in hoc morbo
apparnere subnigre ⁊ crustis siles: q̃les i igne adustis
visuntur eas puto potius ex eo fuisse genere pustulaz
quas scribit Valenus libro: qui de colera nigra inscri
bitur ex atrabile citra febrez oriri que hoc ipso ab an
thrace sine a carbone distinguūtur: qm̃ hic cum febre
illa sine febre sunt. Non tñ morbū gallicū simplicem
morbū qui cū eiusdē nature pustulis oībus eo laborā
tib⁹ morbo accidat: atq; iō vel pustule melācolice vel
herisipelas vel herpes sine formica: vel aliq̃ vno noie
spāli in cūctis possit appellari indicam⁹ cum p̃ varijs
hoīm quos morbus iste male h̃z p̃posituris alie alijs
pustule eneniāt i quibsdā atrābile i quibsdā flauaz
i nōnullis pituitā saliaz p̃serti ⁊ varias p̃terea super
fluitatū mixturas suo colore representātes. Quare vt
tota hui⁹ morbi natura non aut vna sola pticula faci
lius veniat in noticiā causas a q̃b⁹ h̃nt originez pan
lo alti⁹ repetem⁹. Sic itaq; dicim⁹ malū hoc qđ mor
bū Gallicū vulgo vocat iter epidimias hoc ē morbos
populati vagātes debere p̃numerari. Nec nō aut di
uina ita vt theologi sentiūt: aut vi astroz vt astrologi
opinant: vel ex certa aeris intēpie quēadmodū medi
ci arbitrat̃ eneniūt. Hos medicos hac i pte sequentes
cās natnre primiores assignabim⁹ illō satis p̃stat eo
āno qđ morbo gallico cepit pululare magnā aq̃ p̃ vni
uersaz Italiā fuisse exuberatiā. Testis ē Roma qđ priā
id malū sentit in q̃ tybris ita intumuit vt tota sit facta

nanigabilis: quaz rem Pomponius nostri temporis poeta celeberrimus eleganti tetraſticho publica colūna impreſſo designauit.

Tempore Alexandri ſexti noniſq; decembris

Intumuit thybris hiſ ſenas circiter vlnas.

Inſula queq; domus facta eſt: mediuſq; repente

Circunducta riuſ equabat cymba fenestrar.

Deucalioneo vix tantum tempore telluſ

Diluuium paſſa eſt latuit cum tota ſub vndiſ.

Iſloſ vero duobuſ poſtremiſ verſib; additiſ hexaſtichō ex tetraſticho fecim; ſ; vt nō mō eā q. romanā vr̄bē: ſ; q. p̄terea magnā enrope p̄tē circa eadē tpa op̄ſ ſit aquarū mltitudinē p̄phēderem; non aliter em̄ q̄ in romano thybris i agro ēt Bononiēſi rhenuſ i ferra rienſi ⁊ Adatuano Paduſ i Venetia Atheſiſ extra ſolitōſ limiteſ exundarūt. Tātis deniq; imbrib; annuſ ille vbiq; maduit: vt terris ex i de humētib; atq; ſtagnātib; min; mirādū ſit eſtinū aerē ad illā veniſſe itēperiem calidā ſc; ⁊ humidā quā medici atq; philoſophi oīm putredinū matrē eē p̄ſent. Silez vñ ēt peiorē aliqñ fuiſſe ea. ſ. tēpeſtate q. Gothi Italiaz bellis infeſta. Blūdnuſ forlinienſiſ hiſtoriarū ſcriptoz diligētīſſim; p̄ſe Decadiſ volumie octauo memorie p̄dit hiſ v̄biſ. Imbrib; nāq; mltōſ dieſ p̄ſinuātib; diluuiū fore apparuit. Tybris tūc mē ſe octobri p̄pelexacto adeo aq; intumuit vt Rōme menia alicubi ſup̄auerit: vñ regiōeſ vr̄biſ flumio p̄rie maxima acceperūt icōmoda. Per Italiā nō vbiq; latueſt cāpi ⁊ ex mōtib; collib; ve oīſ mota aratro gleba i ceſnuſ liquefacta ſiml' cū aq; in ima ē delapſa vt fluminib; poſtmodū itra ripaſ coactiſ cāpi aq; deſtituti liſmo nihilomin; māſerint obtecti ⁊ ſata q. tūc p̄ſaſ iecerāt radiceſ putrefacta ſint nec eo autūno obtinēte oīa luto aliō ſemen terre potuerit mandari: vñ fameſ maxima breui ē ſecuta. S; nō ſolū famē ea attulit aquarū inūdatio verū ēt aera ſicci ⁊ terrā corūpēſ peſtilentiā oriſi fecit adeo ingētē vt maximā populorū p̄tē

Blūdnuſ
forlinien
ſiſ hiſto
ricuſ.

Nicolai Leonicensi libellus

ubiq; p Italia abſuſperit. Quia taci⁹ labe Pelagi⁹ p⁹
 tifer Rome obiit. Nec blūd⁹. S; nō lōgo poſt tpm in
 ternallo Bonifacio. iij. Rome pontificatū gerēte (vt
 ſcri. Platina) i li. 8 vit⁹ pōtificū, fame. Peſte ⁊ inūdatōe
 quoq; ē laboratū adeo fere ſp inūdatōis comes eſt fa
 mes ac peſtilētia vt nō temere puiſci crediderit imodi
 cas flumioꝝ excreſcētias nō ſolū ad pñs iſerre dāna ſ; ſ;
 alia iſup mala futura portēdere: nā ⁊ his adhuc rigētī
 bus malis Bonifaci⁹ ē ſublāt⁹ e vita et qdā eoz reliq̃e
 vſq; ad de⁹ dedit q̃ ſuccellit i pōtificatu tpa ptingit ter
 remor⁹. ſ. q̃s (vt Ariſt. docet i li. q̃ methēora ſcribit) mē
 ſitū dies i bñū nō min⁹ q̃ ſiccitates ſolēt gñare: qdā p
 terea ſcabies q̃ (vt ſcribit idē Platina) ita tēdebat ad
 elephātiā vt deformitate cognoſci hoies non poſſent.
 Hōne magnā hoz maloz ptē imo nō oia i varijs Ita
 lie locis nra hac tēpeſtate pſenſim⁹: aq̃rū diluvia (vt
 dixim⁹) annone ubiq; caritatē in q̃buſdā cinitatibus
 peſtilētiū ac p terea terremor⁹ q̃rū nullā aliā cāz niſi ni
 miā aq̃rū exuberatiā poſſim⁹ assignare cū bi maximī
 illis ptingit cinitatib⁹ q̃ ſub celo ſunt hūidiorē veluti
 ferrarie ⁊ q̃buſdā oppid⁹ circūſtātib⁹ q̃ nūq; adeo tre
 muerit ſicuti eo āno q̃ aq̃rū inūdatōes inceperūt. Sca
 bies nō ſi ſcabies ē appellāda p vniverſaz appuit Ita
 liā ⁊ adhuc pſtat adeo ſeda vt pleriq; medici qdā dece
 pti ſilitudie elephātiā ſ; eē putauerit: ſunt em̃ puſtule
 ptes pñū obſcēas deinde reliquū corp⁹ atq; ipaz pñi
 pneſaciē (vt ab iitio opis dixim⁹) occupātes q̃rū pñi
 ortus cāz ſi ſufficiēter expoſuerim⁹ magnā morbi gale
 lici natūre ptē explanāſſe videbimur. S; vt hoc cōmo
 dius ⁊ maiore ēt cū fide faciam⁹ duos medicoz pñcio
 pes Hippo. atq; Galen⁹ i mediū adducam⁹. Hippo.
 tertia pticula aphoriſmoꝝ illo Apho. q̃ morbos eſti
 nos pñperat ita pñūcianit. Eſtate nō qdā hozum ⁊ fe
 bres pñue ⁊ ardētes ⁊ tertiane plarie ⁊ vomit⁹ ⁊ alni
 pñlunia ⁊ oclōꝝ atq; anriū dolores ⁊ oris exulceratio
 nes ⁊ pudēdoꝝ putredies atq; ſudamia. Gal. nō ptes
 illā aphoriſmi q̃ ad noſtrū ppoſitū attinet in hūc mo

Hippoc.
 Gale.

De morbo gallico.

fo. xxxviii.

dū exponit. Liq̃t aut̃ q̃ ois vlcera sūt ex hūore bilio-
 so. Pudēdoꝝ & o putredies nō simplr accidūt: sed qñ
 magis hūida estas vel sine flatibus vel anstro flāte cō-
 tingerit. Ubi ei plurimū a nature mō ad hūiditatē ⁊ fla-
 tū carētiā recesserit: nō mō pudēdoꝝ s; cuiuslibz pñ
 alterins putredies facit: q̃lis fuit ille t̃pis ster⁹ q̃ ⁊ i ter-
 tio epidemiaꝝ lib. ⁊ i sc̃do circa litia describit̃. Exigine
 & o aeris enerfioes iō attingūt pudēda qm̃ hec pp̃ ca-
 liditatē atq; hūiditatē snapte natura ex q̃libz occasio-
 ne sunt apta putrescere: adeo vt qñ ēt snā estas suanes-
 rit tēpatrā q̃ mltis ifestāt supfluitatib⁹ cū he aliquā
 ob cāz ad pudēdā defluerit ipsoꝝ putredinē patiant̃.
 Sudamina & o sunt ex gñe pustulaz q̃ veniūt in supficie
 ⁊ cutē vlceꝝ istar exasperāt. fiūt aut̃ vt ēt ip̃m indicat
 nomē ex mltis sudorib⁹ qñ hi vel biliosiores: vel olno
 mordaciores extiterit: mordēt em̃ cutiz ⁊ pruriginosaz
 reddūt atq; in modū vlceꝝ asperāt. Jā ex istis *Quid sudamina.*
 & bis Hippocratis sensum iterprātis vniciq; patere
 arbitroz cāz ei⁹ effect⁹ de quo hoies plurimū sunt ad-
 mirati. Si em̃ pustule q̃s morbū gallicū noīam⁹ nihil
 aliō sunt nisi qdā supfluitatū sna mltitudine corpa hu-
 mana ifestatiū germina eas ptes q̃ sunt magis putredi-
 ni obnoxie: sunt aut̃ he p̃cipue obscene p̃p̃eaz (vt inq̃t
 Bal. caliditatē atq; hūiditatē) pores sentit̃ putredinē
 deide illas q̃ nō eq̃ sūt snapte natura ad patiēdū apte
 nō mō sit verisile s; p̃p̃e modū necessariū. Cā ēt i p̃dō
 p̃tū ē cur eedē pustule nō pudēda tm̃ s; ēt reliquū cor-
 pus ifecerint nimia. s. estini aeris i hūiditate itēperiēs
 q̃ (vt inq̃t Bal. i expositiōe aphorismi nup̃ allegat̃) nō
 mō i pudēdis s; i q̃libz alia corpis pte putredies facit
 q̃lē ēt aeris ad nimia caliditatē atq; hūiditatē enerfio
 nē ⁊. ii. ⁊. iij. p̃ter lib. epidemiaꝝ fuisse ab Hippocrate
 tactaz Bale. ēt i nup̃ dicta expōne testat̃. Cū & o. hāc q̃
 nō tpe ptingit itēperie illi de q̃ scripsit Hippocrates
 fere filēz fuisse arbitremur an ēt mala filia genuerit vi-
 deamus. Hoc aut̃ liq̃do videri nō pōt nisi q̃ de sue eta-
 tis itēperie grece scripsit Hippocra. latine pferant̃: cū

Quid sudamina.

Cur morbus gallicus a pudēdis incipiat.

Nicolai Leoniceni libellus

ut multis alijs Hippocratis libris ita precipue eiusdem
auctoris epidemijis fideliter translatis careamus. Hec
sunt scđo lib. epidemiarū Hippocratis verba. Carbo-
nes in cranone estini pluebat in estib⁹ aq̄ exuberante
p̄tinue fiebāt aut magis austro flante: et suberāt q̄dem
in cute hūiores q̄dā liquidiores q̄ intercepti incale-
bāt et pruritū faciebāt: deinde resice veluti in igne adu-
stis excitabant ac sub cuti exuri videbant. Sz hec q̄dē
aeris intēperies vno tm̄ tpe estate. s. cōtigit: q̄ vero in
tertio libro epidemiarū ab eodē Hippocrate scribitur
totū annū sicuti hec nostra fere supflua hūiditate ma-
culanit. Audiam⁹ igit Hippocrate ita de hac anni to-
tius ifectiōe loquētē. Ann⁹ inq̄t erat australis abūdās
pluijs. Deinde nō mltro post. Cū aut tot⁹ annus au-
stralis et hūidus et mollis fact⁹ esset mox q̄ ex eadē to-
tius anni intēperatura ab supfluitatū putredinē hoī-
bus mala enenere p̄nūerat atq̄ iter cetera herisipela-
ta oris vlcera gutturis passiones pudēdorū pustulas
carbūculos oculorū inflāmatiōes v̄tris p̄turbatiōes.
Deinde q̄les essent fluxiones enarrās ita scribit. Erat
aut fluxio p̄sistēs nō puri filis sz q̄dā ali⁹ putredis mo-
dus: postremo inferi⁹ volēs ofidere oīmode putredis
mala ita inquit. Plurib⁹ erāt ora affecta vlceribus q̄
aphthe vocant fluxiōes exulcerātes. Plurime exulce-
ratiōes circa pudēda tubercula itrinsec⁹ et extrinsec⁹
q̄ multorū intuit⁹ corrūpebāt q̄les sunt que sic⁹ appē-
lātur. Oriebant et in alijs vlcerib⁹ pluria et in pudēdis
carbūculi multi estino tpe et alia que putredo vocant
magna entymata herpes plurimis magni. Quis
nō similē nostri t̄pis epidemiā ex verbis hippocratis
recognoscat: quot em̄ fuerint qui et oris vlcera et herpe-
tes labra aliq̄ exedentes et nigras pustulas carbūcu-
lis filis pruritū nōnūquā intollerabilē īgerētes et mul-
ta alia tubercula q̄siq̄ et oculos infestātia p̄tulere nō
expedit p̄memorare q̄si hec insigniora fuerūt quam vt
egeāt enarratiōe. Ut igit tādē morbi gallici naturā
summatim p̄prehēdamus. Hic nō vn⁹ specie sz tantū

De morbo gallico.

fo. xxxix.

Descri-
ptio mor-
bi gallici

genere existit: possumusq; ipsuz hoc pacto describere.
Morbus gallicus est pustule ex varia humorū corru-
ptione generate pp nimia aeris in calore atq; humidi-
tate presertiz intēperie pudēda primū deinde reliquū
corpus cū magno plerūq; dolore occupātes. Cur pu-
dēda primū deinde reliquū corpus obsederint cāz an-
tea ex Gal. expositiōe assignauim⁹. S; neq; difficile est
cur idē morbo⁹ senū qbusdā dolorē intulerit reddere rō-
nem: cū p̄sertim id prius fuerit obseruatū illos maio-
rem: sensisse cruciatū qb⁹ v̄l nulle: vel pance admodū
pustule i cute exteriorē apparuerūt. Humor em̄ noxi⁹
quē natura ibecillior tētāuit qdē nō tñ potuit ad exte-
riora ppellere tādē in articuloz nernos incubuit: ibiq;
ingētē dolorē excitauit: d nob⁹ ēt inter ceteros modis
vt inquit Gal. in expositiōe aphorismi tertie particule
q ita incipit. Vere em̄ atre bilis egritudines atq; furo-
res ⁊ morbi comitiales solet se natura oppressa relena-
re: vel. s. materiā inutilē a mēbris intimis ac principa-
libus ad extimā cutim emittēdo. v̄l ad ptes ignobilio-
res quales sunt glādulose: ⁊ articuloz ppagines detru-
dēdo: sunt em̄ he p ceteris ad suscipiēdas apte super-
fluitates: vt cōstat ex Gal. expositiōe in aphorismū q̄r-
te particule ita dicētē. Quicūq; in febrib⁹ lassitudinez
hñt ijs ad articulos atq; maxillas abscessus fiūt. Pri-
mum innuit Hippocrates modū cuz in altero apho-
rismo lichenas lepras ⁊ pustulas vlcerosas inter mor-
bos vernaes quozū nōnulli iuxta eūdē Hippocratez
estati p̄municantur enumerat. secūdū vero cū phyma-
ta que sunt tubercula pprie in partib⁹ glādulosis vt
Paulus atq; Galen⁹. sentiūt oriētia ac p̄terea articu-
lorū dolores adiūgit. Quare in morbo gallico vna eas-
dēq; materia ⁊ pustulas facere ⁊ dolorē i articulis cre-
ditur excitare: ac quātū ad hoc attinet nō dno morbi:
sed vn⁹ tñ cui⁹ dolor ē symptoma reputat. Illi em̄ ipi
qui nullas hñt pustulas in superficie exteriorē siles tñ
abscessus hñe intrinsec⁹ p̄nt cū maiore aliqñ (vt dixi-
mus cruciata) Immo nōnulli medici in qbusdā mor-

Nicolai Leonicensi libellus

tuis quos morbo gallico vincentes infestarat ei morbi explorandi gratia dissectis ita esse deprehenderunt: cui quidem rei propter sensum et rationem ad stipulam: quoniam (ut inquit Gal.) in libro quod de cholera nigra inscribitur haudquaquam credendum est presinteriores esse adamantinas ut non eundem quibus videmus exteriores affici noxis subiiciantur. Hec habui quod morbi gallici natura cansive cum morbi ipsius tum casum eide morbo assidue scriberem. Quod si quis forte a me expectabat ut morbum gallicum uno aliquo nomine apud antiquos usitato tamquam simpliciter species designare non potuisse me aliter quam ipsi morbi natura multiplex exigebat explanare: tamen de intelliget si aliaduerterit Hippocratem tantum in doctrina virum silem epidemiam ex fili causa suo tempore facta per varia vicerum atque tumorum genera descripsisse. Quod si quis plus se Hippocrate sapere arbitrat is morbum gallicum tunc melius definire. Hos qui de eodem morbo sentiebam pro nostri ingenij imbecillitate presenti ope in medium produimus. Si quis vero est illud a me postremo exigebat ut quibusnam eide morbo remedijs succurrat edocerem quod ut multiplex est ita multipliciter curationem desiderat id me non sine multa operis sollicitudine facere potuisse quodque perit indicabit cum in singula pustularum genera singula medicamenta scribenda fuerint quibus tamen plena sunt omnium fere volumina medicorum. Quare eadem hoc loco repetere non modo longum sed etiam superuacuum forte labor fuisset. Illud tamen in vniuersum volo admonere canendum esse a medicis ne more mali sutoris eodem calceo pedes omnes induere laborantis ipsi quoque morbum gallicum eadem in omnibus medicis sanare studeant: ne re est quod plurimi faciunt deceptores: parum pro corpori vinctioes ex reprimendis superinducant. Hec enim ut cutem aliquam liberant atque in presentia leniant: ita morbum vertunt ad interiora: et faciunt priore periculosiorem. Quare ut et aliqua ex parte curandi via ac rationem attingamus: nihil adeo expedire in hoc morbo putamus quam plenam venis multum sanguinis mittere sicuti ubi flava bilis in corpore redudauerit: hanc precipue humorem pruenienti pharmaco enascuare. Ubi atra inualuerit hanc quoque idonea educere

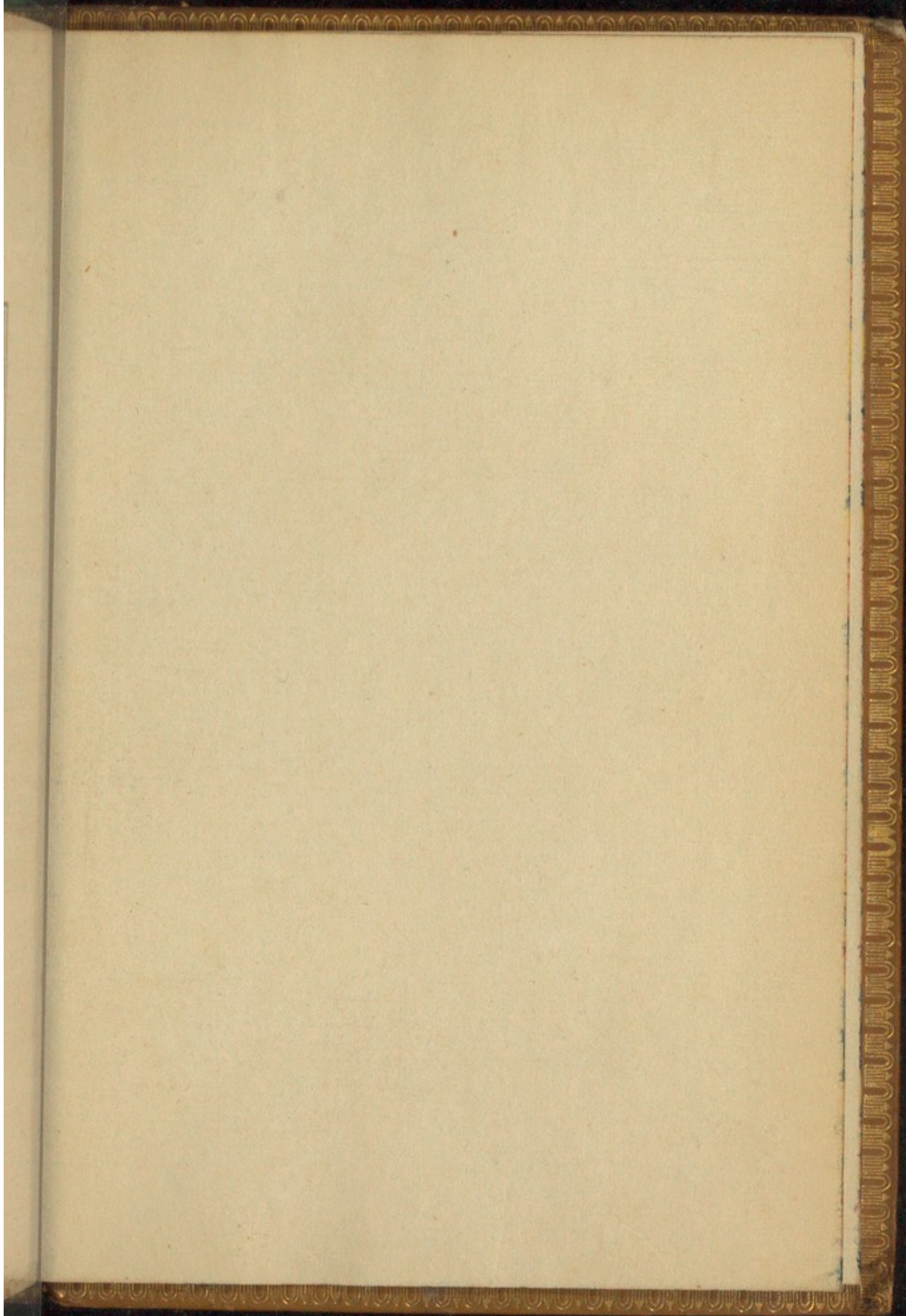
Curatio
morbi
gallici sunt
matum et
breuiter
tradita.

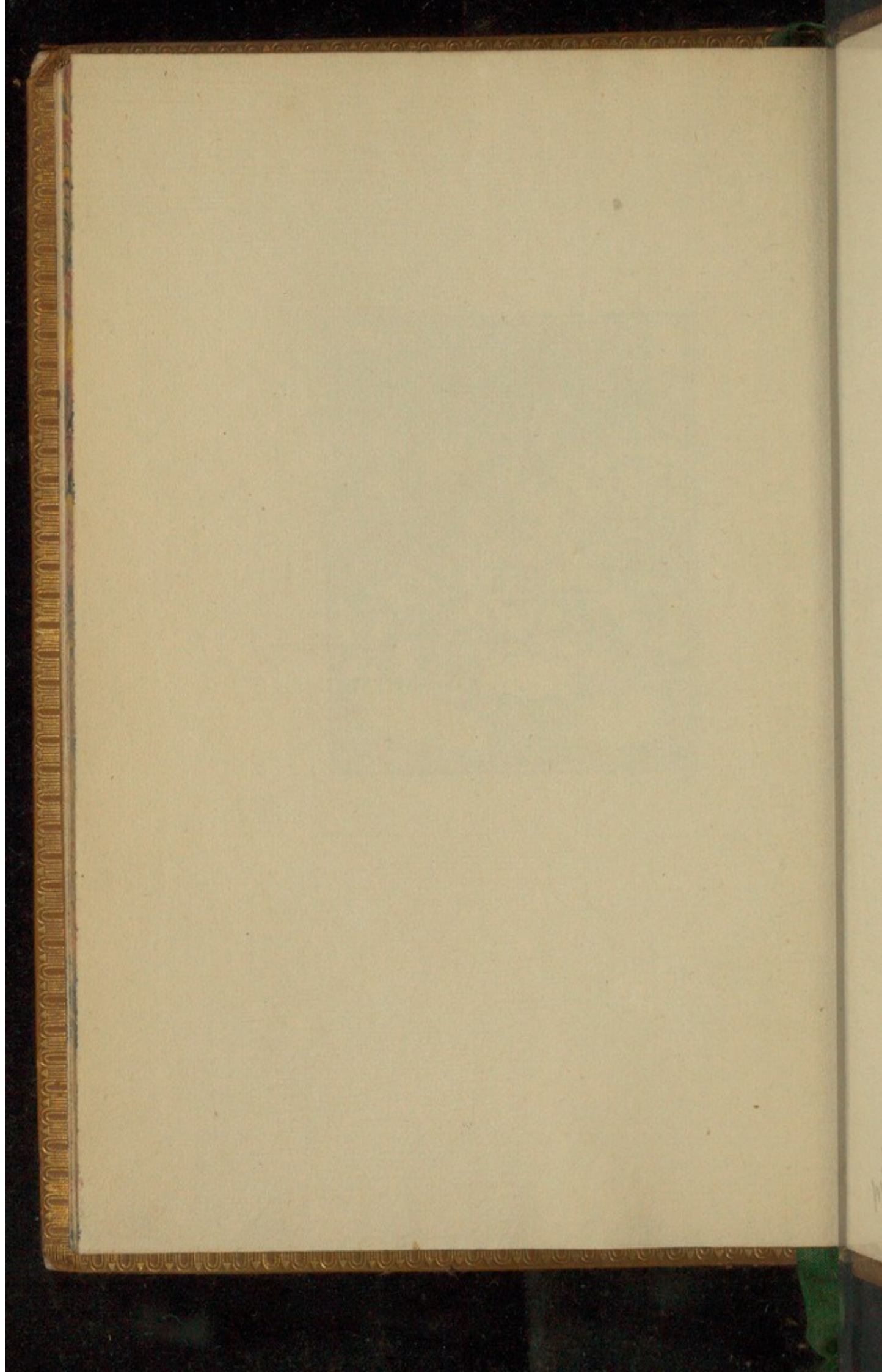
medicis: ita et falsas pituitas et quascunque alias totius corporis supfluitates propriis medicamentis expurgare. Et quoniam ut sentit Gal. atque etiam Aui. raro humores simplices pustulas simplices faciunt: ad morbos propolitos composita et medicamenta sunt adhibenda que curationis ratione non modo in his que intra sumuntur: sed et in illis que extrinsecus imponuntur est (ut arbitror) obseruanda: quoniam sicuti non eodem omnibus purgationes: ita neque vinctiones possunt: quantum non ad vicem attinet modum in eo seruando duorum precipue apborismorum: quod scilicet a plicula scribuntur ab Hippocrate debemus meminisse: quorum alter corrupta corpora quanto magis nutrienda: tanto plus ledi pronunciat: alter non et hoc ipsum in sinuat et propterea corrupta ab integris dignoscere docet: ubi enim fauces egrotant aut tubercula nascuntur in corpore perideranda esse excrementa proponit: si enim biliosa fuerint indicio sunt corporis male se habere si sanis filia posse corpus sine periculo alii. Qualia et debeant esse quicunque offerunt alimentum ex his que supra diximus constare arbitramur. talia. scilicet que humores minime malos aut ad putrescendum patos sint apta gerere que denique causis morbum faciunt pertrariam omnino habeant naturam. Hec sunt que de morbo gallico curatione summatim: breuiterque pertransco forte altero volumine ne latins exsecuturus: si hanc primam nostram contemplationem gratam fuisse legentibus intellexero. Tantum tamen abest ut que vel ad aliorum opinionum sustentationem vel ad proprie opinionis scripti corroborationem loco sententiarum haberi velim: ut vltro ois medice artis professores horter ac rogem me in meis scriptis diligenter examinent: corrigant: atque redarguant: paratum que me male fuisse opinatum demonstrauerint ut philosophum decet retractare.

finis.

¶ Finiunt libelli duo de morbo gallico: quorum primus est Joannis Almenar hispani Valentinensi. scilicet nono discretissimi atque prestantissimi viri Nicolai Leonicensis vicesini: excusi Lugduni in edibus honesti viri Antonii Blanchardi anno a virginis partu millesimo quingentesimo. xxix. Die. ix. mensis Augusti.

mt

